

AGENDA

Vergadering: Algemeen Bestuur GR Bleizo – 2019 #1

Datum: 4 juli 2019 van 16:00 uur tot 18:00 uur

Locatie: Prismalaan West 1, Bleiswijk

Genodigden: Bestuursleden Lansingerland A. Abee, K. Arends, H. Meester, M. Ruitenberg
Bestuursleden Zoetermeer J. Idema, M. Rosier, W. van Steenis, R. Zinck

Tevens uitgenodigd zijn:

Lansingerland: [redacted] (ambtelijke ondersteuning)

Zoetermeer: [redacted] (ambtelijke ondersteuning)

GR Bleizo: [redacted] (secretaris)

[redacted] (directeur)

[redacted] (notulen)

[redacted] (controller – aanwezig voor financiële agendapunten)

[redacted] (accountant – aanwezig voor financiële agendapunten)

Vervoersknoop: [redacted] (projectleider)

1. Opening

2. Vaststelling agenda, mededelingen

3. Ingekomen en uitgaande stukken

Bijlagen:

- a) Ingekomen brief Provincie Zuid-Holland d.d. 15 januari 2019 inzake begrotingscirculaire 2020-2023 gemeenschappelijke regelingen.
- b) Ingekomen brief gemeente Zoetermeer d.d. 4 juni 2019 inzake gevoelen jaarrekening 2018 en zienswijze begrotingswijziging 2019 # 1 en begroting 2020.
- c) Ingekomen brief gemeente Lansingerland d.d. 13 juni 2019 inzake gevoelen jaarrekening 2018 en zienswijze begrotingswijziging 2019 # 1 en begroting 2020.

4. Verslag vorige vergadering en besluitenlijst

Bijlagen:

- a) Concept verslag 11 december 2018
- b) Besluitenlijst 5 december 2018 tot 27 juni 2019

5. Vaststelling jaarrekening 2018

Gelegenheid voor toelichting door accountant / stellen van vragen

Bijlagen: Voorstel voor besluitvorming

- a) Jaarrekening 2018
- b) Aanvullende controleverklaring d.d. 24 mei 2019
- c) Controleverklaring
- d) Rapport van bevindingen
- e) Advies Rekeningcommissie
- f) Gevoelen jaarrekening (bijlagen zoals onder agendapunt 3b) en 3c)

6. Vaststelling begrotingswijziging 2019 # 1 en begroting 2020

Bijlagen: Voorstel voor besluitvorming begrotingswijziging 2019 # 1 en begroting 2020

- a) Begrotingswijziging 2019 # 1
- b) Begroting 2020
- c) Zienswijzen begroting (bijlagen zoals onder agendapunt 3b) en 3c)

7. Opvolging adviezen accountant
Toelichting door de directeur van Bleizo
Bijlage: Concept brief aan gemeenteraden Lansingerland en Zoetermeer (ter vaststelling)
8. Fraude risico analyse GR Bleizo
Toelichting door de directeur van Bleizo
Bijlage: Verslag fraude risico analyse GR Bleizo 21 februari 2019 (ter kennisname)
9. Studie alternatief programma Bleizo / Hoefweg door gemeenten Lansingerland en Zoetermeer
Toelichting stand van zaken door K. Arends en M. Rosier
10. Overleg Corridor A12
Toelichting stand van zaken door K. Arends
11. OV Knoop Bleizo
Toelichting stand van zaken door projectleider Vervoersknoop en de directeur van Bleizo
12. W.v.t.t.k. en rondvraag
13. Sluiting

Begrotingscircularre

Gemeenschappelijke Regelingen 2020-2023

provincie **HOLLAND**
ZUID

Inhoudsopgave

Inleiding	4
1. Vormen van toezicht	5
1.1 Repressief toezicht	5
1.2 Preventief toezicht	5
2. Toetsingsaspecten	7
2.1 Structureel en reëel evenwicht	7
2.1.1 Structureel evenwicht	7
2.1.2 Reëel evenwicht	7
2.1.3 Transparantie	8
2.1.4 Bezuinigingen, ombuigingen en taakstellingen	8
3. Ontwikkelingen BBV	9
3.1 Aandachtspunten en aanvullende notities commissie BBV	9
3.1.1 Nieuwe Notities commissie BBV	9
<i>Notitie materiële vaste activa</i>	9
<i>Notitie structurele en incidentele baten en lasten</i>	9
<i>Notitie gebeurtenissen na balansdatum</i>	10
<i>Nadere uitleg tussentijds winstnemen</i>	10
4. Specifieke onderwerpen	11
4.1 Sociaal domein	11
4.2 Overgangsbepaling 'Niet in Exploitatie Genomen Gronden' (NIEGG)	11
4.3 Doorontwikkeling financieel toezicht	12
<i>Agenda Toekomst van het Toezicht</i>	12
4.4 Vaststellingsbesluit begroting	12
4.5 Inzenden documenten	12
4.5.1 Inzenden van uw begroting aan GS	12
4.5.2 Inzenden financiële documenten ter kennisname	13
Tot slot	13

Inleiding

Ieder jaar ontvangt u relevante en actuele informatie over de wijze waarop uw (meerjaren)begroting wordt beoordeeld vanuit onze wettelijke taak, het financieel toezicht. Het is belangrijk deze informatie te betrekken bij de kaderstelling voor de begroting en de vaststelling van uw begroting.

Uw gemeenschappelijke regeling heeft de verantwoordelijkheid om een begroting vast te stellen die structureel en reëel in evenwicht is. Ieder jaar besluiten wij, op grond van artikel 203 van de Gemeentewet, vóór 1 januari of uw gemeenschappelijke regeling voor het komende begrotingsjaar onder repressief of preventief toezicht valt. Het doel hiervan is te voorkomen dat uw gemeenschappelijke regeling een structureel tekort op de begroting krijgt, dat niet makkelijk meer door u zelf op te lossen is. Financieel toezicht draagt bij aan een 'slimmer en sterker' Zuid Holland met een sterk openbaar bestuur als uitgangspunt. Een bestuur waar de inwoners op kunnen vertrouwen. Respect voor de eigen verantwoordelijkheid van besturen is het uitgangspunt.

Uw (meerjaren)begroting is gebonden aan verschillende regels. Met deze circulaire helpen wij u op weg. U leest hierin onder andere:

- Welke vormen van toezicht er zijn.
- Welke wet- en regelgeving er worden gehanteerd bij het toezicht.
- Wat structureel en reëel evenwicht betekent.
- Waar kijken we naar als we beoordelen of uw begroting en meerjarenraming structureel en reëel in evenwicht is.
- Welke ontwikkelingen we zien in het Besluit Begroting en Verantwoording gemeenten (BBV). In het BBV staan de regels over hoe u uw begroting moet inrichten.
- Met welke andere specifieke onderwerpen u rekening moet houden.

De circulaire is een aanvulling op ons [gemeenschappelijk toezichtkader 2014](#). Er zijn financieel technische onderwerpen opgenomen die wellicht meer voor het dagelijks bestuur bestemd zijn en van belang zijn voor de opstelling van de begroting. Een afschrift van deze circulaire hebben wij aan uw dagelijks bestuur gestuurd.

Heeft u vragen over de inhoud van deze circulaire of de vertaling hiervan in uw begroting? Neem dan gerust contact op met de behandelend ambtenaar voor uw gemeenschappelijke regeling. In de toegezonden brief over de begroting 2019 vindt u de contactgegevens.

1. Vormen van toezicht

De uitgangspunten bij het bepalen van de vorm van toezicht zijn de Gemeentewet, de Wet gemeenschappelijke regelingen, de Algemene wet bestuursrecht, het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), ons Gemeenschappelijk financieel toezichtkader (2014) en deze begrotingscirculaire. Op grond van de Gemeentewet houden wij toezicht op de financiën van de gemeenschappelijke regelingen. Dit doen wij risicogericht en proportioneel.

Regulier houden wij repressief toezicht. Repressief toezicht betekent dat u uw begroting direct kunt uitvoeren zonder dat vooraf onze goedkeuring vereist is. Wanneer uw begroting niet aan de wettelijke criteria voldoet, dan kunnen wij preventief toezicht instellen. Preventief toezicht betekent dat wij de begroting en de daarop volgende begrotingswijzigingen eerst moeten goedkeuren voordat u deze kunt uitvoeren. Deze vorm van toezicht is een uitzondering. Voordat er wordt besloten tot preventief toezicht over te gaan, wordt gelegenheid gegeven voor bestuurlijk overleg.

1.1 Repressief toezicht

Wij houden repressief toezicht als:

- De begroting, inclusief nieuw beleid, naar ons oordeel structureel en reëel in evenwicht is. Hieraan wordt voldaan indien de structurele lasten worden gedekt door structurele baten en de ramingen realistisch zijn. Als uw begroting 2020 niet structureel en reëel in evenwicht is, dient aannemelijk te zijn dat dit evenwicht uiterlijk in de laatste jaarschijf (2023) van de meerjarenraming tot stand wordt gebracht.
- De jaarrekening en de begroting tijdig zijn ingezonden. De jaarrekening 2018 vóór 15 juli 2019 en de begroting 2020 vóór 1 augustus 2019.

Opschuivend sluitend meerjarenperspectief

Er kan geen sprake zijn van opschuivend sluitend perspectief. Bij de beoordeling van het structureel en reëel evenwicht, beoordelen wij of er sprake is van een opschuivend sluitend perspectief. Daarmee wordt bedoeld dat het niet is toegestaan om ieder jaar opnieuw een (meerjaren)begroting aan te bieden waarbij uitsluitend de laatste jaarschijf in evenwicht is. Is er in uw (meerjaren)begroting alleen evenwicht in de laatste jaarschijf (2023) van de meerjarenraming, dan beoordelen wij of er sprake is van opschuivend sluitend meerjarenperspectief. Dit is het geval als ook bij de begroting 2019 alleen de laatste jaarschijf (2022) structureel en reëel in evenwicht was. Als dat zo is, moeten bij de begroting 2020 minimaal de laatste 2 jaarschijven structureel en reëel in evenwicht zijn (2022 en 2023).

1.2 Preventief toezicht

Preventief toezicht kan worden ingesteld in de volgende situatie:

- De begroting is naar ons oordeel niet structureel en reëel in evenwicht. Daarnaast is het niet aannemelijk dat dit evenwicht uiterlijk in de laatste jaarschijf van de meerjarenraming herstelt.
- De vastgestelde jaarrekening en/of begroting zijn te laat ingezonden. Overschrijding van de inzendtermijnen leidt in beginsel tot preventief toezicht (ook voor een financieel gezonde gemeenschappelijke regeling).

Bij preventief toezicht wordt gedurende het jaar regelmatig met de financieel toezichthouder overlegd over hoe de financiële positie van de gemeenschappelijke regeling weer gezond kan worden gemaakt. Ook wordt er overlegd over nut en noodzaak van eventuele nieuwe uitgaven. Hierbij moet duidelijk gemaakt worden dat deze uitgaven onontkoombaar en onuitstelbaar zijn en moet er in de financiële dekking zijn voorzien. In het traject van het preventief toezicht zal het opschuivend sluitend meerjarenperspectief zoals hiervoor beschreven ook een aandachtspunt zijn en betrokken worden bij de goedkeuring van de begroting.

2. Toetsingsaspecten

2.1 Structureel en reëel evenwicht

De toezichtscriteria staan in artikel 203 van de Gemeentewet. Deze zijn verder uitgewerkt in ons [Gemeenschappelijk financieel toezichtkader](#).

2.1.1 Structureel evenwicht

Worden de structurele lasten gedekt door de structurele baten? Dan is er structureel evenwicht. Dit wordt beoordeeld per jaarschijf.

Hiervoor is het van belang dat duidelijk uit de begroting blijkt welke geraamde baten en lasten structureel van aard zijn en welke incidenteel. Belangrijke onderdelen zijn:

- Het overzicht van de geraamde incidentele baten en lasten ([artikel 19 lid c BBV](#)).
- Het overzicht van beoogde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves ([artikel 19 lid d BBV](#)).
- Het overzicht van baten en lasten ([artikel 17 BBV](#)).

Deze onderdelen bij elkaar zijn nodig om een goed beeld te hebben van het structureel evenwicht van de begroting. Kortom, is de begroting voor de korte en de langere termijn in evenwicht?

Het is van belang deze onderdelen te betrekken bij het bepalen en presenteren van het structureel saldo van de begroting en meerjarenraming. Wij dringen er bij u op aan dit in het besluit van het algemeen bestuur of in de inleiding van de begroting op te nemen.

In onderstaande tabel is hiervoor een handreiking opgenomen.

Presentatie van het structureel begrotingssaldo (bedragen x € 1.000)	2020	2021	2022	2023
Saldo baten en lasten	-1.460	-1.500	-1.690	-1.335
Toevoegingen en onttrekking aan reserves	1.660	1.630	1.500	1.250
Begrotingssaldo na bestemming	200	130	-190	-85
Waarvan incidentele baten en lasten (saldo)	150	-100	200	50
Structureel begrotingssaldo	50	30	10	-35

(de tabel is een voorbeeld overgenomen uit de *notitie structurele en incidentele baten en lasten*)

Ook voor het nemen van besluiten gedurende het begrotingsjaar is het van belang deze te toetsen aan wat de financiële consequenties zijn en erop toe te zien dat er op langere termijn voldoende financiële dekking is.

TIP De notitie structurele en incidentele baten en lasten

Wilt u meer weten over het verschil tussen incidentele en structurele baten en lasten? Lees dan de [notitie structurele en incidentele baten en lasten](#) (augustus 2018) van de commissie BBV.

2.1.2 Reëel evenwicht

Reëel evenwicht betekent dat de geraamde bedragen volledig, realistisch en haalbaar zijn. Wanneer wij van oordeel zijn dat dit niet het geval is, kan er een negatieve bijstelling op het begrotingssaldo plaatsvinden. Bijvoorbeeld omdat wij vinden dat de bezuinigingen niet voldoende realistisch zijn ingevuld (zie kopje Bezuinigingen). Dit kan betekenen dat uw begroting niet structureel en reëel in evenwicht is. Uw gemeenschappelijke regeling kan dan in aanmerking komen voor preventief toezicht.

2.1.3 Transparantie

Wij trachten ieder jaar zoveel mogelijk transparantie te geven in ons toezichtsproces. Indien zoals de hierboven vermelde bijstellingen plaatsvinden, dan heeft dit invloed op de hoogte van het begrotingssaldo. Deze bijstellingen vinden uiteraard niet zomaar plaats, hierover is altijd ambtelijk overleg. Het betekent dat wij van mening zijn dat bepaalde opgenomen baten of lasten in de begroting niet volledig, niet voldoende realistisch of haalbaar zijn.

Het kan ook zijn dat er in de begroting geen weergave is gegeven van het structurele begrotingssaldo (begrotingssaldo minus het saldo van de incidentele baten en lasten). Dit geldt eveneens voor de meerjarenraming. In de begrotings- en jaarrekeningbrieven geven wij de structurele saldi van uw begroting en meerjarenraming weer zoals wij dat hanteren in ons oordeel. Ook in de begrotingsbrief 2020 zullen wij dit weer opnemen.

2.1.4 Bezuinigingen, ombuigingen en taakstellingen

Bezuinigingen, ombuigingen en taakstellingen die in de begroting en/of meerjarenraming zijn opgenomen, beoordelen wij op hardheid en haalbaarheid. Daarmee bedoelen wij dat u aannemelijk maakt dat er voldoende zekerheid bestaat dat de maatregelen tijdig en volledig gerealiseerd zullen worden.

Het is noodzakelijk dat u deze ramingen reëel onderbouwt. Deze moeten concreet op programmaniveau zijn ingevuld en ook het proces ten behoeve van het realiseren hiervan moet vastliggen. Als wij de ramingen onvoldoende reëel onderbouwd vinden, zullen wij de gepresenteerde begrotingssaldi negatief bijstellen. Deze negatieve bijstelling kan tot gevolg hebben dat de (meerjaren)begroting naar ons oordeel niet structureel en reëel in evenwicht is.

TIP Informatie in een extra paragraaf

U kunt in uw begroting een extra paragraaf opnemen: *Taakstellingen en stelposten*. Dan is in één oogopslag te zien wat alle bezuinigingen, ombuigingen, taakstellingen en stelposten zijn en welke nog 'open staan' in de meerjarenraming. Dit kan ook gelden voor eventuele reserveringen voor toekomstige financiële onzekerheden. Dit geeft u, maar ook ons, beter inzicht in uw financiële positie.

3. Ontwikkelingen BBV

3.1 Aandachtspunten en aanvullende notities commissie BBV

De volgende elementen betrekken wij ook bij de beoordeling van uw begroting.

3.1.1 Nieuwe Notities commissie BBV

De commissie BBV geeft in notities aan op welke wijze een bepaald onderwerp in de begroting verwerkt kan of moet worden. 'Kan', omdat de regelgeving meerdere verwerkingsopties toestaat en 'moet' als de regelgeving verplicht tot een bepaalde verwerkingswijze. De BBV-notities bevatten dan ook aanbevelingen ('kan') en stellige uitspraken ('moet') voor de juiste toepassing en uitvoering van het BBV.

Notitie materiële vaste activa

Vorig jaar hebben wij u erop geattendeerd dat in december 2017 de [notitie *Materiële vaste activa*](#) is gepubliceerd. Omdat de notitie van belang is, brengen wij deze nogmaals onder de aandacht. De notitie behandelt de wijze van activeren, waarderen en afschrijven van activa en het onderhoud van kapitaalgoederen. De essentie van alle eerder gepubliceerde notities over materiële vaste activa is opgenomen in de notitie. Dit betekent dat de volgende notities komen te vervallen:

- Notitie software (2007)
- Notitie verkrijging en vervaardiging en onderhoud kapitaalgoederen (2007)
- Notitie investeringen (2012)
- Notitie waardering vastgoed (2013)
- Notitie stelsel en schattingswijzigingen betrekking hebbende op de materiële vaste activa (2012)

In 2018 zijn de volgende notities geactualiseerd en gepubliceerd:

- Notitie structurele en incidentele baten en lasten (augustus 2018)
- Notitie gebeurtenissen na balansdatum (maart 2018)
- Nadere uitleg tussentijds winst nemen (maart 2018)
- Notitie geprognoseerde balans en EMUsaldo (november 2018)

In 2019 verwacht de commissie een notitie 'prospectief inzicht' te publiceren. Deze notitie wordt uitgebracht ter ondersteuning van gemeenteraden of leden van het Algemeen Bestuur om hun autorisatiefunctie op een adequate wijze toe te passen. Voor beter meerjarig financieel inzicht zijn de onderdelen 'structurele en incidentele baten en lasten', meerjarenraming, kengetallen en beleidsindicatoren, resultaatbestemming en geprognoseerde balans van belang. De relatie tussen deze onderdelen wordt in deze notitie verder uitgewerkt.

Notitie structurele en incidentele baten en lasten

Deze notitie zal deel gaan uitmaken van de notitie "prospectief inzicht" die nog gepubliceerd gaat worden.

In de Notitie structurele en incidentele baten en lasten zijn onder andere de volgende aandachtspunten opgenomen:

- Een apart, zelfstandig leesbaar hoofdstuk (twee) specifiek gericht op raadsleden, leden van Provinciale Staten en leden van het Algemeen Bestuur. Benadrukt wordt dat (voor leden van het Algemeen Bestuur) het inzicht in de financiële positie van groot belang is om een goed beeld te hebben van het structureel begrotingssaldo.
- Algemeen uitgangspunt van deze notitie is, dat een gemeenschappelijke regeling structurele taken uitvoert en daarvoor structurele baten en lasten raamt in de begroting. Structurele baten en lasten zijn dus de regel, incidentele baten en lasten zijn de uitzondering.

- Verduidelijking onderscheid tussen structurele en incidentele baten en lasten aan de hand van een algemeen kader en uitgewerkte (niet limitatieve) voorbeelden.
- De stellige uitspraak dat het verplicht voorgeschreven overzicht van incidentele baten en lasten een nadere toelichting vereist.
- De aanbeveling om in de financiële verordening een grensbedrag op te nemen vanaf welke omvang incidentele baten en lasten afzonderlijk gespecificeerd worden in het overzicht.
- De aanbeveling om het structureel saldo overzichtelijk in de begroting te presenteren en hiervoor gebruik te maken van het in de notitie opgenomen voorbeeld (zie de tabel die hiervoor is opgenomen in hoofdstuk 2, het kopje *structureel evenwicht*).

Het is noodzakelijk voldoende aandacht te besteden aan de kwaliteit en volledigheid van het overzicht van incidentele baten en lasten. Er wordt in de notitie vanuit gegaan dat in principe alle baten en lasten structureel van aard zijn. Incidentele baten en lasten zijn uitzondering en dienen toegelicht te worden. Om te kunnen bepalen wat er nu wel en niet als uitzondering (incidenteel) aangemerkt kan worden, biedt deze notitie, door middel van een algemeen kader en diverse voorbeelden, een verduidelijking. Wij zullen de uitgangspunten van deze notitie betrekken bij ons oordeel over het structureel en reëel in evenwicht zijn van de begroting en meerjarenraming.

Notitie gebeurtenissen na balansdatum

Deze notitie richt zich op de meer technische kant van de financiële verslaggeving.

Nadere uitleg tussentijds winstnemen

Voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd moet tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Deze zogenaamde POC methode (=percentage-of-completion-methode) wordt in de notitie verduidelijkt.

Aandachtspunten zijn:

- Het toerekeningbeginsel, het voorzichtigheidsbeginsel en het realisatiebeginsel zijn essentiële uitgangspunten. Baten en lasten, en het daaruit voortvloeiende resultaat, moeten worden toegerekend aan de periode waarin deze zijn gerealiseerd. Bij meerjarige projecten (zoals grondexploitatieprojecten) betekent dit dat de (verwachte) winst niet pas aan het eind van het project als gerealiseerd moet worden beschouwd, maar gedurende de looptijd van het project tot stand moet komen en ook als zodanig moet worden verantwoord. Het verantwoorden van tussentijdse winst is daarmee geen keuze, maar een verplichting die voortvloeit uit het realisatiebeginsel. Bij het bepalen van de tussentijdse winst is het wel noodzakelijk de nodige voorzichtigheid te betrachten.
- Voorwaarden: Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat; én de grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht; én de kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie gerealiseerd).

4 Specifieke onderwerpen

4.1 Sociaal domein

De taken binnen het sociaal domein worden nu enkele jaren uitgevoerd door gemeenten, meestal gezamenlijk in een gemeenschappelijke regeling. Het financiële beeld binnen het sociaal domein wordt steeds duidelijker. In de afgelopen jaren raamden gemeenten en gemeenschappelijke regelingen de uitvoering van de taken binnen het sociaal domein vaak budgettair neutraal. Wij zien steeds meer dat de lasten worden geraamd op basis van realisatie. Het is onze rol om te beoordelen of de ramingen in de (meerjaren)begroting voor het sociaal domein reëel zijn en welke risico's u loopt. Daarbij betrekken wij de realisatie van de laatste jaarrekeningen, de verwachte realisatie voor het jaar 2019 en de verslagen van de accountant.

Voor de begroting 2020 verwachten wij dat alle gemeenten en gemeenschappelijke regelingen, na enkele jaren van ervaring en voortschrijdend inzicht in het sociaal domein, reëel ramen. Blijkt uit de (verwachte) realisatie dat de lasten hoger zijn dan het beschikbaar gestelde (rijks)budget? Dan beschouwen wij het uitgangspunt van budgettair neutraal ramen niet meer als reëel. U kunt dit uitgangspunt wel handhaven, als u maatregelen neemt om de lasten te (kunnen) verlagen. De reële ramingen gelden niet alleen voor de uitgaven, maar ook voor de bezuinigingsmaatregelen en taakstellingen. Deze zullen wij net als andere maatregelen toetsen op hardheid en haalbaarheid.

Zoals hiervoor geschreven moeten de ramingen in de begroting van gemeenschappelijke regelingen realistisch zijn, zodat de deelnemende gemeenten niet gedurende het jaar geconfronteerd worden met extra bijdragen aan uw gemeenschappelijke regeling. Uiteraard kan het voorkomen dat gedurende het jaar blijkt dat er onverwachte hogere lasten zijn en die leiden tot extra bijdragen. Het is van belang dat u de deelnemende gemeenten in uw gemeenschappelijke regeling hierover tijdig informeert en goede afspraken maakt met de gemeenten waarvoor u deze taken uitvoert.

Wij adviseren afspraken te maken over:

- de manier van werken;
- de periodieke informatievoorziening;
- de manier van verantwoording;
- de manier waarop bijgestuurd kan worden.

4.2 Overgangsbepaling 'Niet in Exploitatie Genomen Gronden' (NIEGG)

Door de invoering van de Notitie grondexploitaties 2016 bestaat de grondexploitatie met ingang van 1 januari 2016 alleen maar uit *Bouwgronden in exploitatie*. Had uw gemeenschappelijke regeling daarvoor niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG) op de balans staan, dan zijn die nu opgenomen als materiële vaste activa (MVA). Het kan zijn dat deze gronden tegen een hogere waarde zijn opgenomen dan de marktwaarde. In dat geval maakt u gebruik van de overgangsbepaling die de commissie BBV heeft opgenomen. Deze overgangsbepaling heeft een looptijd van 4 jaar. Dit betekent dat uiterlijk 31 december 2019 de toets moet plaatsvinden op de marktwaarde van deze gronden tegen de geldende bestemming. Wordt daarbij een duurzame waardevermindering vastgesteld, dan moet dat uiterlijk 31 december 2019 leiden tot een afwaardering van deze gronden. Afwaardering van een individueel perceel grond / complex kan niet over een aantal jaren worden gespreid.

4.3 Doorontwikkeling financieel toezicht

De huidige kaders voor het financieel toezicht zijn vastgelegd in het Gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK) uit 2014. Deze worden in 2019 geactualiseerd en vastgelegd in een vernieuwd toezichtkader voor gemeenten. Met dit vernieuwde toezichtkader beogen de toezichthouders een verdere stap te zetten in de doorontwikkeling van het financieel toezicht. Aanleiding hiervoor zijn onder andere de toename van de gemeentelijke taken (bijvoorbeeld de decentralisaties in het sociale domein), de recente vernieuwing van het BBV en een veelheid aan onderzoeken over het thema 'toezicht', die een impuls hebben gegeven aan de gedachteontwikkeling over het financieel toezicht.

Het vernieuwde toezichtkader wordt gebaseerd op drie algemene uitgangspunten:

1. Uniformiteit in de normering
2. Maatwerk: risicogericht en proportioneel
3. Transparant

Het huidige GTK uit 2014 was tegelijk het toezichtkader voor gemeenschappelijke regelingen (Gren). Er is besloten voor Gren een aparte GTK op te stellen.

De verwachting is dat het geactualiseerde GTK voor gemeenten van toepassing zal zijn op de begroting 2020. Het nieuwe GTK voor Gren zal voor het eerst van toepassing zijn op de begroting 2021. De begroting 2020 voor Gren zal nog worden beoordeeld aan de hand van het GTK uit 2014.

Agenda Toekomst van het Toezicht

In 2018 is door het Rijk (ministeries van BZK en Financiën), VNG en IPO gewerkt aan de agenda [Toekomst van het Toezicht](#). De Tweede Kamer is in juni 2018 geïnformeerd over dit proces en over de onderzoeken die ten grondslag liggen aan deze agenda.

De agenda is in concept gereed. Door de gemeenteraadsverkiezingen is het nog niet gelukt bestuurlijke instemming van de VNG op de agenda Toekomst van het Toezicht te krijgen. Verwachting is dat dit eind 2018 of begin 2019 gebeurt. De agenda zal op dat moment aan de Tweede Kamer worden aangeboden. Dat is ook het moment om de benoemde actielijnen uit de agenda in gang te zetten.

De uitgangspunten van de agenda zijn al benoemd in de kamerbrief van juni 2018. Deze uitgangspunten zijn leidend in de verdere uitwerking van het nieuwe GTK voor gemeenten en Gren.

4.4 Vaststellingsbesluit begroting

Er is geconstateerd dat de vaststellingsbesluiten niet altijd een volledig beeld geven van de besluitvorming door het algemeen bestuur en verbetering behoeft. Het vaststellingbesluit moet een compleet beeld geven van uw besluitvorming. Hierin moet ook staan:

- wat er is veranderd ten opzichte van de aan u ter behandeling aangeboden begroting. Dit kan ook door middel van een aparte begrotingswijziging;
- welke investeringskredieten u beschikbaar stelt als u de begroting vaststelt;
- van welke investering(en) u op een later tijdstip een apart voorstel wil ontvangen;
- als de meerjarenraming in evenwicht is en het begrotingsjaar een tekort heeft, de wijze waarop het begrotingsjaar sluitend is gemaakt (bijvoorbeeld door een onttrekking aan de algemene reserve).

4.5 Inzenden documenten

4.5.1 Inzenden van uw begroting aan GS

U zendt uw begroting, maar ook wijzigingen in de begroting, jaarrekening en andere wettelijk verplichte documenten per post of digitaal in. Wij verzoeken u de begrotings- en jaarrekeningstukken digitaal in te zenden door middel van het E-formulier. Dit E-formulier is te vinden op onze website:

www.zuid-holland.nl > onderwerpen > lokaal bestuur > financieel toezicht.

De fysieke evenals de digitale begroting en jaarrekening dienen qua vorm en inhoud aan de wettelijke eisen te voldoen.

4.5.2 Inzenden financiële documenten ter kennisname

Wij volgen gedurende het jaar risicogericht en proportioneel de ontwikkelingen van uw financiële positie en nemen kennis van financiële besluiten. Om de financiële ontwikkelingen van uw gemeenschappelijke regeling goed te volgen en eventueel tijdig mee te denken met uw gemeenschappelijke regeling over lastige financiële vraagstukken, verzoeken wij het dagelijks bestuur de algemene financiële en beleidsmatige kaders en de voorlopige jaarrekening die volgens de Wet gemeenschappelijke regelingen artikel 34b vóór 15 april aan de raden van de deelnemende gemeenten verstuurd wordt, ons ter kennisname toe te zenden. Ook vragen wij u de conceptbegroting alvast ter kennisname toe te zenden die voor zienswijze (8 weken vóór besluitvorming door het algemeen bestuur) aan de raden van de deelnemende gemeenten wordt verstuurd.

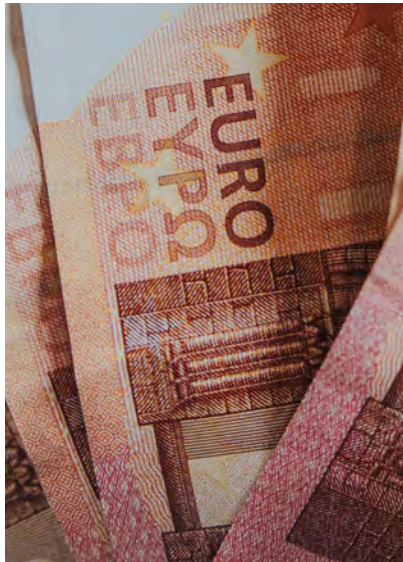
Tot slot

In deze circulaire zijn actuele en relevante aandachtspunten opgenomen. Heeft u vragen over deze circulaire dan kunt u contact opnemen met de behandelend ambtenaar voor uw gemeenschappelijke regeling.

190101255

gemeente
Zoetermeer

> Retouradres Postbus 15, 2700 AA Zoetermeer

Dagelijks Bestuur GR Bleizo
t.a.v. mr. M.L. Kalf
Postbus 111
2665 ZJ BLEISWIJK

Bezoekadressen
Engelandlaan 502
2711 EB Zoetermeer
Stadhuisplein 1
2711 EC Zoetermeer

Postadres
Postbus 15
2700 AA Zoetermeer

Telefoon 14 079
www.zoetermeer.nl

Datum
4 juni 2019

Uw kenmerk

Ons kenmerk

Bijlagen

Onderwerp: Gevoelen jaarrekening / zienswijze begrotingswijziging 2019#1 en begroting 2020

Geachte mevrouw Kalf,

Bij brief van 11 april 2019 heeft u de volgende financiële stukken aan gemeente Zoetermeer toegestuurd.:

1. Concept jaarstukken 2018 GR Bleizo
2. Conceptbegroting 2020
3. Concept begrotingswijziging 2019#1
4. Concept accountantsverslag GR Bleizo 2018, Publiek Sector Accountants (incl. controlebevindingen)
5. GEHEIM Toelichting grondexploitatie en risicoanalyse per 1-1-2019 GR Bleizo

Conform de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGr) stelt u ons in de gelegenheid onze zienswijze uiterlijk 24 juni bij het Dagelijks Bestuur in te dienen. Besluitvorming over de financiële stukken heeft plaatsgevonden in de raad van 3 juni 2018.

De gemeenteraad van Zoetermeer heeft besloten

1. Het advies van de Rekeningcommissie van de Gemeenschappelijke Regeling Bleizo ten aanzien van de conceptjaarstukken 2018 over te nemen en u hierover te informeren
2. Geen opmerkingen te maken op de conceptbegrotingswijziging 2019 en conceptbegroting 2020 van de Gemeenschappelijke Regeling Bleizo.

Na de vergadering van het Algemeen Bestuur op 4 juli 2019, waarin de financiële stukken worden vastgesteld, dient de raad geïnformeerd te worden over wat er met de reactie van de raad is gebeurd. Uw schriftelijke reactie ontvangen wij daarom graag zo spoedig mogelijk na die vergadering.

de gemeenteraad van Zoetermeer,

de griffier,

drs. R. Blokland MCM

de voorzitter,

Ch.B. Aptroot

GR Bleizo
T.a.v. Dagelijks Bestuur
Postbus 111
2665 ZJ BLEISWIJK

Verzenddatum 13 juni 2019
Ons kenmerk U19.04157
Uw brief van

Ruimte & Economie
Ruimtelijk & Economisch beleid
Postbus 1
2650 AA Berkel en Rodenrijs

Nadere informatie
Arjan Koopman
Telefoon
14 010
E-mail
info@lansingerland.nl
Website
www.lansingerland.nl

Onderwerp **Zienswijze en gevoelens GR Bleizo**

Geachte bestuur,

Op 11 april 2019 ontvingen wij de concept jaarstukken 2018, concept programmabegroting 2020 en de concept 1^e begrotingswijziging 2019 van de Gemeenschappelijke Regeling Bleizo. Via deze brief willen wij onze zienswijze en gevoelens hierop kenbaar maken.

Zienswijze

Wij kunnen instemmen met de concept programmabegroting 2020 en de 1^e begrotingswijziging 2019. Wij constateren dat de programmabegroting 2020 aansluit bij de beleidsmatige uitgangspunten van GR Bleizo en dat op een juiste manier de vertaalslag is gemaakt van de grondexploitatie naar de begroting. De 1^e begrotingswijziging 2019 is een logische aanpassing op basis van de geactualiseerde grondexploitatie. Wel vragen wij aandacht voor de huidige lage rentestanden en het risico op stijgen van de rentestanden. Wij verzoeken u hier een goede strategie op te ontwikkelen om hierop voorbereid te zijn.

Gevoelens

Wij onderschrijven de aanbevelingen van de accountant en verzoeken u om deze over te nemen en uit te voeren. Tevens adviseren wij de adviezen van de rekeningcommissie over te nemen en uit te voeren. Wij vernemen graag hoe hier uitvoering aan gegeven gaat worden.

Contact

Wij gaan ervan uit dat wij u hiermee voldoende hebben geïnformeerd. Als u nog vragen heeft, neemt u dan contact op met Arjan Koopman. Hij is bereikbaar via telefoonnummer 14 010.

Wij vertrouwen op een voortzetting van de goede en plezierige samenwerking.

Met een vriendelijke groet,
gemeenteraad van Lansingerland

drs. Marijke Walthout
Griffier

Verslag

Vergadering: Algemeen Bestuur GR Bleizo – 2018 #2

Datum: 11 December 2018 – 16:00 uur

Locatie: Prismalaan West 1, Bleiswijk

Aanwezig: Bestuursleden Lansingerland A. Abee (voorzitter), K. Arends, H. Meester,
M. Ruitenberg
Bestuursleden Zoetermeer J. Iedema, M. Rosier, W. van Steenis, R. Zinck

Tevens aanwezig:

Lansingerland [REDACTED] (ambtelijke ondersteuning)

Zoetermeer [REDACTED] (ambtelijke ondersteuning)

VV Knoop [REDACTED] (projectmanager)

GR Bleizo [REDACTED] (secretaris) - [REDACTED] (directeur) - [REDACTED] (notulen)

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen welkom.

2. Vaststelling agenda, mededelingen

De agenda wordt conform vastgesteld, er zijn geen verdere mededelingen.

3. Ingekomen en uitgaande stukken

Het Algemeen Bestuur Bleizo neemt kennis van het raadsbesluit van de gemeente Zoetermeer aangaande benoeming mevrouw M. van der Meer als plaatsvervangend lid van het Algemeen Bestuur Bleizo

4. Verslag vorige vergadering

Het verslag van de vergadering van het Algemeen Bestuur Bleizo dd. 3 juli 2018 als ook de besluitenlijst van 3 juli 2018 tot en met 4 december 2018 worden conform vastgesteld.

5. Benoemingen

BESLUIT

Het Algemeen Bestuur Bleizo stemt in met:

- a) Het aanwijzen van wethouder Iedema als lid van het Dagelijks Bestuur.
- b) Het aanwijzen van wethouder Iedema als Plaatsvervangend Voorzitter van het Dagelijks Bestuur.

6. Vaststellen verordeningen

- De heer Van Steenis vraagt naar het nut en de noodzaak om in het treasury statuut het onderwerp derivaten op te nemen. De heer [REDACTED] meldt dat het voorliggende treasury statuut is gebaseerd op het standaard treasury statuut dat voor gemeenten wordt toegepast, maar dat dit instrument in de praktijk niet wordt ingezet bij de Gemeenschappelijke Regeling Bleizo. Derhalve heeft het onderwerp 'derivaten' geen toegevoegde waarde in het statuut dat nu voorligt. Het Algemeen Bestuur Bleizo besluit het onderwerp 'derivaten' uit het statuut te schrappen. Als het niet wenselijk is dat de gemeenschappelijke regeling dit instrument toepast, hoeft het ook niet in het statuut te worden opgenomen.
- Verder meldt de heer [REDACTED] dat bij de provincie Zuid-Holland ontheffing wordt aangevraagd ten aanzien van de renterisiconorm externe financiering.

- Het Algemeen Bestuur Bleizo neemt kennis van het Normenkader dat reeds door het Dagelijks Bestuur GR Bleizo is vastgesteld.

BESLUIT

Het Algemeen Bestuur Bleizo stemt in met:

- a) Controleverordening GR Bleizo 2019
- b) Financiële Verordening GR Bleizo 2019
- c) Treasury Verordening GR Bleizo 2019 met dien verstande dat de tekst aangaande het afsluiten van derivaten geschrapt wordt.

7. Aanbestedingsproces accountant

De heer █████ licht, middels een presentatie, het proces van de aanbesteding van de accountantsdiensten 2018 – 2021 toe. De leden van het Algemeen Bestuur Bleizo vinden het bezwaarlijk dat uiteindelijk maar één kandidaat daadwerkelijk een offerte heeft ingediend en zijn van mening dat de leden van het Algemeen Bestuur de uiteindelijke keuze moeten kunnen maken. Het Algemeen Bestuur Bleizo draagt de projectorganisatie op om in het vervolg grotere inspanning te verrichten om keuze te kunnen maken uit meer dan één offerte en het Algemeen Bestuur Bleizo middels een voorstel uiteindelijk te doen besluiten.

8. Stand van zaken bestemmingsplan Hoefweg Zuid

Dit agendapunt wordt behandeld onder agendapunt “9. **Corridor A12**”

9. Corridor A12

De heer █████ geeft een korte toelichting op de status van het A12 Corridor overleg. Provincie, Lansingerland, Waddinxveen, Zoetermeer en VNO-NCW zijn overeengekomen om een betere vestiging mogelijk te maken van bedrijven langs de logistieke hotspot A12. Onder meer zijn afspraken gemaakt over welk type bedrijven waar moet komen, gezamenlijke marketing en acquisitie, en komt er een onderzoek naar verduurzaming van bestaande en nieuwe bedrijventerreinen langs de A12. In februari 2018 is een bestuurlijke overeenkomst getekend zonder de gemeente Zuidplas (Zuidplas heeft zich op het laatste moment teruggetrokken). Provincie Zuid-Holland en gemeente Zuidplas zijn inmiddels weer met elkaar in gesprek over (her-) toetreding tot dit convenant. Op vrijdag 7 december 2018 is het gezamenlijke beroep van Van Uden Logistic Site Investments B.V., Ondernemen A12-A20 B.V. en Van Uden Holding B.V. tegen het tegen het bestemmingsplan Hoefweg-zuid 2016 ingetrokken. Hiermee is de weg vrijgemaakt voor het aangaan van een samenwerkingsovereenkomst, inclusief gemeente Zuidplas. Momenteel wordt een bestuurlijke opdracht geformuleerd voor woningbouw als alternatief programma voor Bleizo-West.

10. Grondverkopen

De heer █████ licht middels een presentatie de percelen toe welke nog vrij zijn voor de verkoop. Verder deelt hij mee dat er gesprekken zijn met diverse potentiële prospects, waarvan één in een vergaand stadium voor een perceel van 7 hectare in gebied Bleizo Oost. Nu door het intrekken van het beroep het bestemmingsplan onherroepelijk is geworden, zal dit een positief effect kunnen hebben op het verloop van deze transactie.

11. OV Knoop Bleizo

De heer █████ deelt mee dat vanaf 9 december 2018 de eerste treinen zijn gestopt op het NS Station Lansingerland-Zoetermeer. Er zijn positieve reacties ontvangen via de social media en stappen behoorlijk wat reizigers in en uit de trein. De tijdelijke fietsenstalling is nu al redelijk vol en vraagt om uitbreiding. Dit pakt de projectorganisatie op. In verband met de BTW-teruggaafkwestie moesten voor de ingebruikname van het station, zijnde 9 december 2018, ook alle grondtransacties gepasseerd zijn bij de notaris. Ook dit is succesvol afgehandeld. Nog niet alle werkzaamheden zijn uitgevoerd, naar verwachting zullen de HTM en de bussen begin mei 2019 hun dienstregeling opstarten.

Dan pas zal de officiële opening plaatsvinden. Vooralsnog zal het project binnen de begroting gerealiseerd kunnen worden. De heer Rosier benadrukt dat het een enorme prestatie is geweest van de projectorganisatie, er is bijzonder hard gewerkt en geeft namens het bestuur de complimenten.

12. W.v.t.t.k. en rondvraag

De heer Meester betreurt het dat hij in de media de problematiek rondom het vervangen van de oplegblokken bij het NS station moest vernemen en dringt aan op betere communicatie. Het kan niet zo zijn dat het college en de raad van de gemeente Zoetermeer eerder geïnformeerd worden dan de gemeente Lansingerland. De voorzitter erkent dat het één en ander niet goed is verlopen en benadrukt dat er nieuwe afspraken zijn om dit voortaan te voorkomen.

13. Sluiting

De voorzitter dankt iedereen voor zijn / haar inzet en sluit de vergadering.

Besluitenlijst

11 december 2018 – 27 juni 2019

Algemeen Bestuur Bleizo

Openbare vergadering van het Algemeen Bestuur GR Bleizo – 11 december 2018

Het Algemeen Bestuur Bleizo stemt in met:

- a) Het aanwijzen van wethouder Iedema als lid van het Dagelijks Bestuur.
- b) Het aanwijzen van wethouder Idema als Plaatsvervangend Voorzitter van het Dagelijks Bestuur.

Het Algemeen Bestuur Bleizo stemt in met:

- a) Controleverordening GR Bleizo 2019
- b) Financiële Verordening GR Bleizo 2019
- c) Treasury Verordening GR Bleizo 2019 met dien verstande dat de tekst aangaande het afsluiten van derivaten geschrapt wordt.

Digitaal besluit van Algemeen Bestuur Bleizo 6 februari 2019

Het Algemeen Bestuur Bleizo stemt in met:

Het aangaan van een (langlopende) onderhandse geldlening met een hoofdsom € 8.000.000 en rente (indicatief) 0,50% voor een periode van vijf jaar bij de BNG of NWB

Vergadering van het: Algemeen Bestuur Bleizo

Vergadering van datum: 4 juli 2019

Agendapunt: 5

Onderwerp:

Jaarstukken 2018

Bijlagen:

- a) Jaarstukken 2018
- b) Brief PSA accountants in verband met aanvulling in de controleverklaring (kenmerk: 312018014.19.109A)
- c) Controleverklaring
- d) Rapport van bevindingen
- e) Advies Rekeningcommissie Bleizo
- f) Brief gemeente Zoetermeer inzake zienswijze en gevoelens (opgenomen bij agendapunt 3b)
- g) Brief gemeente Lansingerland inzake zienswijze en gevoelens (opgenomen bij agendapunt 3c)

Toelichting:

Controleverklaring

De jaarstukken 2018 zijn gecontroleerd door de accountant en voorzien van een goedkeurende controleverklaring. De controleverklaring, zoals deze op 9 april 2019 is afgegeven en gezamenlijk met de jaarstukken 2018 is verzonden aan de raden van de gemeente Lansingerland en Zoetermeer, is op 24 mei 2019 aangevuld door PSA accountants met twee vermeldingen. De eerste vermelding betreft de anticumulatiebepaling WNT (blz. 2 eerste alinea) en de tweede vermelding betreft een facultatieve passage over de financiële positie (blz. 4 derde alinea). De aangevulde verklaring vervangt de eerder afgegeven verklaring. PSA accountants beschrijft dit in de bijgevoegde brief d.d. 24 mei 2019.

De strekking van deze aanvullingen in de controleverklaring betreft uitsluitend een verduidelijking van de taken en verantwoordelijkheden van de accountant en geen aanvullingen of wijzigingen van het oordeel van de accountant over de getrouwheid en rechtmatigheid van de jaarstukken. Deze aanvullende informatie van PSA accountants is door GR Bleizo te laat ontvangen om aan te leveren voor de advisering over de jaarstukken door de Rekeningcommissie Bleizo en voor de behandeling door de commissies en raden van Lansingerland en Zoetermeer. Het was zorgvuldiger geweest wanneer deze informatie was opgenomen in de eerste versie van de controleverklaring, die toegestuurd is aan de Rekeningcommissie Bleizo en aan de raden. Echter, de aanvullingen zijn van dien aard, dat deze niet wezenlijk worden geacht voor het materiële oordeel over de jaarstukken van de Rekeningcommissie Bleizo en de raden van beide gemeenten. Volledigheidshalve wordt de aangepaste controleverklaring toegevoegd aan de brief aan de raden over het vaststellen van de jaarstukken door het Algemeen Bestuur. Bij de controleverklaring in volgende jaren zullen deze aspecten direct worden meegenomen.

Gevoelens van de raden van Lansingerland en Zoetermeer

De raden van Lansingerland en Zoetermeer onderschrijven de adviezen van de accountant en verzoeken om de raden te informeren over de wijze waarop hieraan uitvoering wordt gegeven. De raad van Lansingerland adviseert tevens om de adviezen van de Rekeningcommissie Bleizo uit te voeren. GR Bleizo zal de adviezen van de accountant en de Rekeningcommissie uitvoeren, in een brief aan beide raden wordt beschreven op welke wijze dat zal plaats vinden.

Financiële consequenties:

n.v.t.

Risico's:

n.v.t.

Verdere procedures:

Voor 15 juli 2019 worden de vastgestelde jaarstukken 2018 naar de toezichthouder, de provincie Zuid Holland, verzonden. Tevens worden de raden geïnformeerd over dit besluit van het Algemeen Bestuur, het toezenden van stukken aan de toezichthouder alsmede over de wijze waarop de adviezen van de accountant en de Rekeningcommissie Bleizo worden uitgevoerd.

Gevraagde beslissing:

1. De jaarstukken 2018 vast te stellen;
2. De raden van Lansingerland en Zoetermeer te informeren over het vaststellen van de jaarstukken 2018 alsmede over de wijze waarop de adviezen van de accountant en de Rekeningcommissie Bleizo worden uitgevoerd, middels een brief, welke bij agendapunt 7 staat geagendeerd;
3. De toezichthouder, de provincie Zuid Holland dit besluit en de vastgestelde jaarstukken 2018 toe te zenden.

JAARSTUKKEN 2018

Vastgesteld door het Dagelijks Bestuur op 04 april 2019

Opdrachtgever **Gemeenschappelijke Regeling Bleizo**
Dagelijks Bestuur

Bleiswijk, 04 april 2019

Publieke Sector Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden
Behorende bij de controleverklaring
d.d. 9 april 2019

A handwritten signature in blue ink is located to the right of the text in the bottom right corner.

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Jaarverslag	4
2.1	Programmaverantwoording	4
2.1.2.	<i>Doelstelling</i>	4
2.1.3.	<i>Wat is er bereikt in 2018?</i>	4
2.1.4.	<i>Wat heeft het gekost?</i>	8
2.1.5.	<i>Beleidsindicatoren</i>	9
2.1.6.	<i>Algemene dekkingsmiddelen</i>	9
2.1.7.	<i>Overzicht overhead</i>	9
2.1.8.	<i>Vennootschapsbelasting</i>	10
2.1.9.	<i>Onvoorzien</i>	10
2.2	Paragrafen	11
2.2.1.	<i>Inleiding</i>	11
2.2.2.	<i>Paragraaf lokale heffingen</i>	11
2.2.3.	<i>Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing</i>	11
2.2.4.	<i>Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen</i>	13
2.2.5.	<i>Financieringsparagraaf</i>	13
2.2.6.	<i>Paragraaf bedrijfsvoering</i>	16
2.2.7.	<i>Paragraaf verbonden partijen</i>	16
2.2.8.	<i>Paragraaf grondbeleid</i>	17
3	Jaarrekening	20
3.1	Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	20
3.2	Grondslagen voor de waardering van activa en passiva	20
3.3	Grondslagen voor de bepaling van het resultaat	21
3.4	Overzicht van baten en lasten en de toelichting	21
3.5	Balans en toelichting	29
3.6	Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen	32
3.7	Gebeurtenissen na balansdatum	33
3.8	Overzicht taakvelden	33

1 Inleiding

Voor u liggen de jaarstukken over het verslagjaar 2018 van de Gemeenschappelijke Regeling Bleizo (GR Bleizo). Het verslagjaar komt overeen met het kalenderjaar 2018. Het Besluit Begroting & Verantwoording (BBV) heeft als uitgangspunt gediend voor het opstellen van de jaarstukken.

Vernieuwing Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)

In deze jaarstukken zijn enkele wijzigingen in het kader van de vernieuwing van het BBV, de verslaggevingsregels voor gemeenten en gemeenschappelijke regelingen doorgevoerd. De wijzigingen zijn voor gemeenschappelijke regelingen van toepassing met ingang van de Begroting 2018. Voor GR Bleizo zijn de wijzigingen beperkt en hebben betrekking op de volgende begrotingsonderdelen:

1. rapportage op taakvelden;
2. de overhead dient als 1 post apart zichtbaar te zijn;
3. apart overzicht rente resultaat in de paragraaf financiering;
4. presentatie van beleidsindicatoren.

De juridische structuur van GR Bleizo omvat de volgende organen:

- **Algemeen Bestuur (AB)**

Het AB bestaat uit acht leden, als volgt aan te wijzen. De raad van elke deelnemende gemeente wijst uit het college van burgemeester en wethouders van de betreffende gemeente twee leden aan, tevens wijst de raad voor elke deelnemende gemeente uit zijn leden eveneens twee leden aan.

- **Dagelijks Bestuur (DB)**

Het DB kent een samenstelling van vier leden, te weten de leden van het Algemeen Bestuur die zijn aangewezen uit de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten.

- **Voorzitter**

De voorzitter is gekozen door en uit het AB, uit hen die tevens zijn aangewezen als lid van het DB. De plaatsvervangende voorzitter wordt door en uit het AB gekozen, uit hen die tevens zijn aangewezen als lid van het DB en niet zijn aangewezen als voorzitter. De voorzitter vertegenwoordigt GR Bleizo in en buiten rechte.

- **Secretaris**

De secretaris van het AB en van het DB, die geen lid van het AB kan zijn, wordt door het AB benoemd, geschorst en ontslagen. Door de secretaris worden alle stukken die van het AB en van het DB uitgaan, mede ondertekend conform art. 23 lid 3 van de gemeenschappelijke regeling.

- **Directeur**

De directeur wordt door het AB benoemd, geschorst en ontslagen. Onder verantwoordelijkheid van de directeur is een administrateur en een controller belast met het zorg dragen voor de administratie, het beheer van de vermogenswaarden en het jaarlijks opmaken van de rekening.

2 Jaarverslag

2.1 Programmaverantwoording

2.1.2. Doelstelling

De doelstelling van GR Bleizo is het ontwikkelen van het gebied rondom het vervoersknooppunt Bleizo, gericht op het realiseren van een nieuw economisch knooppunt met een eigen identiteit op de grens van Zoetermeer-Lansingerland. Tevens is het doel van GR Bleizo om te bevorderen dat het vervoersknooppunt Bleizo wordt gerealiseerd. Bij het ontwikkelen van het gebied zal optimaal gebruik worden gemaakt van de vestigingskwaliteiten die het vervoersknooppunt met zich mee brengt.

De beide raden van Lansingerland en Zoetermeer hebben in 2014 een nieuwe ontwikkelingsaanpak voor GR Bleizo vastgesteld: "Ontwikkeling Bleizo - Van plan naar strategie". De nieuwe ontwikkelingsaanpak behelst voor de gebiedsontwikkeling een hoog ambitieniveau ten aanzien van economische meerwaarde en ruimtelijke kwaliteit en streeft naar de realisatie van het vervoersknooppunt Bleizo op korte termijn. Bij deze ontwikkeling wordt 'de blauwdrukplanning' verlaten en meer ruimte geboden voor initiatieven vanuit de markt. Voor de ontwikkelingsaanpak is een bestemmingsplan opgesteld dat de beoogde flexibiliteit heeft.

In 2014 is een Bedieningsovereenkomst voor het station Bleizo gesloten en een Realisatieovereenkomst voor de Vervoersknoop Bleizo. Hiermee is invulling gegeven aan een belangrijke voorwaarde voor de realisatie van het Vervoersknoop Bleizo. De raden van Lansingerland en Zoetermeer hebben in 2015 ingestemd met het aangaan van deze overeenkomsten. GR Bleizo is samen met Metropoolregio Rotterdam Den Haag en ProRail (i.c. het Ministerie van Infrastructuur en Milieu) financier en opdrachtgever voor het OV knooppunt.

2.1.3. Wat is er bereikt in 2018?

OV knooppunt Bleizo

In 2018 is verder gebouwd aan het OV knooppunt Bleizo. Begin 2018 was de planning dat het OV knooppunt Bleizo in december 2018 opgeleverd zou worden. Dat is voor een deel van het OV knooppunt gelukt, het treinstation Lansingerland-Zoetermeer is in december 2018 in gebruik genomen. Als gevolg van enkele factoren, waaronder personele capaciteit bij de aannemer, de levering van bouwmaterialen en de spoorbeveiliging Randstadrail is meer tijd nodig gebleken om het OV knooppunt Bleizo volgens de specificaties en vereisten te kunnen opleveren. De resterende werkzaamheden worden in 2019 uitgevoerd, in mei 2019 wordt het gehele OV-knooppunt Bleizo geopend en in gebruik genomen. De oplevering van het OV knooppunt is voorzien in kwartaal 2 van 2019.

In 2018 is met betrekking tot het OV knooppunt Bleizo een fiscale vaststellingsovereenkomst gesloten tussen MRDH, gemeente Zoetermeer, ProRail en GR Bleizo. Deze overeenkomst, welke is afgestemd met de Belastingdienst ziet op de verrekening van de omzetbelasting met betrekking tot het OV knooppunt Bleizo. Door het sluiten en uitvoeren van deze vaststellingsovereenkomst worden de realisatiekosten niet verhoogd met de omzetbelasting en blijven deze binnen de gestelde kaders van de eerder afgesloten Realisatieovereenkomst Vervoersknoop Bleizo 2014. Zoals bepaald in de fiscale vaststellingsovereenkomst is in december

2018 uitvoering gegeven aan een serie grondtransacties en het vestigen van erfdienstbaarheden, voorafgaand aan de ingebruikname van het OV-knooppunt Bleizo. Met deze transacties zijn de gronden en onderdelen van het OV-knooppunt Bleizo bij de uiteindelijke eigenaren en beheerverantwoordelijk partijen terecht gekomen.

In 2016 is de Stationsovereenkomst, welke de beheerverantwoordelijkheden voor het gehele OV knooppunt tussen alle betrokken partijen regelt opgesteld, in 2017 en 2018 is onder leiding van de gemeente Lansingerland gewerkt aan de uitwerking van beheerafspraken tussen alle betrokken partijen. De Stationsovereenkomst (waarin GR Bleizo geen partij is) is in 2018 ondertekend, voorafgaand aan de ingebruikname van het OV knooppunt en de start van de beheerwerkzaamheden.

In 2018 heeft GR Bleizo de infrastructuur aangelegd die aan de noordzijde en aan de zuidzijde van de A12 toegang verschaft tot het OV-knooppunt Bleizo. Het Station Lansingerland-Zoetermeer is vanaf de ingebruikname bereikbaar per auto en per fiets. Aan beide zijden van de A12 zijn een P+R voorziening en voorlopige fietsenstallingen beschikbaar. De infrastructuur wordt in 2019 definitief opgeleverd door de aannemer en aansluitend overgedragen in beheer aan de gemeente Lansingerland.

Ontwikkeling

Bestemmingsplan

In 2016 is nieuwe bestemmingsplan Hoefweg-Zuid en de bijbehorende Mer opgesteld door de gemeente Lansingerland. In 2016 heeft het Ministerie van Infrastructuur en Milieu besloten dat het bestemmingsplan Hoefweg-Zuid onderdeel uit maakt van de 12^e tranche van de Crisis en Herstelwet. In 2017 is het voorontwerp bestemmingsplan Hoefweg-Zuid en bijbehorende Mer in procedure gebracht. Mede op basis van inspraakreacties is aansluitend het ontwerp bestemmingsplan in procedure gebracht. Het nieuwe bestemmingsplan vormt de onmisbare planologische conditionering voor de ontwikkeling van het gebied Bleizo, omdat hiermee de bestemming wordt verkregen die vereist is voor de ontwikkeling van bedrijventerrein, leisure, kantoren, horeca, onderwijs en voorzieningen. Naar aanleiding van inspraakreacties met betrekking tot het ontwerp bestemmingsplan en het Bestuurlijk Overleg A12 corridor is het bestemmingsplan op 31 mei 2018 gewijzigd vastgesteld door de raad van de gemeente Lansingerland. Voor het westelijke deel van het gebied Bleizo is het bestemmingsplan voornog niet van toepassing, het vastgestelde bestemmingsplan betreft het oostelijke deel van het Bleizo gebied. Tegen dit vaststellingsbesluit is één beroep ingesteld bij de Raad van State. Dit beroep is in een vergevorderd stadium van de procedure als gevolg van de afstemming tussen partijen in het kader van het Bestuurlijk Overleg A12 corridor in december 2018 ingetrokken. In december 2018 is voor Bleizo-oost sprake van een onherroepelijk bestemmingsplan.

A12 corridor

Op 19 februari 2018 is een eerste bestuursovereenkomst gesloten over de Logistieke Hotspot A12 corridor, tussen de gemeenten Lansingerland en Zoetermeer (beide deelnemende gemeenten in GR Bleizo en Bedrijvenschap Hoefweg), de provincie Zuid-Holland, VNO-NCW en de gemeente Waddinxveen. In 2018 is het overleg over de Logistieke Hotspot A12 corridor met de bovengenoemde partijen, aangevuld met de gemeente Zuidplas, partijen die bedrijventerreinen ontwikkelen (waaronder GR Bleizo) en beleggers in logistiek vastgoed gecontinueerd. Dit heeft in december 2018 geresulteerd in afspraken over de ontwikkeling van de A12 corridor als logistieke

hotspot en het daarbij behorende maatregelen op het vlak van marketing, ontwikkelingen die voor de logistieke sector relevant zijn, planologie en de ontwikkeling van bedrijventerreinen. De afspraken zijn vastgelegd in de Samenwerkingsovereenkomst Logistieke hotspot A12 corridor, die op 4 maart 2019 door alle partijen, waaronder GR Bleizo is ondertekend. De samenwerking is gericht op de versterking van de regio als vestigingsplaats voor logistieke bedrijven. Het belang van GR Bleizo bij deze samenwerking is het verkrijgen van de beoogde bestemming op het gebied van GR Bleizo, alsmede de impuls hiervan voor de verkoop van kavels aan logistieke bedrijven.

Ontwikkelingsprogramma Bleizo-west

De afspraken uit de Bestuursovereenkomst A12 corridor van 18 februari 2018 brengen met zich mee dat voor het gebied van GR Bleizo ten westen van de HSL wordt onderzocht welk ontwikkelingsprogramma hier het best gerealiseerd kan worden. Vooralsnog betreft de ontwikkelingsopdracht voor GR Bleizo een programma met bedrijven, kantoren, horeca en leisure, maar ook de functie woningbouw kan daarbij worden afgewogen. In 2018 hebben de gemeenten Lansingerland en Zoetermeer een stedenbouwkundige verkenning voor Bleizo-west laten uitvoeren naar een ontwikkelingsprogramma met onder andere woningbouw. Deze stedenbouwkundige verkenning is in september 2018 opgeleverd. Voor de besluitvorming over het ontwikkelingsprogramma van Bleizo-west hebben de beide gemeenten in oktober 2018 bepaald dat er meer onderzoek moet plaatsvinden naar de verschillende contexten met betrekking tot het gewenste ontwikkelingsprogramma. De besluitvorming over het ontwikkelingsprogramma voor Bleizo-west is in 2019 voorzien.

In 2016 is een Intentieovereenkomst gesloten met de initiatiefnemers van het indoor attractiepark Adventure World voor de ontwikkeling van deze leisurevoorziening en bijbehorende grondverkoop. Voor deze partij is het verkrijgen van de juiste onherroepelijke bestemming voor de locatie van Adventure World een cruciale voorwaarde voor het verkrijgen van de financiering van het project. Het vastgestelde bestemmingsplan voorziet niet in de bestemming van het gebied waar leisurevoorzieningen waren geprojecteerd. De initiatiefnemers zijn nog in afwachting van de benodigde bestemming, welke gerelateerd zal zijn aan de besluitvorming over het gewenste ontwikkelingsprogramma voor Bleizo-west. Of dit initiatief realiseerbaar zal blijken te zijn, zal naar verwachting in 2019 duidelijk worden. GR Bleizo houdt (in haar risicoanalyse) rekening met verschillen in de scenario's.

Grondverkopen

Voor de verkoop van gronden vormde het nog niet voor handen zijn van een passende onherroepelijke bestemming een complicerende factor. Met de vaststelling van het bestemmingsplan voor het oostelijke deel van het Bleizo-gebied in het vooruitzicht heeft in 2018 marketing en acquisitie plaats gevonden. Enkele marktpartijen hebben interesse getoond voor de aankoop van grote kavels voor de ontwikkeling van logistiek vastgoed. Voor een grote kavel van ca. 7,3 ha heeft GR Bleizo in 2018 een aanbestedingsprocedure doorlopen en behoort GR Bleizo eind 2018 tot de laatste aanbieders die in de race voor de vestiging van een distributiecentrum van de betreffende onderneming. Begin 2019 zal de prospect besluiten over haar regionale vestigingslocatie en de aankoop van de kavel. Voor een andere grote kavel (ca. 10 ha) is GR Bleizo in gesprek met een ontwikkelaar/belegger van logistiek vastgoed, waarvoor het sluiten van een optieovereenkomst de eerste stap zal zijn naar de

beoogde verkoop. Naar verwachting wordt voor deze kavel in 2019 een bouwplan ontwikkeld en een koopovereenkomst gesloten.

Verbindingsweg N209-N470 (Laan van Mathenesse)

De verbindingsweg tussen de provinciale wegen N209 en N470 vormt een parallelstructuur langs de A12 en is tevens de hoofdontsluiting voor het Bleizo-gebied. De Laan van Mathenesse is inmiddels aangelegd en opengesteld voor het verkeer. De gemeente Lansingerland heeft de weg na openstelling in beheer genomen. In 2018 heeft overleg plaats gevonden met de gemeente Lansingerland over de juridische grondoverdracht van het gehele wegtracé. Dit zal naar verwachting in 2019 plaatsvinden.

Ruimtereservering Railterminal goederenvervoer

GR Bleizo is in 2017 door een initiatiefnemer verzocht om ruimte te reserveren voor de ontwikkeling van (een deel) van een railterminal voor goederenvervoer welke aansluit op de spoorlijn Den Haag – Gouda. De ontwikkeling van een railterminal goederenvervoer maakt ook onderdeel uit van de afspraken in de Bestuursovereenkomst A12 corridor. De te reserveren ruimte bevindt zich in de groenstrook tussen het uitgeefbare gebied van GR Bleizo en de bovengenoemde spoorlijn. Het initiatief bevindt zich in een verkennend stadium, maar zou een waardevolle voorziening kunnen zijn voor de regionale ondernemingen, grondverkoop op Bleizo en een bijdrage kunnen leveren aan de verduurzaming van het goederenvervoer. GR Bleizo houdt de betreffende ruimte beschikbaar.

Duurzaamheid

In 2015 is voor Bleizo een Duurzaamheidsagenda opgesteld. Dit betreft een beleids- en uitvoeringsrichtlijn voor praktische duurzaamheidsmaatregelen op het grondgebied van GR Bleizo. De Duurzaamheidsagenda richt zich onder andere op windenergie en een duurzame inrichting van de openbare ruimte. In 2017 heeft overleg plaats gevonden over de plaatsing van windturbines in het gebied, waar ook Bleizo onder valt, met ontwikkelaars, burgerparticipanten en het bevoegd gezag, de gemeente Lansingerland. In 2018 is GR Bleizo in afwachting van planologische maatregelen die de plaatsing van windturbines mogelijk moeten maken en nog uit te voeren onderzoek naar het ontwikkelingsprogramma voor Bleizo-west.

Schadeloosstelling TenneT TSO

TenneT TSO heeft op het grondgebied van GR Bleizo hoogspanningslijnen gesitueerd. Hiervoor heeft GR Bleizo een zakelijk recht verleend aan TenneT TSO. De schadeloosstelling van GR Bleizo door TenneT TSO was nog niet geheel afgerond. Nadat het bestemmingsplan in 2018 onherroepelijk is geworden, is gestart met het laatste deel van de schadeloosstelling-procedure. Naar verwachting zal de afwikkeling van de schadeloosstelling medio 2019 plaats vinden.

2.1.4. Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000

Programma grondexploitatie	Begroting primitief 2018	Gewijzigde Begroting 2018*	Rekening 2018
Lasten	23.844	8.227	2.454
Baten	6.399	91	4.650
Mutatie onderhandenwerk	17.445	8.136	2.364
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	0	0	4.559
Reserve mutatie	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	0	0	4.559

*inclusief eerste wijziging

Toelichting

De grondexploitatie met prijspeil 1/1/2018 is vastgesteld door het DB op 19 april 2018. Het AB heeft op 03 juli 2018 de begroting 2019 en de eerste begrotingswijziging 2018 vastgesteld. De verdeling van de baten en lasten in het jaar 2018 zijn als volgt:

Bedragen x € 1.000

Lasten	Werkelijk 2017	Begroot primitief	Begroot na 1 ^e wijziging	Werkelijk 2018
Aankoop van grond	0	0	0	2
Milieu	0	29	65	0
Bouwrijp maken	0	2.442	1.933	560
Woonrijp maken	0	3.778	2.552	0
VTA-lasten	422	1.941	1.268	315
Rentelasten	1.464	1.085	1.545	1.262
Exploitatiekosten	263	343	314	315
Overige lasten	52	14.227	549	0
Mutatie voorziening	0	0	0	0
Mutatie onderhanden werk	0	0	0	0
** totaal lasten	2.201	23.844	8.227	2.454

Baten	Werkelijk 2017	Begroot primitief	Begroot na 1 ^e wijziging	Werkelijk 2018
Bedrijven	0	4.659	0	0
Commerciële voorzieningen	0	1.647	0	0
Subsidies	0	0	0	0
Overige inkomsten	50	93	91	91
Mutatie voorziening	1.218	0	0	4.559
Mutatie onderhanden werk	2.151	17.445	8.136	2.364
** totaal baten	3.419	23.844	8.227	7.013

Voor de toelichting op deze cijfers wordt verwezen naar paragraaf 3.4. Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat GR Bleizo geen inkomsten heeft uit algemene dekkingsmiddelen als belastingen en dergelijke.

2.1.5. Beleidsindicatoren

Vanuit de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) is het verplicht om in de begroting en jaarrekening over de volgende beleidsindicatoren te rapporteren, voor GR Bleizo zijn de beleidsindicatoren als volgt:

Indicator	Omschrijving	Per.	GR Bleizo*		Beschrijving	
			Begroting	Rekening		
1	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2018	0,00	0,00	De toegestane formatie in fte van het apparaat op peildatum januari; GR Bleizo heeft geen medewerkers in dienst
2	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2018	0,00	0,00	De werkelijke bezetting in fte van het apparaat op peildatum januari; GR Bleizo heeft geen medewerkers in dienst
3	Apparaats-kosten	Kosten per inwoner	2018	1,85	1,70	De personele en materiele kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie
4	Externe inhuur**	Kosten als % van de totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2018	1,5%	0,7%	De inhuur voor tijdelijke vervanging of voor inhuur specialisten met specialistische kennis die ontbreekt in de organisatie
5	Overhead	% van totale lasten	2018	1,0%	4,7%	De kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces

AD*) Bron is "eigen rekening" en "eigen begroting"

AD**) voor inhuur specialisten is de vaste bezetting niet meegerekend. De vaste bezetting bestaat uit extern ingehuurd medewerkers.

2.1.6. Algemene dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen bestaan uit de volgende onderwerpen:

- Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is;
- Algemene uitkeringen;
- Dividend;
- Saldo van de financieringsfunctie;
- Overige algemene dekkingsmiddelen.

Voor GR Bleizo zijn de algemene dekkingsmiddelen niet van toepassing, met uitzondering van het saldo van de financieringsfunctie. Deze is voor 2018 nihil.

2.1.7. Overzicht overhead

In de programmaverantwoording wordt inzicht gegeven in de overhead.

Overzicht overhead	Realisatie 2018	Begroot 2018 na wijziging	Begroot 2018 voor wijziging
Overhead	0	0	0

De specificatie van de “eigen” overhead is opgenomen in de jaarrekening, onderdeel toelichting op het overzicht van baten en lasten.

2.1.8. Vennootschapsbelasting

In de programmaverantwoording wordt inzicht gegeven in het bedrag voor de heffing van de vennootschapsbelasting

Vennootschapsbelasting	Realisatie 2018	Begroot 2018 na wijziging	Begroot 2018 voor wijziging
Vennootschapsbelasting	0	0	0

2.1.9. Onvoorzien

In de begroting en jaarrekening van GR Bleizo is er geen sprake van een post onvoorzien.

2.2 Paragrafen

2.2.1. Inleiding

Het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) dat de vorm en inhoud van de begroting en jaarverslag voorschrijft, stelt een aantal paragrafen verplicht in zowel de begroting als het jaarverslag. In het hiernavolgende worden de paragrafen benoemd en uitgewerkt dan wel wordt gemotiveerd aangegeven waarom het bestuur de paragrafen niet van toepassing acht.

2.2.2. Paragraaf lokale heffingen

GR Bleizo geniet geen inkomsten uit lokale heffingen aangezien het opleggen van lokale heffingen niet tot de taken van GR Bleizo behoort. Deze paragraaf is daarom niet van toepassing.

2.2.3. Paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing

Onder weerstandsvermogen wordt verstaan de mate waarin de GR Bleizo in staat is om financiële tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat dit betekent dat het beleid veranderd moet worden. GR Bleizo heeft, vanwege de nader uitgewerkte afspraken met betrekking tot de bijdrage vanuit de gemeente Zoetermeer ten behoeve van de het OV knooppunt, per ultimo 2018 een negatief eigen vermogen. De grondexploitatie is verlieslatend, beide deelnemende gemeenten staan voor 50% garant in geval van een tekort.

Risicomanagement

Risicoanalyse is een deel van het risicomanagement, waarbij beheersaspecten een belangrijke rol spelen. GR Bleizo heeft daartoe een risicocycclus ingevoerd, wat inhoudt dat regelmatig inzicht in alle risico's wordt gegeven en welke beheersmaatregelen daarbij van toepassing zijn.

Risico analyse

De kansen en risico's worden middels de Monte Carlo simulatie in kaart gebracht. De Monte Carlo simulatie vormt een statistische benadering waarbij door middel van scenario's het risicoprofiel van de grondexploitatie inzichtelijk wordt gemaakt. Alle risicovariabelen krijgen een bandbreedte en een kansverdeling waarbinnen de onzekerheid zich bevindt. Voor de grondexploitatie zijn mogelijke (financiële) effecten (positief/negatief) ingeschat voor de elementen (nominale) kosten en opbrengsten, marktontwikkeling (indexering en rente) en de factor tijd (planning en fasering). Door simulatie van de grondexploitatie ontstaat een totaalperspectief van alle risicovariabelen in een normale verdeling. Het resultaat van de Monte Carlo analyse bestaat uit zekerheidspercentages op mogelijke saldi en het benoemen en ordenen van risico's en kansen. Voor nadere informatie inzake deze systematiek wordt u verwezen naar de paragraaf grondbeleid. De voornaamste risico's betreft de rentelasten en de indexering.

Weerstandsvermogen

Het saldo contante waarde van de grondexploitatie actualisatie 1-1-2019 bedraagt ca. € 2,4 mln. negatief. Op basis van de huidige inzichten is bij een zekerheidspercentage van 82,5% een risicovoorziening van € 5,3 mln. noodzakelijk om in 82,5% van de gevallen een resultaat van minimaal -/- € 2,4 mln. te behalen. Zowel de gemeente Lansingerland als Zoetermeer staan garant voor een tekort. Bij een verwacht negatief saldo van de grondexploitatie zullen beide gemeenten voor hun aandeel (50%) een

voorziening treffen. Het huidig benodigd weerstandsvermogen is circa € 5,3 mln. Dit bedrag kan als volgt afgedekt worden:

• Waarborg Zoetermeer	€ 2,65
• Waarborg Lansingerland	€ 2,65
Totaal	€ 5,30

Aanvullend hierop hebben beide gemeenten onderling afspraken gemaakt over de wijze waarop beide gemeenten, in het kader van de uitwerking van de garantstelling van de gemeente Zoetermeer aan GR Bleizo, hiervoor een voorziening treffen en invulling zullen geven aan de waarborgen.

Weerstandsratio

Aangezien de grondexploitatie verlieslatend is, is de ratio ook negatief. De berekening is als volgt:

Ratio weerstandsvermogen	Beschikbare weerstandscapaciteit	=	-2.400	=	-0,45
	Benodigde weerstandscapaciteit		5.300		

Kengetallen

Vanuit BBV is het verplicht om over de volgende kengetallen te rapporteren. Aangezien de GR Bleizo een projectorganisatie is met één activiteit, zijnde het ontwikkelen van grond, en volledig gefinancierd is uit vreemd vermogen geven de kengetallen een atypisch beeld.

	R 2017	R 2018	B 2018	B 2019	Norm	Toelichting
1. Netto schuldquote: relateert de schuldpositie van de gemeente aan de inkomstenstroom	1711%	868%	798%	316%	100%-130%	De jaarlijkse inkomsten van GR Bleizo kunnen gezien de aard van de activiteiten, enorm afwijken.
1a. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	1711%	868%	798%	316%	100%-130%	
2. De solvabiliteitsratio: indicator om inzicht te krijgen in de mate waarin de onderneming in staat is aan zijn financiële verplichtingen te kunnen voldoen.	-13%	-4%	-0,18%	-0,1%	25% <>40%	GR Bleizo is volledig vreemd vermogen gefinancierd, tevens is er sprake van een negatief eigen vermogen
3. Kengetal Grondexploitatie: in - en nog niet in exploitatie gronden / Totale baten voor bestemming	1508%	834%	670%	316%	>0	Gezien de aard van de activiteiten van de GR Bleizo kunnen de jaarlijkse inkomsten (baten voor bestemming) enorm afwijken.
4. Structurele exploitatieruimte	0%	0%	0%	0%	>0	Bij de GR Bleizo is er geen sprake van structurele baten en lasten
5. Belastingcapaciteit	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	GR Bleizo heeft geen belastinginkomsten

Relatie tot de financiële positie

Bij GR Bleizo is uitsluitend sprake van externe financiering. De actuele grondexploitatie geeft een verwacht verlies waar een voorziening voor is gevormd.

Frauderisicoanalyse

Begin 2019 heeft de jaarlijkse frauderisicoanalyse plaatsgevonden. Hierbij zijn de directie, het projectmanagement en de financiële administratie bij elkaar gekomen om de risico's van fraude te analyseren. De uitkomst van de sessie heeft er toe geleid dat geconcludeerd kan worden dat het frauderisico zeer beperkt aanwezig is. Veel benoemde risico's zijn over het algemeen niet van toepassing en indien risico's wel aanwezig zijn, dan zijn deze allemaal afgedekt door functiescheiding, interne controlemaatregelen en periodieke verantwoording aan directie en bestuur. Verder is de omvang van de activiteiten van GR Bleizo beperkt en transparant te noemen.

2.2.4. Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

De gronden die in 2017 eigendom waren van GR Bleizo, zijn in 2018 nog eigendom van GR Bleizo. Op de balans van GR Bleizo komen geen materiële vaste activa voor, aangezien de gronden in ontwikkeling als onderhanden werk opgenomen worden onder de voorraden en niet duurzaam ten dienste staan van de bedrijfsuitoefening van GR Bleizo.

2.2.5. Financieringsparagraaf

In de Gemeenschappelijke Regeling Bleizo is in artikel 33 bepaald dat de behoefte aan financiële middelen geregeld kan worden door middel van een door één van de deelnemende gemeenten aan te bieden rekening courant of bij een bancaire instelling. GR Bleizo trekt de benodigde financiële middelen aan van de BNG (Bank Nederlandse Gemeenten).

Het AB heeft op 24 juni 2009 het Treasury statuut van GR Bleizo vastgesteld en op 17 oktober 2013 gewijzigd.

De langlopende leningen per 31 december 2018 zijn als volgt:

Bedragen x € 1.000

Leningnr.	Hoofdsom	Rente	ingangsdatum	Looptijd	Einde
40.105.314	7.000	3,635%	26-04-10	10 jaar	2020
40.405.919	10.000	2,990%	7-10-10	9 jaar	2019
40.11.1767	6.000	-0,170%	7-03-18	2 jaar + 2 dagen	2020
40.106.421	6.500	3,875%	7-02-11	8 jaar	2019
40.108.391	19.000	2,200%	12-06-13	8 jaar	2021
40.11.1700	8.000	-0,110%	6-02-18	2 jaar	2020
40.11.2079	2.500	-0,150%	19-07-18	2 jaar	2020
Totaal	59.000				

De rentekosten van de langlopende leningen per 31 december 2018 zijn afgerond € 1,2 mln. per jaar.

Het liquiditeitenoverzicht voor de komende drie jaar is afgeleid van de vastgestelde grondexploitatie met prijspeil 1-1-2019. In de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) zijn richtlijnen neergelegd ter beheersing van de renterisico's. Zo zijn er spelregels opgenomen voor de mate waarin decentrale overheden kort (kasgeldlimiet) en lang gefinancierd mogen zijn (rente risico norm).

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet bepaalt in welke mate GR Bleizo haar financieringsbehoefte met kort geld (looptijd <1 jaar) mag financieren. De kasgeldlimiet is 8,2% van de begrotingsomvang. De begrotingsomvang 2018 is € 23,844 miljoen, zodat de kasgeldlimiet € 2,027 miljoen bedraagt. Er is in 2018 geen sprake van overschrijding van de kasgeldlimiet.

Bedragen x € 1.000

Realisatie	Kwartaal				Gemiddeld
	Bedragen * € 1.000				
	jan-mrt	apr-jun	jul-sep	okt-dec	Jaar
Vlottende schuld	1.044	1.241	1.241	1.017	1.136
Vlottende middelen	231	13	477	4.134	1.214
Netto vlottende schuld	812	1.228	765	-3.117	-78
Wettelijke norm KGL	-2.027	-2.027	-2.027	-2.027	-2.027
Afwijking wettelijke norm*	-1.214	-798	-1.262	-5.143	-2.105

* Een positieve afwijking geeft aan dat de wettelijke norm is overschreden, een negatief bedrag geeft de ruimte onder de wettelijke norm weer.

Renterisiconorm

De renterisiconorm geeft de norm aan met betrekking tot de renterisico's over de vaste schulden. Deze norm bepaalt het maximale deel van de vaste schuld dat in aanmerking mag komen voor aflossing (al dan niet met herfinanciering) en/of renteherziening. Als gevolg van deze norm kan een rentestijging op de kapitaalmarkt slechts gedeeltelijk doorwerken in de te betalen rentelasten over de vaste schuld.

Voor decentrale overheden is deze norm vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal van het betreffende jaar (met een minimum van € 2,5 miljoen). Gelet op de omvang van het begrotingstotaal 2018 van GR Bleizo (€ 23,844 miljoen) bedraagt de renterisiconorm in 2018 € 4,768 miljoen. Dat betekent dat in 2018 maximaal € 4,768 miljoen in aanmerking zou mogen komen voor aflossing (al dan niet met herfinanciering) en/of renteherziening. Gezien het specifieke verloop van uitgaven, inkomsten en financieringsbehoefte bij de gebiedsontwikkeling van GR Bleizo, alsmede de dynamiek die zich hierin voordoet, maakt het praktisch onuitvoerbaar om aan de renterisiconorm te voldoen zonder maatregelen die onlogisch zijn en ook op gespannen voet staan met het BBV en die bovendien financieel nadelig zijn voor het resultaat van de grondexploitaties. GR Bleizo heeft ontheffing gekregen van de provincie Zuid-Holland voor het voldoen aan de renterisiconorm.

Renteresultaat

Bedragen x € 1.000

Renteschema	2018
Externe rentelasten kort- en langlopende geldleningen	1.262
Externe rentebaten kort- en langlopende geldleningen	0
Saldo rentelasten en rentebaten	1.262
Rente aan grondexploitaties	1.262
Rente projectfinanciering	0
Rente baten projectfinanciering	0
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	0
Rente over eigen vermogen	0
Rente over voorzieningen	0
Aan taakvelden toe te rekenen rente	0
Aan taakvelden toegerekende rente	0
Verwacht renteresultaat op taakveld Treasury	0

2.2.6. Paragraaf bedrijfsvoering

GR Bleizo heeft in 2018 zelf geen personeel in dienst en is gevestigd buiten beide gemeentehuizen. In 2018 is de organisatie als volgt ingesteld:

- Het AB heeft een directeur en een secretaris aangesteld. Beide functionarissen zijn extern ingehuurd (*de secretaris was tot 1 april 2018 ingehuurd van de gemeente Zoetermeer*). De tarieven zijn marktconform.
- De Directie Instructie GR Bleizo is in oktober 2017 met vier jaar verlengd en daarmee de mandaten aan de directeur en de secretaris.
- De administrateur, controller, projectleiders en planeconomen worden ingehuurd van externe bureaus. De marketeer wordt sinds medio 2016 gedetacheerd door en ingehuurd van de gemeente Lansingerland.
- Om de directie te ondersteunen en om input te leveren aan de externe medewerkers zijn in 2018 medewerkers van de gemeenten ingehuurd door Bleizo: onder andere, tijdelijk beheer, toezichthouder, verkeerskundigen en medewerkers ruimtelijke ordening.
- Tot slot zijn er externe adviseurs ingehuurd voor het opstellen van juridische en fiscale adviezen.
- Sinds 1 oktober 2010 is GR Bleizo gehuisvest in het projectbureau Bleizo/Verlengde Oosterheemlijn aan Prismalaan West 1 te Bleiswijk. GR Bleizo gebruikt middels een onderhoudscontract computers, printers e.d. van gemeente Zoetermeer en heeft een eigen server-omgeving voor de ICT.
- GR Bleizo werkt intensief samen met het Bedrijvenschap Hoefweg. De projectorganisaties van beide gemeenschappelijke regelingen zijn medio 2016 samengevoegd. Waar mogelijk worden werkzaamheden en activiteiten gecombineerd, zoals de gezamenlijke aanbesteding van accountantsdiensten en een gezamenlijke informatiebijeenkomst voor de raden van Lansingerland en Zoetermeer.

Rechtmatigheid

Om de rechtmatigheidcontrole intern te kunnen voorbereiden en om de accountant op rechtmatigheid te kunnen laten controleren is een normenkader opgesteld. Het normenkader bestaat uit een overzicht van de geldende externe en eigen regelgeving met betrekking tot financiële beheer handelingen, bestaande uit relevante regelgeving van hogere overheden (externe regelgeving) en van de gemeenschappelijke regeling zelf (interne regelgeving).

Het normenkader voor de controle 2018 is op 11 december 2018 door het AB vastgesteld. Het normenkader is de basis voor de interne controle en de procesbeschrijvingen die worden opgesteld. Alleen op die wijze kan worden geborgd dat er in overeenstemming met de regelgeving wordt gehandeld. Uit de interne controle is niet gebleken dat er sprake is van financiële onrechtmatigheden.

2.2.7. Paragraaf verbonden partijen

GR Bleizo heeft zich het afgelopen jaar niet verbonden aan andere partijen.

2.2.8. Paragraaf grondbeleid

Visie en doelstellingen

Het beleid van GR Bleizo heeft tot doel het realiseren van de ruimtelijke plannen rond het stationsgebied Bleizo. De ontwikkeling is vooral gericht op de invulling van multifunctionele bedrijven, waaronder modern gemengd.

Wijze van uitvoering

GR Bleizo heeft alle gronden binnen het plangebied in eigendom. Deze gronden zullen in principe door GR Bleizo zelf worden bewerkt zodat deze als bouwrijpe grond kan worden verkocht aan geïnteresseerde ondernemers, ontwikkelaars etc. Waar dat commercieel interessant is voor GR Bleizo en kopers, kan ook niet bouwrijpe grond worden geleverd.

Grondexploitatie

De actuele grondexploitatie met peildatum 1 januari 2019 sluit met een negatief saldo van € 2,4 mln. Dit tekort is bepaald op contante waarde.

De grondexploitatie met prijspeil 1/1/2019 kent de volgende karakteristieken:

- looptijd tot en met 2042
- rentepercentage 2,0 % (alle rentepercentages per jaar)
- indexering kosten:
  - jaar 1 en 2: 2,5 %
  - jaar 3 t/m 10: 2,0 %
  - jaar 11 e.v. 0%
- indexering opbrengsten:
  - jaar 1 en 2: 2,0 %
  - jaar 3 t/m 10: 2,0 %
  - jaar 11 e.v. 0%

Een beknopt mutatieoverzicht van de grondexploitatie met peildatum 1/1/2019 inclusief de raming van kosten en opbrengsten tot het einde van de looptijd, ziet er als volgt uit:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2017	Mutaties 2018	Boekwaarde 31-12-2018	Raming (reëel)	Saldo eind looptijd
Grondverwerving	32.813	2	32.815	297	33.112
Openbare Werken	4.343	560	4.903	34.107	39.010
Afdelings-/Overige kosten	38.369	631	39.000	27.448	66.448
Financieringslasten	12.426	1.262	13.688	19.418	33.106
Opbrengsten	-29.442	-91	-29.533	-138.314	-167.847
Winstneming	0	0	0	0	0
Totaal (reëel)	58.509	2.364	60.873	-57.044	3.829

Netto contant per 1-1-2019 (negatief bedrag is positief financieel saldo) € 2.380.000. Er is een voorziening gevormd voor het verwachte verlies netto contant, waarbij er een discontovoet is gehanteerd conform BBV van 2%.

Beheersmaatregelen

De grondexploitatie van GR Bleizo kent een looptijd langer dan 10 jaar. Gezien de stellige uitspraak van de commissie BBV worden in het jaarverslag de getroffen beheersmaatregelen vermeld. Deze zijn als volgt:

- In de grondexploitatie wordt na jaar 10 en verder niet gerekend met indexatie voor de opbrengstenposten;
- Er is sprake van actief integraal risicomanagement uitgevoerd door het projectmanagementteam. Dit resulteert in een verslaglegging en actualisatie van de voortgang van de grondexploitatie en risicoanalyse;
- Het risicomanagement wordt ondersteund door een Monte Carlo risicoanalyse. De resultaten van deze risicoanalyse vormen de basis voor het bepalen van de benodigde risicovoorziening. In de Monte Carlo analyse wordt een zekerheidspercentage van 82,5% gehanteerd. Het saldo wat uit de risicoanalyse volgt wordt, indien dit resulteert in een negatief saldo, voor 50/50% gedekt door de gemeenten Lansingerland en Zoetermeer.

De grondexploitatie van GR Bleizo gaat uit van een gebiedsontwikkeling rondom het nieuw te realiseren vervoersknooppunt Bleizo. Op basis van besluiten in 2014 en de raadsbesluiten in februari 2015 is bepaald dat het vervoersknooppunt Bleizo gerealiseerd zal worden en dat Bleizo met het daarmee verbonden ambitieniveau ontwikkeld kan worden.

In de grondexploitatie van GR Bleizo vormt de bijdrage van GR Bleizo aan de bouw van de vervoersknoop Bleizo een grote uitgave (circa € 14,5 mln.). Tot 2018 stond gemeente Zoetermeer garant voor GR Bleizo voor een bijdrage van € 9,5 mln ter dekking van een deel van de bijdrage van GR Bleizo aan de Vervoersknoop Bleizo. In 2017 hebben de gemeenten Lansingerland en Zoetermeer nadere afspraken gemaakt over de uitwerking van de bijdrage van de gemeente Zoetermeer. Voor GR Bleizo resulteerde dit in de grondexploitatie per 1-1-2018 in het vervallen van de garantstelling ter dekking van de bijdrage van die GR Bleizo betaalt aan de Vervoersknoop Bleizo. GR Bleizo zal het volledige bedrag van haar bijdrage extern moeten financieren middels het aantrekken van een bancaire lening. De gemeenten Lansingerland en Zoetermeer hebben in relatie tot het vervallen van de garantstelling onderling tevens nadere afspraken gemaakt over de dekking van het ontstane negatieve financiële resultaat van de grondexploitatie van GR Bleizo. Immers de grondexploitatie van GR Bleizo wordt als gevolg van de bovengenoemde uitwerking negatief.

Winstneming

Gezien de verwachte uitkomsten van de grondexploitatie is er vooralsnog geen sprake van een eventuele winstneming, zodra winstneming mogelijk is wordt er conform de beleidsvoorschriften in het kader van de BBV gehandeld.

Risico's

Met ingang van 2015 wordt een integrale risicoanalyse toegepast, de Monte Carlo Simulatie. Deze sluit ten aanzien van de methodiek goed aan bij de door de deelnemende gemeenten Lansingerland en Zoetermeer gehanteerde systematiek Naris. Doelstelling van deze analyse is om een bepaalde zekerheid en robuustheid van de grondexploitatie te realiseren, afgestemd op een actueel risicoprofiel van de gebiedsontwikkeling.

De grondexploitatie vormt het financieel kader van de ontwikkeling van Bleizo en is gebaseerd op verwachtingen en prognoses. De afgelopen jaren is gebleken dat de oorspronkelijke prognoses, als gevolg van het uitblijven van de benodigde planologische conditionering en de marktsituatie tot 2015 niet werden gerealiseerd. Ook in deze grondexploitatie zijn prognoses opgesteld die wellicht op termijn kunnen afwijken. Dit kan zowel een positief effect betreffen (bijv. kostenbesparingen door een aanbestedingsvoordeel, een versnelde gronduitgifte ten opzichte van de marktanalyse of lagere renteniveaus) maar ook een negatief effect (bijv. een lagere grondopbrengst dan opgenomen of meer rentelasten als gevolg van een langere doorlooptijd). Vanuit deze onzekerheden beweegt het resultaat van de grondexploitatie zich binnen een bandbreedte. Bij een negatieve saldering van de risico's dient een risico-voorziening te worden aangehouden in relatie tot het vermogen van de grondexploitatie om risico's te dekken vanuit een verwacht positief saldo NCW.

Monte Carlo simulatie

De Monte Carlo simulatie vormt een statistische benadering waarbij door middel van scenario's het risicoprofiel van de grondexploitatie inzichtelijk wordt gemaakt. Alle risicovariabelen krijgen een bandbreedte en een kansverdeling waarbinnen de onzekerheid zich bevindt. Voor de grondexploitatie zijn mogelijke (financiële) effecten (positief/negatief) ingeschat voor de elementen (nominale) kosten en opbrengsten, marktontwikkeling (indexering en rente) en de factor tijd (planning en fasering). Door simulatie van de grondexploitatie ontstaat een totaalperspectief van alle risicovariabelen in een normale verdeling. Het resultaat van de Monte Carlo simulatie bestaat uit zekerheidspercentages op mogelijke saldi en het benoemen en ordenen van risico's en kansen. Daarnaast kan op basis van de kansverdeling de hoogte van de risicovoorziening worden vastgesteld, uitgaande van het gewenste zekerheidspercentage en het resultaat. Uitgangspunt voor de risicoanalyse is het behalen van 82,5% zekerheid op het resultaat (saldo contante waarde 1-1-2019).

Op basis van dit risicoprofiel voor Bleizo is een risicovoorziening van € 5,3 mln. (nominale waarde per 1-1-2019) noodzakelijk om in 82,5% van de gevallen een resultaat van minimaal +/- € 2,4 mln. te behalen. Er is vooralsnog geen sprake van een mogelijke VPB afdracht.

Uitkomst van de risicoanalyse is tevens een gevoeligheidsanalyse. In de gevoeligheidsanalyse zijn de variabelen met het grootste effect op de totstandkoming van de bandbreedte van het resultaat gerangschikt. Op basis van de uitgevoerde analyse blijkt dat de rentelasten en de indexering het grootste risico vormen in de grondexploitatie.

3 Jaarrekening

De jaarrekening bestaat uit het overzicht van baten en lasten en de balans.

3.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Het boekjaar van GR Bleizo valt samen met het kalenderjaar. In deze jaarrekening wordt verslag uitgebracht over de periode van 1 januari 2018 tot en met 31 december 2018. De richtlijnen volgens het BBV worden integraal gevolgd.

3.2 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

- *Algemeen*
De grondslagen die worden toegepast voor de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling zijn gebaseerd op historische kosten. Voor zover niet anders vermeld, zijn activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.
- *Gronden in ontwikkeling (onderhanden werk)*
Het onderhanden werk is gewaardeerd tegen de daaraan bestede kosten. Alle gemaakte kosten (waarvoor prestatie t/m 2018 is geleverd) zijn geactiveerd onder de post onderhanden werk. De op onderhanden werk betrekking hebbende opbrengsten zijn in mindering gebracht op deze kosten. Mocht een positief plansaldo bestaan, dan worden de gronden in ontwikkeling gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs. De vervaardigingsprijs bevat mede de rentelasten in verband met de financiering van onderhanden werk/gronden in ontwikkeling. Mocht een negatief plansaldo worden verwacht, dan zal een voorziening voor het verwachte verlies worden opgenomen op de balans.
- *Vorderingen*
Vorderingen, overlopende activa en liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien van toepassing op vorderingen en overlopende activa onder aftrek van een voorziening voor mogelijke oninbaarheid.
- *Eigen vermogen*
Het eigen vermogen bestaat in beginsel uit algemene reserve en overige reserves. De algemene reserve is de resultante van de met de grondexploitatie behaalde resultaten. De overige reserves betreffen een specifieke bestemming uit de algemene reserve.
- *Voorzieningen*
Onder de voorzieningen zijn opgenomen, de op het moment van opstellen van de jaarrekening voorzienbare verplichtingen, verliezen en/of risico's, voor zover de omvang hiervan redelijkerwijs is in te schatten. De voorzieningen zijn gewaardeerd op nominale waarde.
- *Looptijd*
Voor zover middelen zijn aangetrokken met een rente typische looptijd langer dan één jaar, geschiedt de verantwoording daarvan onder de vaste schuld. Voor middelen aangetrokken met een rente typische looptijd korter dan één jaar geschiedt de verantwoording onder de vlottende schuld. Vaste en vlottende schulden worden nominaal gewaardeerd.
- *Overlopende Passiva.*
Overlopende passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

3.3 Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

De baten en de lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. Het resultaat wordt bepaald met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen. Baten worden toegerekend aan het jaar waarin de prestaties zijn verricht. Voor de toerekening van de lasten wordt, waar mogelijk, de causale samenhang met de baten als grondslag gehanteerd.

Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar worden opgenomen. Indien op enig moment een naar verwachting onafwendbaar verlies op eindwaarde optreedt, dan wordt voor dat verlies een voorziening getroffen op basis van de contante waarde van dat verlies. Voor zover er van winstneming sprake kan zijn gebeurt dat in overeenstemming met de verslaggevingvoorschriften vanuit de BBV.

3.4 Overzicht van baten en lasten en de toelichting

Bedragen x € 1.000

Programma grondexploitatie	Begroting 2018	Begroting* 2018	Rekening 2018
Lasten			
Aankoop van grond	0	0	2
Milieu	29	65	0
Bouwrijp maken	2.442	1.933	560
Woonrijp maken	3.778	2.552	0
Overige lasten	14.227	549	0
VTA-lasten	1.941	1.268	315
Rentelasten	1.085	1.545	1.262
Exploitatiekosten	343	314	315
Mutatie voorziening	0	0	0
Mutatie onderhanden werk	0	0	0
** totaal lasten	23.844	8.227	2.454
Baten			
Bedrijven	4.659	0	0
Commerciële voorzieningen	1.647	0	
Subsidies	0	0	0
Overige inkomsten	93	91	91
Mutatie voorziening	0	0	4.559
Mutatie onderhanden werk	17.445	8.136	2.364
** totaal baten	23.844	8.227	7.013
Totaal programma grondexploitatie	0	0	4.559
Algemene dekkingsmiddelen	0	0	0
Overhead	0	0	0
Vennootschapsbelasting	0	0	0
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	0	0	4.559
Toevoegingen aan reserves	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	0	0	4.559

* inclusief begrotingswijziging nummer 1 van 2018

Zie voor de programma verantwoording pagina 8.

Analyse begrotingsrechtmatigheid

Er is geen sprake van begrotingsonrechtmatigheid.

Grondverwerving

Op de post vastgoedverwerving is niets begroot. In 2018 is er 1 perceel in het kader van de vervoersknoop aangekocht van de gemeente Zoetermeer. Dit was in het kader van de uitvoering van de fiscale vaststellingsovereenkomst.

Milieu

Op de post Milieu worden alle uitgaven voor onderzoeken met betrekking tot onderzoeken van de grond opgenomen. In 2018 zijn er geen bodemonderzoeken geweest.

Bouwrijp maken

Onder Bouwrijp maken valt het bouwrijp maken van bouwterreinen. In 2018 is er een bijdrage gedaan in de kosten van het verleggen van de CO2 leiding, daarnaast zijn er kosten gemaakt ten behoeve van de infrastructuur, mede van de ontsluiting van de vervoersknoop op grond van GR Bleizo.

Woonrijp maken

Aangezien er geen concrete verkopen zijn geweest (*met uitzondering van de leveringen in het kader van de fiscale vaststellingsovereenkomst*) zijn er geen activiteiten geweest in 2018.

VTA-kosten

Onder de VTA-kosten worden alle kosten verstaan voor het maken van plannen en de inzet van personen voor het begeleiden van de uitvoering. In de VTA-kosten zijn niet opgenomen de kosten van de uitvoeringsorganisatie (directeur, secretaris, administrateur, secretariaat, huisvesting, ICT en directe marketingkosten), omdat deze zijn opgenomen onder exploitatielasten.

De onderschrijding van de begroting komt met name door het niet of nog niet afgerond zijn van onderzoeken en het niet of nog niet afgerond zijn van het begeleiden van uitvoering die wel geheel gepland stond, zoals onder andere engineering en toezicht.

Rentekosten

Dit betreffen de rentelasten van de aangegane leningen bij de BNG. De werkelijke lasten van € 1,262 mln. zijn minder dan begroot omdat de werkelijke rentepercentages waarvoor leningen afgesloten worden lager zijn dan het rentepercentage waarmee in de geactualiseerde grondexploitatie werd gerekend.

Exploitatielasten

Hieronder vallen alle kosten die gemaakt moeten worden voor het projectbureau zelf zoals directeur, secretaris, administrateur, secretariaat, bankkosten, juridische kosten etc. De gerealiseerde lasten zijn conform begroot.

Opbrengsten

Er zijn geen grondverkopen gerealiseerd in 2018.

Overige inkomsten

Betreft de doorbelasting van de huisvestingskosten, de leveringen in het kader van de fiscale vaststellingsovereenkomst en een vergoeding voor een gevestigd opstalrecht.

Mutatie voorziening

Op basis van de actuele grondexploitatie berekening (per 1-1-2019) is de verliesvoorziening voor € 4,5 mln. vrijvallen.

Mutatie onderhanden werk

Alle bovenstaande lasten betreffen de kosten die leiden tot de vervaardiging van bouwrijpe grond welke op termijn wordt uitgegeven. Na verrekening van de verkoopopbrengsten in enig jaar, blijft over de boekwaarde van de grond die achter blijft. Dit betreft de waarde van het onderhanden werk. Mutatie onderhanden werk voor 2018 bedraagt € 2,364 mln.

Algemene dekkingsmiddelen

Voor GR Bleizo zijn de algemene dekkingsmiddelen niet van toepassing, met uitzondering van het saldo van de financieringsfunctie. Deze is voor 2018 nihil.

De specificatie van de algemene dekkingsmiddelen is terug te vinden in de programmaverantwoording, paragraaf 2.1.6.

Overhead

Overhead	Realisatie 2018	Begroot 2018 na wijziging	Begroot 2018 voor wijziging
Overhead	0	0	0

De interne overhead over 2018 is als volgt:

(x € 1.000)	Realisatie 2018
Automatisering	1.154
Personeel	115.177
Grondexploitaties (dekking)	-116.331

Saldo **0**

Overzicht heffing vennootschapsbelasting

Vennootschapsbelasting	Realisatie 2018	Begroot 2018 na wijziging	Begroot 2018 voor wijziging
Vennootschapsbelasting	0	0	0

Onvoorzien

In de begroting en jaarrekening van GR Bleizo is er geen sprake van een post onvoorzien.

Incidentele baten en lasten

Alle baten en lasten in de exploitatie zijn incidenteel van aard

Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT): op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Gemeenschappelijke Regeling Bleizo. Het voor Gemeenschappelijke Regeling Bleizo toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2018 € 189.000 (het algemeen bezoldigingsmaximum).

Deel 1

Verantwoordingsmodel 2018 1a Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

bedragen x € 1	A. Abee	M.J. Rosier	J. Heuvelink
Functiegegevens	Voorzitter en plv. voorzitter Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur	Voorzitter en plv. voorzitter Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur	Lid Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 - 31/12	01/01 – 31/12	01/01 - 15/06
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Dienstbetrekking?	nee	nee	nee
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0
<i>Subtotaal</i>	0	0	0
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
"-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	0	0	0
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017			
	A. Abee	M.J. Rosier	J. Heuvelink
Functiegegevens	Voorzitter Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur	Plaatsvervangend Voorzitter Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur	Lid Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Dienstbetrekking?	nee	nee	nee
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0
<i>Subtotaal</i>	0	0	0
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	0	0	0

24

Verantwoordingsmodel 2018 1a Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

bedragen x € 1	M. van Driel	K.W.J. de Jong	E. Kampinga
Functiegegevens	Lid Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur	Lid Algemeen Bestuur	Lid Algemeen Bestuur
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/05 - 03/07	01/01 - 14/05	01/01 - 15/06
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Dienstbetrekking?	nee	nee	nee
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0
<i>Subtotaal</i>	0	0	0
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
"-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	0	0	0
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017			
	M. van Driel	K.W.J. de Jong	E. Kampinga
Functiegegevens	Lid Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur	Lid Algemeen Bestuur	Lid Algemeen Bestuur
Aanvang en einde functievervulling in 2017	Zie tab. 1b	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Dienstbetrekking?	nee	nee	nee
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	0	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0
<i>Subtotaal</i>	0	0	0
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	0	0	0

Deel 3

Verantwoordingsmodel 2018 1a Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties Leidinggevende topfunctionarissen, gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling

bedragen x € 1	C.C. Krullaars- Hinfelaar	H. Meester	N.P. Zwiep	R.M. Meijer
	Lid Algemeen Bestuur	Lid Algemeen Bestuur	Directeur	Secretaris
Functiegegevens				
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 - 14/05	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/03
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	N.v.t.	N.v.t.	0,546	0,190
Dienstbetrekking?	nee	nee	nee	nee
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	0	0	96.256	6.386
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0	0
<i>Subtotaal</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>96.256</i>	<i>6.386</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	N.v.t.	N.v.t.	103.141	8.847
"-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	0	0	96.256	6.386
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017				
	C.C. Krullaars- Hinfelaar	H. Meester	N.P. Zwiep	R.M. Meijer
Functiegegevens	Lid Algemeen Bestuur	Lid Algemeen Bestuur	Directeur	Secretaris
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	N.v.t.	N.v.t.	0,54	0,42
Dienstbetrekking?	nee	nee	nee	nee
Bezoldiging				
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	0	0	95.296	57.568
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	0	0
<i>Subtotaal</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>95.296</i>	<i>57.568</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	N.v.t.	N.v.t.	97.790	76.380
Totale bezoldiging	0	0	95.296	57.568

Deel 1

Verantwoordingsmodel 2018 1b Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

bedragen x € 1	M. van Driel		K. Arends		J. Groeneveld	
	Lid Algemeen Bestuur en	Lid Algemeen Bestuur en	Lid Algemeen Bestuur en	Lid Algemeen Bestuur en	Lid Algemeen Bestuur en	Lid Algemeen Bestuur en
Functiegegevens						
Kalenderjaar	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	01/01-30/04	08/05– 31/12	16/06 - 31/12	N.v.t.	16/06 - 31/12	N.v.t.
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	4,00	8,00	7,00	N.v.t.	7,00	N.v.t.
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum						
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Maxima op basis van de normbedragen per maand	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.	
Bezoldiging						
Werkelijk uurtarief lager dan het (gemiddeld) maximum uurtarief?	Ja		Ja		Ja	
Bezoldiging in de betreffende periode	0	0	0	0	0	0
Totale bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	0		0		0	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.	
Totale bezoldiging, exclusief BTW	0		0		0	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.	

Deel 2

Verantwoordingsmodel 2018 1b Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

bedragen x € 1	J. Iedema		M. Ruitenbergh		J.W. van Steenis	
	Lid Algemeen Bestuur en	Lid Algemeen Bestuur en	Lid Algemeen Bestuur en	Lid Algemeen Bestuur en	Lid Algemeen Bestuur en	Lid Algemeen Bestuur en
Functiegegevens						
Kalenderjaar	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	05/11 - 31/12	N.v.t.	16/06 - 31/12	N.v.t.	16/06 - 31/12	N.v.t.
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	2,00	N.v.t.	7,00	N.v.t.	7,00	N.v.t.
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum						
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Maxima op basis van de normbedragen per maand	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.	
Bezoldiging						
Werkelijk uurtarief lager dan het (gemiddeld) maximum uurtarief?	Ja		Ja		Ja	
Bezoldiging in de betreffende periode	0	0	0	0	0	0
Totale bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	0		0		0	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.	
Totale bezoldiging, exclusief BTW	0		0		0	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.		N.v.t.		N.v.t.	

Deel 3

Verantwoordingsmodel 2018 1b Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12

bedragen x € 1	R. Zinck		M. Kalf-Simon	
	Lid Algemeen Bestuur		Secretaris	
Functiegegevens				
Kalenderjaar	2018	2017	2018	2017
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	16/06 - 31/12	N.v.t.	22/03– 31/12	N.v.t.
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	7,00	N.v.t.	10,00	N.v.t.
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum				
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	N.v.t.	N.v.t.	€ 182	€ 176
Maxima op basis van de normbedragen per maand	N.v.t.	N.v.t.	€ 228.200	N.v.t.
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	N.v.t.		€ 228.200	
Bezoldiging				
Werkelijk uurtarief lager dan het (gemiddeld) maximum uurtarief?	Ja		Ja	
Bezoldiging in de betreffende periode	0	0	35.574	0
Totale bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	0		35.574	
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.		N.v.t.	
Totale bezoldiging, exclusief BTW	0		35.574	
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.		N.v.t.	
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.		N.v.t.	

Verantwoordingsmodel 2018 1d Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties Topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder

NAAM TOPFUNCTIONARIS	FUNCTIE
A. Abee	Voorzitter en plaatsvervangend voorzitter Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur
M.J. Rosier	Voorzitter en plaatsvervangend voorzitter Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur
J. Heuvelink	Lid Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur
K. Arends	Lid Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur
M. van Driel	Lid Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur
J. Groeneveld	Lid Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur
J. Iedema	Lid Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur
K.J.W. de Jong	Lid Algemeen Bestuur
C.C. Krullaars-Hinfelaar	Lid Algemeen Bestuur
E. Kampinga	Lid Algemeen Bestuur
H. Meester	Lid Algemeen Bestuur
M. Ruitenbergh	Lid Algemeen Bestuur
W.J. van Steenis	Lid Algemeen Bestuur
R. Zinck	Lid Algemeen Bestuur

3.5 Balans en toelichting

De balans van GR Bleizo ziet er als volgt uit:

Bedrage x € 1.000

ACTIVA	31-12-2017	31-12-2018
Vlottende activa		
Vorraden		
Onderh. werk (bouwgronden in exploitatie)	58.508	60.872
(minus) voorziening	-6.939	-2.380
	51.569	58.492
Uitzettingen met rentetypische looptijd < 1 jaar		
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	443	7.153
Vordering op openbare lichamen	40	2
Overige vorderingen	26	0
Overlopende activa		
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	3	0
Liquide middelen		
Banksaldo	18	186
Totaal vlottende activa	52.099	65.833
TOTAAL ACTIVA	52.099	65.833
PASSIVA	31-12-2017	31-12-2018
Vaste passiva		
Eigen Vermogen		
Algemene reserve	-8.157	-6.939
Gerealiseerd resultaat	1.218	4.559
	-6.939	-2.380
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van 1 jaar of langer		
onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige fin. Instelling	56.000	59.000
Totaal vaste passiva	49.061	56.620
Vlottende passiva		
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar		
overige kasgeldleningen	2.000	1.000
overige schulden	98	7.495
Overlopende passiva		
verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen	940	718
Totaal vlottende passiva	3.038	9.213
TOTAAL PASSIVA	52.099	65.833

Bij GR Bleizo is er vooralsnog geen sprake van een VPB plicht.

Toelichting op de balans

ACTIVA

1. Materiële vaste activa

GR Bleizo heeft geen vaste activa die duurzaam ter beschikking staan van de organisatie.

2. Voorraden onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie

De balanspost voorraden onderhanden werk bedraagt € 60.872. Boekwaarde 1-1-2018 is € 58.508 en conform de rekening van lasten en baten per 31 december 2018 verhoogt met € 2.364. Het betreft bouwgronden in exploitatie. De actuele grondexploitatie per 1 januari 2019 sluit op negatief resultaat van € 2,4 mln. (voorziening ultimo 2018).

De waardering van het onderhanden werk per 31 december 2018 is gebaseerd op de inzichten van begin 2019 zoals verwerkt in de herziene grondexploitatie en de uitkomsten van de bijbehorende risicoanalyse. Uiteraard betreft dit een inschatting die omgeven is door de nodige risico's die periodiek moeten worden herzien en waarbij de hoogte van de voorziening zowel positief als negatief kan worden bijgesteld.

Een beknopt mutatie-overzicht van de post onderhanden werk inclusief de raming van kosten en opbrengsten tot het einde van de looptijd is opgenomen in paragraaf 2.2.8 Grondbeleid. De grondexploitatie kent een looptijd langer dan 10 jaar, de beheersmaatregelen zijn eveneens toegelicht in paragraaf 2.2.8 Grondbeleid

3. Uitzettingen met rentetypische looptijd < 1 jaar

Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Sinds eind 2013 zijn decentrale overheden verplichte deelnemers aan schatkistbankieren. Op 15 december 2013 is de wet verplicht schatkistbankieren van kracht geworden. Vanaf dat moment zijn alle decentrale overheden (provincies, gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen in de vorm van een openbaar lichaam) verplicht om hun overtollige middelen in de schatkist aan te houden. Tegelijkertijd met de wet is de ministeriële regeling schatkistbankieren decentrale overheden van kracht geworden. Onderdeel van die regeling is de rekening-courantovereenkomst die iedere decentrale overheid heeft met de Staat der Nederlanden. De regeling bevat ook de verplichting voor decentrale overheden om een nieuwe bankrekening te openen bij een of meerdere banken, zodat die bankrekening gekoppeld kan worden aan de schatkist.

De wet verplicht alle decentrale overheden om hun overtollige (liquide)middelen aan te houden in de schatkist. Het woord 'overtollig' verwijst naar alle middelen die het decentrale overheidsorgaan niet onmiddellijk nodig hebben voor de publieke taak. In de praktijk betekent dit voor GR Bleizo dat alles boven € 250.000,- (drempelbedrag) dagelijks dient over te maken naar haar rekening bij de Staat. Dit wordt dagelijks automatisch door de BNG uitgevoerd.

Decentrale overheden dienen zich in de jaarstukken over het schatkistbankieren te verantwoorden. Het gemiddelde van het bedrag aan overtollige middelen dat een decentrale overheid gedurende het kwartaal elk kalenderdag buiten de schatkist heeft aangehouden, mag, ingevolge artikel 7, tweede lid, van de Regeling schatkistbankieren decentrale overheden, niet boven het drempelbedrag liggen.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		2018			
(1) Drempelbedrag		250			
		Kw. 1	Kw. 2	Kw. 3	Kw. 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	86	9	182	75
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	164	241	68	175
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		2018			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	23.844			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	23.844			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	250			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kw. 1	Kw. 2	Kw. 3	Kw. 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	7.773	856	16.789	6.915
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	86	9	182	75

Vordering op openbare lichamen

Betreft een vordering op de gemeenschappelijke regeling Hoefweg.

Overige vorderingen

Debiteurenpositie ultimo 2018 is nihil.

4. Liquide middelen

Voor het geldverkeer is een rekening-courant overeenkomst met de BNG gesloten. De stand van de liquide middelen is ultimo 2018 afgerond € 186.000.

PASSIVA

5. Eigen vermogen

Het eigen vermogen als zijnde de gerealiseerde resultaten bedraagt afgerond +/- € 2,4 mln. per ultimo 2018. Het verlies ontstaat doordat er een voorziening is gevormd in 2016 voor het mogelijk verlies van de grondexploitatie, de voorziening is in 2017 en 2018 deels vrijgevallen.

	1-1-2018	Bestemming resultaat 2017	Mutaties 2018	31-12-2018
Algemene reserve	-8.157	1.218	-	-6.939
Gerealiseerd resultaat	1.218	-1.218	4.559	4.559
	-6.939	-	4.559	-2.380

6. Vaste schuld met een rentetypische looptijd langer dan 1 jaar bij binnenlandse banken en overige financiële instellingen

GR Bleizo heeft 7 leningen bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) afgesloten voor de financiering van haar activiteiten. Alle leningen hebben een rente typische looptijd van 1 jaar of langer en vallen zodoende onder de vaste schuld. Het betreft leningen zonder tussentijdse aflossingen (*bedragen x € 1mln.*).

Bedragen x € 1.000

Leningnr.	Hoofdsom	Rente	ingangsdatum	looptijd	Einde
40.105.314	7.000	3,635%	26-04-10	10 jaar	2020
40.405.919	10.000	2,990%	7-10-10	9 jaar	2019
40.11.1767	6.000	-0,170%	7-03-18	2 jaar + 2 dagen	2020
40.106.421	6.500	3,875%	7-02-11	8 jaar	2019
40.108.391	19.000	2,200%	12-06-13	8 jaar	2021
40.11.1700	8.000	-0,110%	6-02-18	2 jaar	2020
40.11.2079	2.500	-0,150%	19-07-18	2 jaar	2020
Totaal	59.000				

De rentelasten bedragen circa 1,2 mln.

7. Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar

- Betreft 1 kortlopende geldleningen bij de BNG.
- Overige schulden betreft voornamelijk de crediteurenpositie ultimo 2018 en de af te dragen BTW

8. Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva luidt als volgt:

- Transitorische rente € 668.000
- Diverse facturen nog te ontvangen € 50.000

3.6 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Een overeenkomst tot het vestigen van een recht van opstal op diverse percelen is afgesloten met Stedin tegen een vergoeding van € 112.000. Dit is gebaseerd op een beperking van het gebruik van diverse percelen. De bijdrage van € 112.000 is verantwoord in 2009 en € 50.000 in 2013. Mocht blijken dat deze beperking minder groot is dan nu voorzien, dan zal een gedeeltelijke terugbetaling plaatsvinden.

3.7 Gebeurtenissen na balansdatum

Op 4 maart 2019 wordt de Samenwerkingsovereenkomst Logistieke Hotspot A12 corridor ondertekent door GR Bleizo. Op grond van deze overeenkomst gaat GR Bleizo de verplichting aan een bijdrage te leveren aan de kosten voor het ontwikkelingsprogramma en marketing van de logistieke hotspot A12 corridor. Deze overeenkomst is gedurende 2018 voorbereid en de financiële gevolgen voor GR Bleizo met betrekking tot de uitgaven zijn voorzien en opgenomen in de grondexploitatie per 1-1-2019. Voor het overige zijn er geen gebeurtenissen na balansdatum die verwerkt dienen te worden in de grondexploitatie per 1-1-2019 en/of de Jaarstukken 2018.

3.8 Overzicht taakvelden

Bedragen x € 1.000

Taakveld		R2018	B2018
0.4	Overhead		
	Lasten	116	0
	Baten	116	0
0.5	Treasury		
	Lasten	1.262	1.085
	Baten	1.262	1.085
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur		
	Lasten	1.076	22.759
	Baten	3.272	22.759
Totaal			
	Lasten	2.454	23.844
	Baten	4.650	23.844

Aan het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur van de
Gemeenschappelijke regeling Bleizo
Postbus 111
2665 ZJ BLEISWIJK

Datum
24 mei 2019

Behandeld door
W. Kalkman RA
06 - 21272977

Ons kenmerk
312018014.19.109A

Onderwerp
Aanvulling controleverklaring bij de jaarrekening 2018

Geachte leden van het algemeen bestuur en dagelijks bestuur,

Op 9 april 2019 heeft u onze controleverklaring bij de jaarrekening 2018 ontvangen. Op basis van recente informatie, die van belang is voor de gebruikers van de controleverklaring, achten wij het van belang de controleverklaring voor wat betreft de afbakening van onze verantwoordelijkheid rond de WNT verantwoording nader te verduidelijken.

Een wijziging in de WNT wetgeving met ingang van het boekjaar 2018 is de zogenaamde anticumulatiebepaling. Deze bepaling houdt in dat in voorkomende gevallen de gegevens van andere WNT-instellingen en de uit de cumulatie voortvloeiende onverschuldigde betaling bij een topfunctionaris in dienstbetrekking (niet zijnde een toezichthoudende topfunctionaris) in de jaarrekening vermeld moet worden.

Aangezien het voor accountants niet mogelijk is de volledigheid vast te stellen van de dienstbetrekkingen en de ontvangen vergoedingen, is in het WNT-controleprotocol opgenomen dat wij deze anticumulatiebepaling niet hoeven te controleren. Het is belangrijk dat de gebruiker van de jaarstukken van deze situatie op de hoogte is.

Wij hebben onze controleverklaring daarom met de volgende passage aangevuld:

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Naast deze aanpassing hebben wij ook de facultatieve passage over de financiële positie opgenomen in het onderdeel "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening" in de controleverklaring.

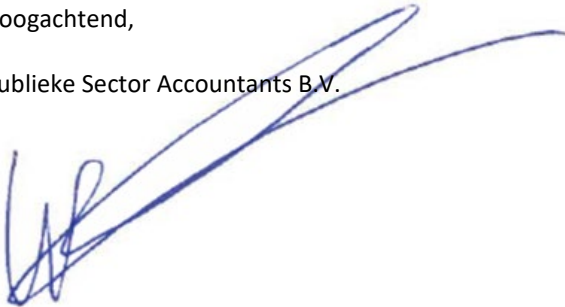
Hierbij verstrekken wij u de op deze aspecten aangevulde controleverklaring. Daarmee is de controleverklaring met kenmerk 312018014.19.109 d.d.9 april 2019 komen te vervallen. De datering van de verklaring is uiteraard hetzelfde gebleven. Wij verzoeken u deze verklaring te gebruiken in het verdere besluitvormingsproces van de jaarrekening 2018.

Tot het geven van een nadere toelichting zijn wij gaarne bereid.

Wij vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn.

Hoogachtend,

Publieke Sector Accountants B.V.

A handwritten signature in blue ink, consisting of several overlapping loops and a long horizontal stroke extending to the right.

W. Kalkman RA

Bijlagen:

- Controleverklaring bij de jaarrekening 2018 in tweevoud (één getekend en één ongetekend exemplaar)

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke regeling Bleizo te Bleiswijk

A. VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN JAARREKENING 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van de Gemeenschappelijke regeling Bleizo te Bleiswijk gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2018 als van de activa en passiva van de Gemeenschappelijke regeling Bleizo te Bleiswijk op 31 december 2018 in overeenstemming met het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (Bbv);
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het door het algemeen bestuur op 11 december 2018 behandelde normenkader.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2018;
- het overzicht van baten en lasten over 2018;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling en andere toelichtingen;
- de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het normenkader, zoals is behandeld door het algemeen bestuur op 11 december 2018 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT)2018 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Gemeenschappelijke regeling Bleizo te Bleiswijk zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 24.540. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2, lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2018. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 24.540 rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

B. VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- de inleiding; en
- het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag, de overige gegevens en de overige toelichtingen op de jaarrekening in overeenstemming met het Bbv.

C. BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Bbv. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader, zoals behandeld door het algemeen bestuur op 11 december 2018.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeenschappelijke regeling in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het normenkader, zoals behandeld door het algemeen bestuur op 11 december 2018, het Controleprotocol WNT 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde afweging dat de gemeenschappelijke regeling in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeenschappelijke regeling haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeenschappelijke regeling de financiële risico's niet kan opvangen;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rotterdam, 9 april 2019

Publieke Sector Accountants B.V.

W. Kalkman RA

Paraaf voor identificatiedoeleinden:

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke regeling Bleizo te Bleiswijk

A. VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN JAARREKENING 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van de Gemeenschappelijke regeling Bleizo te Bleiswijk gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2018 als van de activa en passiva van de Gemeenschappelijke regeling Bleizo te Bleiswijk op 31 december 2018 in overeenstemming met het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (Bbv);
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het door het algemeen bestuur op 11 december 2018 behandelde normenkader.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2018;
- het overzicht van baten en lasten over 2018;
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling en andere toelichtingen;
- de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het normenkader, zoals is behandeld door het algemeen bestuur op 11 december 2018 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT)2018 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Gemeenschappelijke regeling Bleizo te Bleiswijk zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2018 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 24.540. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2, lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2018. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 24.540 rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

B. VERKLARING OVER DE IN DE JAARSTUKKEN OPGENOMEN ANDERE INFORMATIE

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- de inleiding; en
- het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag, de overige gegevens en de overige toelichtingen op de jaarrekening in overeenstemming met het Bbv.

C. BESCHRIJVING VAN VERANTWOORDELIJKHEDEN MET BETREKKING TOT DE JAARREKENING

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het Bbv. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van de gemeenschappelijke regeling, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader, zoals behandeld door het algemeen bestuur op 11 december 2018.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeenschappelijke regeling in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het normenkader, zoals behandeld door het algemeen bestuur op 11 december 2018, het Controleprotocol WNT 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;

- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde afweging dat de gemeenschappelijke regeling in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeenschappelijke regeling haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeenschappelijke regeling de financiële risico's niet kan opvangen;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Rotterdam, 9 april 2019

Publieke Sector Accountants B.V.

Was getekend:

W. Kalkman RA

ACCOUNTANTSVERSLAG 2018

Gemeenschappelijke regeling Bleizo

Aan het algemeen bestuur van de
gemeenschappelijke regeling
Bleizo
Postbus 111
2665 ZJ BLEISWIJK

Onderwerp:

Accountantsverslag 2018

Datum:

9 april 2019

Kenmerk:

312018014.19.103

Geachte leden van het algemeen bestuur,

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2018 van uw gemeenschappelijke regeling afgerond. De jaarrekening van de gemeenschappelijke regeling Bleizo is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur. Met dit accountantsverslag informeren wij u over onze belangrijkste controlebevindingen. Op 28 maart 2019 hebben wij een aantal controlebevindingen reeds besproken met de manager en de controller van Bleizo.

Bij de jaarrekening 2018 hebben wij op 9 april 2019 een goedkeurende controleverklaring afgegeven, zowel voor het aspect getrouwheid als voor het aspect rechtmatigheid.

Ons accountantsverslag is bedoeld om u te ondersteunen in de beoordeling van de jaarrekening 2018. De bevindingen en beschouwingen in dit verslag komen voort uit onze controlewerkzaamheden en diverse besprekingen die wij met uw medewerkers hebben gevoerd. Voor de goede orde vermelden wij dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

Wij maken u erop attent dat voor dit accountantsverslag een beperkte verspreidingskring geldt. Het accountantsverslag is uitsluitend bestemd voor het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en het management.

Met vriendelijke groet,

Publieke Sector Accountants B.V.

Was getekend:

W. Kalkman RA

Op alle opdrachten verricht door Publieke Sector Accountants B.V. zijn de 'Algemene Voorwaarden Publieke Sector Accountants', gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 69411409, van toepassing.

Publieke Sector Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Utrecht onder nummer 69411409.

Inhoudsopgave

Contact

De volgende personen kunnen benaderd worden bij vragen met betrekking tot dit accountantsverslag:

Wouter Kalkman

Tel: 06 21272977

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij.....	2
2. Financiële positie en resultaat	6
3. Bevindingen eindejaarscontrole	9
4. Interne beheersing.....	12
5. Overige aangelegenheden.....	14

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij

Reikwijdte van de controle

Met de opdrachtbevestiging van 28 september 2018 (kenmerk 312018014.18.120) heeft u ons de opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2018. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in deze opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. De doelstelling van de controle is het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening van de Gemeenschappelijke regeling Bleizo.

In dit accountantsverslag geven wij een toelichting op de bevindingen naar aanleiding van de controle. Onze controle wordt verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Controlestandaarden en de beleidsregels toepassing Wet normering topinkomens (WNT).

Tijdens de uitvoering van de oorspronkelijke controleplanning hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2018 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

Materialiteitsbepaling is overeenkomstig het Bado

De wijze waarop wij de materialiteit bepaald hebben, sluit aan op het door uw algemeen bestuur op 11 december 2018 behandelde normenkader 2018. De maximaal toe te passen marges voor de accountantscontrole zijn vastgelegd in het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (het Bado). In het normenkader heeft u geen lagere marges vastgesteld waardoor wij het wettelijke kader als uitgangspunt hebben gehanteerd. De bij onze controle van de jaarrekening 2018 toegepaste goedkeuringstoleranties bedragen derhalve:

Goedkeuringstoleranties

Fouten	1% van het totaal van de lasten incl. toevoegingen aan reserves	€ 24.540
Onzekerheden	3% van het totaal van de lasten incl. toevoegingen aan reserves	€ 73.620

Het algemeen bestuur heeft in het normenkader geen rapporteringstolerantie vastgesteld.

Onze aanpak is gericht op risico's

Voor de jaarrekeningcontrole 2018 onderkennen wij een aantal risico's en aandachtspunten, die een verhoogd (bruto) risico met zich mee (kunnen) brengen op een materiële fout in uw jaarrekening en die een mogelijke impact op de bedrijfsvoering kunnen hebben. De risico's en aandachtspunten zijn hieronder weergegeven. Opname van een risicogebied of aandachtspunt in deze opsomming betekent niet dat daadwerkelijk sprake is van risico's die zich daadwerkelijk voordoen, maar zijn enkel bedoeld om aan te geven dat wij hier tijdens onze controle (extra) aandacht aan zullen besteden.

- Voorzieningen, vanwege het schattingselement en de daarmee samenhangende schattingsonzekerheden.
- Management override of controls. Dit betreft de mogelijkheid die het management heeft om specifieke controlemaatregelen te omzeilen, bijvoorbeeld door memoriaalboekingen of het schattingsproces. De specifieke aandacht voor dit risico is voorgeschreven vanuit de controlerichtlijnen en is niet uniek voor uw gemeenschappelijke regeling.
- Waardering van het onderhanden werk bouwgrond in exploitatie.
- Opbrengstverantwoording van materiële opbrengstenstromen; dat zijn de grondverkopen.
- Naleving van de (Europese) aanbestedingsregels.
- Betaalproces, vanwege de potentiële (fraude-)risico's.
- Verantwoording WNT (vanwege de complexe wet- en regelgeving).

Het inschatten als significant risico is inherent aan deze posten en is niet direct een gevolg van verwachte leemten in de interne beheersing van uw gemeenschappelijke regeling. Ook is sprake van inschattingen van bruto risico's, alvorens eventuele beheersmaatregelen zijn genomen.

Ter voorkoming van een materiële fout in de jaarrekening heeft u voor bovenstaande risicogebieden beheersmaatregelen getroffen. Wij hebben ons bij de controle gericht op de opzet en het bestaan van de door u ingerichte beheersingsomgeving, die deze risico's moeten verkleinen. Voor een toelichting op een aantal onderkende risico's en aandachtspunten verwijzen wij naar het hoofdstuk 'belangrijke bevindingen'. Daarnaast verwijzen wij u naar onze bevindingen in het hoofdstuk "interne beheersing".

De baten en lasten, alsmede balansmutaties, zijn rechtmatig

Op basis van uw normenkader hebben wij de naleving van het financieel rechtmatigheidskader voor uw gemeenschappelijke regeling gecontroleerd. Hierbij zijn geen bijzonderheden geconstateerd. Op het programma grondexploitatie is daarnaast geen sprake van een overschrijding van de begroting (lasten). Er is derhalve geen sprake van rechtmatigheidsfouten die doorwerken in ons rechtmatigheidsoordeel.

Onze conclusie is derhalve dat de baten en lasten, alsmede de balansmutaties, rechtmatig zijn weergegeven in de jaarrekening 2018.

De jaarrekening voldoet aan het BBV

Significante verslaggevingsgrondslagen en de toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en de baten en lasten van de Gemeenschappelijke regeling Bleizo. Daarnaast vereisen zij van het dagelijks bestuur het toepassen van oordeelsvorming ten aanzien van moeilijke, subjectieve en complexe posities, die vaak – vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken – inherent onzeker zijn.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van de Gemeenschappelijke regeling Bleizo zijn uiteengezet in hoofdstuk 3.1. en 3.2. van de jaarstukken 'Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling' 2018. In de jaarrekening 2018 hebben zich ten opzichte van 2017 geen wijzigingen van materieel belang voorgedaan in de toegepaste verslaggevingsgrondslagen, die een aanzienlijke invloed hebben gehad op de baten en lasten en/of de financiële positie van de Gemeenschappelijke regeling Bleizo.

Wij hebben het door het dagelijks bestuur toegepaste proces voor belangrijke verslaggevingsgrondslagen geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Wij hebben de toepassing van de juiste methodiek, de aannames, de berekeningen en de consistente toepassing van de betrokken modellen en/of de van toepassing zijnde financiële verslaggeving beoordeeld. Wij zijn van mening dat de verslaggevingsgrondslagen en de toegepaste inschattingen redelijk zijn en consistent zijn gebruikt: de jaarstukken voldoen aan het BBV (Besluit begroting en verantwoording).

Geen geïdentificeerde materiële fouten en tekortkomingen in de jaarstukken

Naar aanleiding van onze jaarrekeningcontrole, resteren er geen van materieel belang zijnde ongecorrigeerde afwijkingen of onzekerheden. Door ons gerapporteerde bevindingen zijn derhalve niet materieel (dus hebben geen invloed op de strekking van onze controleverklaring), maar zijn naar onze mening vooral van belang voor uw beoordeling van de jaarstukken en de verdere kwaliteitsverbetering van de administratieve organisatie en interne beheersing.

Voor de niet materiële fouten en tekortkomingen in de jaarstukken verwijzen wij u naar de diverse onderdelen van dit rapport.

Goedkeurende controleverklaring

Wij zijn van oordeel dat de jaarrekening 2018 van de Gemeenschappelijke regeling Bleizo een getrouw beeld geeft van het eigen vermogen op 31 december 2018 en het resultaat over 2018. Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader rechtmatigheid Gemeenschappelijke regeling Bleizo (zoals behandeld door het algemeen bestuur op 11 december 2018). Hierbij geldt als voorwaarde dat de door ons gecontroleerde jaarrekening ongewijzigd door het algemeen bestuur wordt vastgesteld. Wij verzoeken u derhalve ons een door de leden van het algemeen bestuur ondertekend exemplaar van de vastgestelde jaarrekening te verstrekken. Mochten nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve versie van de jaarrekening dan dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

2. Financiële positie en resultaat

De vermogenspositie van uw gemeenschappelijke regeling neemt in absolute zin toe

In het Bbv, de verslaggevingsregels voor gemeenschappelijke regelingen, wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen (dat bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves) worden gemuteerd.

De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming van het gerealiseerde resultaat. Het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten 2018 bedraagt € 4.459.000 voordelig. Per saldo heeft tussentijds geen mutatie in de reserves plaatsgevonden, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2018 € 4.559.000 voordelig bedraagt. Dit resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

In het hiernavolgende overzicht hebben wij de ontwikkeling van het eigen vermogen opgenomen.

Eigen vermogen (in € 1.000)	2018	2017	2016
Eigen vermogen per 1 januari	-/- 6.939	-/- 8.157	0
Tussentijdse resultaatbestemming	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	4.559	1.218	-/- 8.157
Totaal ('gerealiseerd saldo van baten en lasten')	4.559	1.218	-/- 8.157
Eigen vermogen per 31 december	-/- 2.380	-/- 6.939	-/- 8.157

In uw jaarrekening heeft geen tussentijdse resultaatbestemming plaatsgevonden.

Met name als gevolg van een voordeel op de rentelasten in de meest actuele kostprijsberekening, is het resultaat op de grondexploitatie verder verbeterd ten opzichte van 2017. Hierdoor stijgt het eigen vermogen met het gerealiseerd resultaat 2018 ad € 4.559.000.

Resultaat 2018 is beïnvloed door reservemutatie(s)

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar wordt weergegeven als het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten. Daarnaast kent de gemeenschappelijke regeling ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. Het gerealiseerde resultaat is dus mede het gevolg van de bestuurlijke besluitvorming.

Exploitatieresultaat (in € 1.000)

Totale baten	91	
Totale lasten	2.454	
Gerealiseerde saldo van baten en lasten		-/- 2.363
Af: mutatie onderhanden werk (naar de balans)		2.363
Subtotaal		0
Bij: vrijval van de voorziening verlieslatende grondexploitatie		4.558
Gerealiseerd resultaat		4.559

Concreet betekent dit voor uw gemeenschappelijke regeling het volgende:

De exploitatie over 2018 laat een voordelig gerealiseerd van € 4.559.000 zien, ten opzichte van een begroot (na wijziging) saldo van € 0. Dit is een voordeel van € 4.559.000. Het gerealiseerde resultaat ad € 4.559.000 is afzonderlijk op de balans onder het eigen vermogen opgenomen en zal via resultaatbestemming worden toegevoegd aan de algemene reserve na het vaststellen van de jaarrekening door het algemeen bestuur.

In de jaarstukken wordt op diverse plaatsen een nadere toelichting gegeven op de totstandkoming van het resultaat en worden de verschillen tussen de begroting (na wijziging) en de gerealiseerde baten en lasten verklaard (hoofdstuk 3.4). Wij verwijzen u naar deze toelichtingen.

**Het dagelijks bestuur
kwalificeert het
weerstandsvermogen als
toereikend om de onderkende
risico's af te kunnen dekken**

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit vanwege ingeschatte risico's. De beschikbare weerstandscapaciteit heeft het dagelijks bestuur bepaald op € 0. De beschikbare weerstandscapaciteit is derhalve onveranderd. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing heeft het dagelijks bestuur een opsomming gegeven van ingeschatte risico's. Deze cumuleren voor 2018 (net als in 2017) tot een bedrag van € 5.300.000. Op basis van deze kwantificering is het beschikbare weerstandsvermogen niet toereikend om de onderkende risico's financieel af te dekken. De gemeenten Lansingerland en Zoetermeer staan garant voor een eventueel tekort.

Voor meer gedetailleerde informatie over uw weerstandspositie verwijzen wij u naar paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van uw jaarstukken 2018

3. Bevindingen eindejaarscontrole

Onzekerheden in de grondexploitatie

Uw gemeenschappelijke regeling voert de grondexploitatie voor de Gemeenschappelijke regeling Bleizo uit. De waardering (verliesneming dan wel de tussentijdse winstneming) is afhankelijk van de prognoses voor de komende jaren. Dat brengt inherente risico's met zich mee, die niet bijzonder zijn voor een grondexploitatie. Dit risico komt ook tot uitdrukking in de paragraaf weerstandsvermogen, die is gebaseerd op een Monte Carlo simulatie. In 82,5% van de gevallen (20.000 simulaties) is het risico voor de ontwikkeling van de grondexploitatie € 5,3 miljoen. Mede gezien de lange looptijd van het project tot 2042 zijn inherente risico's aanwezig, ook rondom de vraag of het plan in de komende 23 jaar wordt ontwikkeld zoals nu is gepland en geraamd. Wij verwijzen in dat kader onder andere naar het jaarverslag, onderdeel "Ontwikkelingsprogramma Bleizo-west", waarin is vermeld dat een stedenbouwkundige verkenning is gedaan naar een ontwikkelingsprogramma met onder andere woningbouw. In 2019 wordt hierover besluitvorming verwacht.

EU-aanbesteding

De Gemeenschappelijke regeling Bleizo maakt volledig gebruik van externe inhuur van medewerkers. In verband met de aanpassing van de EU aanbestedingsregels voor inhuur per 18 april 2016 en de looptijd van de inhuurcontracten tot en met 31 december 2019, heeft u een aanbestedingsjurist om advies gevraagd op welke manier de verlenging van deze opdrachten in 2020 en verder binnen de mogelijkheden van de EU- aanbestedingsrichtlijnen passen.

Proces opstellen en controleren van de jaarstukken

Bij de start van de controle waren de jaarstukken grotendeels gereed en waren de werkafspraken voor uw medewerkers grotendeels gereed en aan ons verstrekt. Bij onze controle hebben wij de volledige medewerking gekregen en hebben wij op een constructieve manier met uw organisatie samengewerkt. Op detailniveau zien wij onderwerpen waar verbetering mogelijk is. Wij adviseren u bijvoorbeeld een aantal onderbouwende stukken direct bij ons aan te leveren. U beschikte veelal om de door ons tijdens de controle gevraagde informatie, maar deze zijn geen onderdeel van het opsteldossier. Daarnaast adviseren wij u voor de start van de controle vast te stellen dat alle kosten in de te controleren jaarrekening opgenomen zijn. In een aantal gevallen was dit nog niet het geval.

Begrotingsrechtmatigheid is adequaat toegelicht in de jaarrekening

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2018, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd.

De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikel 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moet door het algemeen bestuur zelf nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet.

Het systeem van budgetbeheer en -bewaking moet waarborgen dat de baten en lasten binnen de begroting blijven en dat belangrijke wijzigingen of dreigende overschrijdingen tijdig worden gemeld aan het algemeen bestuur, zodat deze tijdig (binnen

het begrotingsjaar) een besluit kan nemen. Een systeem met onvoldoende waarborgen voor tijdige melding aan het algemeen bestuur van budgetoverschrijdingen heeft het risico in zich dat inbreuk wordt gemaakt op het budgetrecht van het algemeen bestuur.

Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota van de Commissie BBV. Een belangrijk uitgangspunt is dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. Essentieel is dat het algemeen bestuur nadere regels kan stellen wanneer kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten (1), kostenoverschrijdingen passend binnen het beleid (2) en kostenoverschrijdingen bij openeinderegelingen (3) moeten meewegen bij het oordeel van de accountant.

In die gevallen dat het algemeen bestuur geen nader beleid stelt, geldt het uitgangspunt dat deze kostenoverschrijdingen door de accountant niet worden betrokken bij de beslissing of al dan niet een goedkeurende controleverklaring kan worden afgegeven. Deze kostenoverschrijdingen moeten dan wel goed herkenbaar in de jaarrekening zijn opgenomen. Daarnaast moet de accountant deze kostenoverschrijdingen – waarvan het dagelijks bestuur in de jaarrekening moet aangeven dat het algemeen bestuur deze nog dient te autoriseren – in het verslag van bevindingen aan de orde stellen. Extra lasten die zijn gemaakt omdat extra opbrengsten daarvoor de ruimte bieden, terwijl deze extra lasten niet direct zijn gerelateerd aan de extra opbrengsten en waarbij het algemeen bestuur nog geen besluit heeft genomen over de aanwending van deze extra opbrengsten, zijn onrechtmatig en tellen mee in het oordeel van de accountant. Dit is bij de Gemeenschappelijke regeling Bleizo overigens niet aan de orde.

Begrotingsafwijkingen werken niet door in de controleverklaring

In totaal heeft uw gemeenschappelijke regeling € 8,2 miljoen aan lasten begroot na wijziging, tegenover € 2,5 miljoen aan werkelijke lasten in 2018. Dit is in totaal een onderschijding van € 5,7 miljoen (70%). Aan baten had uw gemeenschappelijke regeling een bedrag van € 8,2 miljoen begroot na wijziging, tegenover € 7,0 miljoen aan werkelijke baten in 2018. In totaal gaat het om een lagere realisatie van baten van € 1,2 miljoen (15%). Het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten komt daarmee op € 4.6 miljoen voordelig.

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gekeken worden naar de lastenoverschrijdingen op het niveau waarop het algemeen bestuur de begroting autoriseert. In uw geval is dat op programmaniveau, waarbij sprake is van 1 programma grondexploitatie. Over het jaar 2018 is op dit programma geen sprake van een overschrijding van de geraamde lasten, zodat derhalve geen sprake is van een doorwerkend effect op ons accountantsoordeel.

Naast overschrijdingen van lasten, zijn ook op onderdelen meer baten gerealiseerd dan begroot. Over de baten rapporteren wij in deze paragraaf niet, omdat dit geen onderdeel uitmaakt van het criterium begrotings-rechtmatigheid zoals de richtlijnen voorschrijven.

Geen sprake van te betalen vennootschapsbelasting

Uitgangspunt in uw jaarrekening is dat sprake is van activiteiten die onder de vennootschapsbelastingplicht vallen. Gezien het nadelig geprognosticeerde resultaat op de grondexploitatie van de Gemeenschappelijke regeling Bleizo, gaat het dagelijks bestuur er vooralsnog van uit dat geen sprake is van af te dragen vennootschapsbelasting.

Wet normering topinkomens (WNT)

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013. De WNT regelt niet alleen de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, maar stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen.

Met ingang van 1 januari 2013 is bij wet vastgelegd dat rechtspersonen of organisaties die volledig of in aanzienlijke mate uit publieke middelen zijn gefinancierd beloningen van topfunctionarissen openbaar dienen te maken, ook als deze de in de wet gestelde maximale bezoldiging van € 189.000 niet te boven gaat. Daarnaast dienen gemeenschappelijke regelingen het salaris openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief – wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan – ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000.

In 2018 is voor geen van de topfunctionarissen en overige medewerkers sprake van een overschrijding van de grensbedragen.

4. Interne beheersing

Kernboodschappen interne beheersing

Bij onze controle hebben wij kennisgenomen van de interne beheersing van uw gemeenschappelijk regeling. De kernboodschappen 2018 die de interne beheersing raken zijn:

- Leg de relevante processen (inkopen, betalingen en opstellen grondexploitaties) vast en maak daarin concreet welke relevante interne beheersingsmaatregelen in het proces aanwezig zijn (zogenoemde key controls).

Risicomanagement en het onderkennen van frauderisico's, het beheersen hiervan

In uw bedrijfsvoering is risicomanagement een belangrijk thema. Ook uw gemeenschappelijke regeling wordt dagelijks geconfronteerd met interne en externe ontwikkelingen met kansen en bedreigingen. Daarbij is van cruciaal belang dat risico's met een grote kans en impact worden beheerst. De kaders voor risicomanagement en het beleid hieromtrent zijn i binnen uw organisatie geformaliseerd. De risico's zijn geïnventariseerd en er wordt verantwoording afgelegd in het jaarverslag (zie de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing). Onderdeel van uw risicomanagement is het identificeren van frauderisico's.

De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude en onjuistheden berust bij het dagelijks bestuur. Het algemeen bestuur ziet erop toe dat het dagelijks bestuur adequate preventieve en repressieve beheersmaatregelen heeft ingesteld om het risico op fraude zoveel mogelijk te beperken.

Als uw accountant hebben wij de verantwoordelijkheid om het risico te beoordelen dat de jaarrekening als gevolg van fraude, onjuistheden of verduistering van activa, afwijkingen van materieel belang zou kunnen bevatten. Derhalve hebben wij als onderdeel van onze controle het dagelijks bestuur gevraagd het risico in te schatten dat de jaarrekening een materiële afwijking zou kunnen bevatten als gevolg van fraude. Als onderdeel van onze controle hebben wij het bestuur ook verzocht inzicht te geven in de manier waarop het toezicht uitoefent op de door het dagelijks bestuur gevolgde frauderisicoanalyse en de manier waarop het dagelijks bestuur frauderisico's beheerst, inclusief eventuele risico's die samenhangen met corporate compliance, waaronder corruptievraagstukken. Tevens hebben wij verzocht om inzicht te geven hoe het algemeen bestuur grip houdt op het risico van directiefraude en/of andere onregelmatigheden op directieniveau.

Tijdens deze gesprekken heeft het dagelijks bestuur aangegeven zich bewust te zijn van frauderisico's, alsook het belang van corporate compliance, en voorbeelden gegeven van de manier waarop het toezicht op de directie rond deze onderwerpen invult. Namens het dagelijks bestuur is de frauderisicoanalyse wordt opgesteld, maar deze is nog niet afgestemd met het algemeen bestuur. Wij adviseren u gezien de diverse verantwoordelijkheden de frauderisicoanalyse met het algemeen bestuur te bespreken.

Van de accountant wordt verder een professioneel-kritische houding verwacht ten aanzien van afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude. Wij hebben hiertoe een eigen inschatting gemaakt van de frauderisico's, om daarmee ons een beeld te vormen van de maatregelen van interne beheersing die de organisatie heeft getroffen om mogelijke fraudes van materieel

belang te voorkomen. Wij gaan vervolgens na of deze maatregelen effectief zijn. Wanneer sprake is van een aanwijzing voor fraude, zullen wij dit communiceren met, afhankelijk van de aard (en omvang) van de fraude, de direct leidinggevende, het dagelijks bestuur en in sommige gevallen (fraude in de top van de organisatie) en wanneer onvoldoende herstelwerkzaamheden worden ondernomen, het algemeen bestuur.

Om te garanderen dat een risicoanalyse geen eenmalige exercitie wordt, is het belangrijk om deze cyclisch in te bedden in de organisatie. Het doel moet ook zijn om het risicobewustzijn van het management op het operationele niveau te vergroten. Daarom is het aan te raden om risico's en beheersmaatregelen een grotere plek te geven bij de gesprekken die vanuit het dagelijks bestuur worden gevoerd met het management. Om het gesprek over risico's actueel te houden, is het advies om de risicoanalyse periodiek te herhalen, bijvoorbeeld jaarlijks.

Wij adviseren u verder de volgende stappen te ondernemen om het risicomanagement verder te (blijven) ontwikkelen en te verbeteren, met name om inzicht te verkrijgen in de gelopen risico's. Laat onderkende frauderisico's integraal onderdeel uitmaken van uw risicomanagement en actualiseer de opgestelde (fraude)risicoanalyse regelmatig (minimaal één keer per jaar) en deel de uitkomsten met het bestuur. Stel daarbij periodiek vast of de door u getroffen beheersmaatregelen (om de risico's te beheersen) nog werken. Het periodiek uitvoeren van interne controles op basis van een intern controleplan dat opgezet is vanuit de gesignaleerde (fraude)risico's, kan u hierbij ondersteunen.

5. Overige aangelegenheden

Geen meningsverschil met het dagelijks bestuur

Er zijn geen meningsverschillen met het dagelijks bestuur geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controle-opdracht door het dagelijks bestuur en de medewerkers van de Gemeenschappelijke regeling Bleizo de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Bevestigingen van het dagelijks bestuur ontvangen

Wij hebben namens het dagelijks bestuur een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen.

Naleving van wet en regelgeving

Wij hebben geen kennis van te rapporteren omstandigheden in verband met het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen. Uit de door ons uitgevoerde werkzaamheden zijn geen bijzonderheden gebleken waarop wij u via deze rapportage willen attenderen.

Geen aanwijzingen van fraude

In Nederland is de accountant wettelijk verplicht om alle ontdekte fraudegevallen te rapporteren aan het management van de organisatie. Wij merken op dat onze controle niet specifiek is ingericht op het ontdekken van fraude. De accountant is wel verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht.

Wij hebben een fraudediscussie gevoerd met het controleteam en met het management van de Gemeenschappelijke regeling Bleizo, waarbij wij de nadruk hebben gelegd op de vermoedens van materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarstukken. Van het management hebben wij de bevestiging ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd waarbij het management of werknemers die een belangrijke rol spelen bij de maatregelen van interne beheersing of anderen in het geval dat de fraude van materieel belang kan zijn op de jaarrekening, zijn betrokken. Tevens hebben wij zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd die gericht waren op het risico van het 'omzeilen' van de interne beheersingsmaatregelen door het management te detecteren. Wij hebben specifieke controles uitgevoerd op memoriaalboekingen en schattingen en hebben significante en ongebruikelijke transacties met behulp van gegevensanalyses onderzocht.

Hoewel wij op grond van de controle- en overige standaarden een kritische houding moeten hebben ten opzichte van risico's van

fraude in de jaarrekening, merken wij op dat onze controle niet specifiek is gericht op het ontdekken hiervan. Tijdens de uitvoering van onze controle van de jaarrekening 2018 hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.

Bevestiging onafhankelijkheid

Bevestiging onafhankelijkheid

In overeenstemming met Nederlandse wet- en regelgeving, waaronder de Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO) van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA), dient de externe accountant mogelijke conflicten met betrekking tot zijn onafhankelijkheid, zowel in wezen als in schijn, onder de aandacht te brengen van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van de Gemeenschappelijke regeling Bleizo in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onafhankelijke positie te waarborgen

Publieke Sector Accountants beschikt over een stelsel van maatregelen om onze onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Het stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen. Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle partners en werknemers bij Publieke Sector Accountants.
- Procedures voor de organisatie van periodieke training inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreiging voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde onafhankelijkheidsevaluatie) wordt in het dossier opgenomen.
- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Publieke Sector Accountants wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Wij zullen dan ook overwegen het algemeen bestuur of de auditcommissie te raadplegen.

- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen worden periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om de bedreiging weg te nemen. Wij merken op dat er in het kader van onze controleopdracht geen sprake is geweest van een dergelijke bedreiging.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Publieke Sector Accountants, haar partners en haar medewerkers en de Gemeenschappelijke regeling Bleizo, die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken welke aan u gerapporteerd dienen te worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Publieke Sector Accountants, een bestuurder of interne toezichthouder van Publieke Sector Accountants of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan de Gemeenschappelijke regeling Bleizo of een bij de Gemeenschappelijke regeling Bleizo betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels. Wij zijn van mening dat de verstrekte en ontvangen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid gepast zijn en derhalve niet tot een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht hebben geleid. Volledigheidshalve merken wij op dat wij geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid hebben verstrekt/ontvangen die een (geschatte) waarde van meer dan € 100 hebben.

Aanvullende dienstverlening

Een overzicht van de aanvullende dienstverlening hebben wij hieronder opgenomen.

Aanvullende dienstverlening

Onderzoek naar de totstandkoming van de grondexploitatie.

Conclusie onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de 'Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)' en vormen een belangrijk onderdeel van het 'controleprotocol' waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen Publieke Sector Accountants ingebed. Op basis van onze toetsing concluderen wij dat onze onafhankelijkheid als certificerend accountant bij de Gemeenschappelijke regeling Bleizo in 2018 voldoende is gewaarborgd.

Controleverschillen

Overzicht van de controleverschillen:

Aard van de fouten en onzekerheden (x € 1.000)	Rechtmatigheid	Getrouwheid
Fouten		
Geen resterende (materiële) getrouwheidsfouten en onzekerheden	n.v.t.	n.v.t.
(Sub)totaal getrouwheidsfouten	n.v.t.	n.v.t.
<i>Rechtmatigheidsfout vanuit externe regels:</i>		
Geen resterende (materiële) rechtmatigheidsfouten en onzekerheden	n.v.t.	n.v.t.
Totaal rechtmatigheidsfouten	n.v.t.	n.v.t.
Totaal	n.v.t.	n.v.t.

Wij hebben van het dagelijks bestuur een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het dagelijks bestuur bevestigt dat de niet-gecorrigeerde fouten, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn.

Daarnaast is in de jaarrekening een aantal correcties doorgevoerd naar aanleiding van onze controle. Uw organisatie beschikt over een overzicht van deze correcties.

Disclaimer en beperking in gebruik

Dit verslag is alleen bestemd voor het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur en mag niet in zijn geheel of gedeeltelijk worden verstrekt of aangehaald zonder onze schriftelijke toestemming vooraf. Er wordt geen verantwoordelijkheid aan een derde partij geaccepteerd, omdat dit verslag daar niet voor opgesteld en bedoeld is. Dientengevolge nemen wij geen enkele verplichting of plicht van zorg aan ieder ander persoon aan wie dit verslag getoond of in zijn handen komt, op ons.

De in dit verslag aan de orde gestelde onderwerpen zijn door ons geconstateerd gedurende onze controleopdracht waarvan wij van mening zijn dat zij uw aandacht behoeven. Het is geen allesomvattend verslag van alle geconstateerde zaken en in het bijzonder kunnen wij niet verantwoordelijk worden gesteld voor het rapporteren van alle bedrijfsrisico's of tekortkomingen in het systeem van interne beheersing. Elke conclusie, opinie of opmerking in dit verslag is verstrekt in de context van onze controleverklaring over de jaarrekening als geheel.

Evenzo geldt dat de opmerkingen, bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot het systeem van interne beheersing niet gelezen dienen te worden als een afzonderlijke opinie van het systeem van interne beheersing en haar werking.

De leden van de Gemeenteraden
Zoetermeer en Lansingerland
T.a.v. de griffie

Postbus 1
2650 AA Berkel en Rodenrijs

Nadere informatie
griffie
Telefoon
14 010
E-mail
griffie@lansingerland.nl
Website
www.lansingerland.nl

Verzenddatum 24 mei 2019
Ons kenmerk U19.04612
Uw brief van

Onderwerp **advies rekeningcommissie Bleizo over
de jaarrekening van 2018**

Geachte heer, mevrouw,

Inleiding

De rekeningcommissie Bleizo adviseert in deze samenstelling voor de tweede keer over de jaarrekening. De Rekeningcommissie heeft tot taak het adviseren van de bestuursorganen van de deelnemende gemeenten over de vast te stellen rekening. De Rekeningcommissie is op 16 april en 14 mei bij elkaar gekomen. De rekeningcommissie is op de eerste bijeenkomst uitgebreid geïnformeerd over de ontwikkelingen van het afgelopen jaar en specifiek over de jaarrekening 2018. De rekeningcommissie heeft een goede indruk over de ontwikkelingen bij Bleizo en de indruk dat Bleizo 'in control' is. Op de tweede bijeenkomst is gesproken over de inhoud van het advies aan de raden over de doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van de jaarrekening. De rekeningcommissie heeft een gezamenlijke afweging gemaakt en adviseert daarnaast ook op een aantal belangrijke aandachtspunten en ontwikkelingen.

1. Bestuurlijke opdracht Inventarisatie contexten ontwikkeling gebied Bleizo-West

Het belangrijkste aandachtspunt voor de rekeningcommissie is de programmering van Bleizo-West. Ten tijde van de advisering van de rekeningcommissie over de jaarstukken 2017 werd nog uitgegaan dat besluitvorming door de raden van beide gemeenten plaats zou vinden in het najaar van 2018. Deze besluitvorming zou gebaseerd worden op een studie naar een alternatief ontwikkelingsprogramma met woningbouw voor het gebied rondom de vervoersknoop Bleizo (Bleizo West). De huidige bestuurlijke opdracht -waarover de raden in april 2019 zijn geïnformeerd- is breder van opzet. Deze opdracht heeft als doel het verkrijgen van het benodigde inzicht in de verschillende contexten om te komen tot besluitvorming over de ontwikkelingsopgave voor het nieuw te ontwikkelen gebied Bleizo-West. Daarbij wordt gekeken naar de huidige programmering (bedrijventerrein met kantoren, leisure, horeca en voorzieningen) en alternatieve programmeringen, zoals woningbouw. De verwachting is dat de raden van Zoetermeer en Lansingerland in Q4 van 2019 tot besluitvorming kunnen overgaan.

De opgedane inzichten moeten het mogelijk maken om te komen tot een afgewogen oordeel over het wel of niet actualiseren van de ontwikkelrichting van het gebied Bleizo-West. Het uitvoeren van het onderzoek en de besluitvorming neemt extra tijd in beslag en leidt tot vertraging in het opstarten van de procedure tot wijzigen van het bestemmingsplan. De rekeningcommissie vraagt aandacht voor zowel de zorgvuldigheid als het tempo van het besluitvormingsproces. Tempo is nodig om de aandacht van prospects vast te houden. Zorgvuldigheid is nodig in verband met de consequenties van verandering in programmering. Als de programmering verandert, heeft dit een grote impact op de twee gemeentes zelf, alsmede de opdracht van de twee gemeenten aan GR Bleizo. Daarnaast is zorgvuldigheid benodigd om tot een eensluidende besluitvorming te komen. Alleen een gezamenlijke en eensluidende besluitvorming biedt een basis voor een andere lange termijn ontwikkeling van Bleizo-West. Daarnaast adviseert de rekeningcommissie de raden om bij deze besluitvorming met betrekking tot de ontwikkeling van Bleizo-West ook de financiële, bestuurlijke en organisatorische risico's te betrekken in de afweging van de diverse scenario's.

2. Rechtmatigheid / adviezen accountant

De rekeningcommissie heeft van de accountant een toelichting gehad op de accountsverklaring. De jaarrekening 2018 is volgens het verslag van de accountant getrouw en rechtmatig. Het accountantsverslag is mede bedoeld om de rekeningcommissie te ondersteunen in de beoordeling van de jaarrekening 2018. Deze controlerende taak van de rekeningcommissie gaat verder dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole. De rekeningcommissie neemt met instemming kennis van de accountsverklaring. Daarbij kan de rekeningcommissie zich vinden in de adviezen van de accountant om risico's en beheersmaatregelen een grotere plek te geven bij de gesprekken die vanuit het dagelijks bestuur worden gevoerd met het management en onderkende frauderisico's integraal onderdeel uit te laten maken van het risicomanagement. De rekeningcommissie adviseert de opgestelde (fraude)risicoanalyse regelmatig -minimaal één keer per jaar- te actualiseren en de uitkomsten te bespreken met het bestuur en te delen met de rekeningcommissie.

3. Vaststellen grondexploitatie

Het algemeen bestuur besluit over de begroting voor het volgende jaar en de herziening van de begroting van het lopende jaar. Deze begrotingen zijn volgens de voorschriften van de Commissie BBV direct afgeleid van de grondexploitatie, die ieder jaar wordt herzien. Naast deze documenten adviseerde de accountant in 2018 om ook de grondexploitatie te laten vast te laten stellen door het algemeen bestuur. Dit in verband met de lange looptijd van de exploitatie en het verhoogde bijkomende risico. Desgevraagd geeft de huidige accountant aan zich te kunnen vinden in dit eerdere advies. Echter, de huidige accountant geeft ook aan dat het niet strikt noodzakelijk is dat de grondexploitatie vastgesteld wordt door het algemeen bestuur. Om deze reden adviseert de rekeningcommissie de beslissing op dit onderwerp over te laten aan het algemeen bestuur van Bleizo. Het algemeen bestuur kan een gewogen afweging maken tussen de risico's en behoefte aan meer controle door expliciet de grondexploitatie jaarlijks vast te stellen.

4. Grondexploitatie - onroerendezaakbelasting

Door het bouwrijp maken van de gronden van Bleizo wordt er rekening gehouden in de grondexploitatie met eventuele aanslagen onroerendezaakbelasting (OZB). Vanwege de lange looptijd van het project resulteert dit in een onvoorziene kostenpost in de grondexploitatie. In de bestuursovereenkomst en/of regeling zijn hierover nog geen afspraken gemaakt. De rekeningcommissie adviseert aan de deelnemende gemeenten te onderzoeken of en op welke wijze deze kosten verrekend kunnen worden en daar afspraken over te maken.

Samenstelling Rekeningcommissie Bleizo

De Rekeningcommissie Bleizo bestaat uit vier vertegenwoordigers per gemeenteraad.

Zoetermeer De heer P. Smitskam - De heer A. Bauer (plv. voorzitter)

Plv. Mevrouw M. Kraneveldt-van der Veen - De heer W.J. Blansjaar

Lansingerland De heer A.F.M. Ammerlaan - De heer J.P.A. Philippens (voorzitter)

Plv. De heer E.J. Jonker

Taken van de Rekeningcommissie

De Rekeningcommissie heeft tot taak het adviseren van de bestuursorganen van de deelnemende gemeenten omtrent de vast te stellen rekening als bedoeld in artikel 31, lid 7 GR Bleizo. Daartoe onderzoekt de Rekeningcommissie de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door de bestuursorganen van de GR Bleizo gevoerde bestuur. De Rekeningcommissie treedt niet in de bevoegdheden die de rekenkamers van de deelnemende gemeenten hebben op de voet van artikel 184 Gemeentewet en het onderzoek niet kan betreffen de controle van de jaarstukken als bedoeld in artikel 28 lid 2 van de GR Bleizo. De leden van de Rekeningcommissie zijn belast met het in gezamenlijkheid uitvoeren van de onderzoeken, het formuleren van conclusies en aanbevelingen en het uitbrengen van een jaarverslag.

Onderzoek jaarrekening 2018

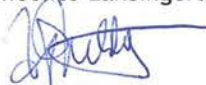
De Rekeningcommissie heeft van de Gemeenschappelijke Regeling Bleizo ter advisering aan de twee gemeenteraden de volgende stukken ontvangen en bestudeerd:

- a) Gemeenschappelijke regeling Bleizo
- b) Statuten rekeningcommissie Bleizo
- c) Jaarrekening 2018
- d) Begrotingswijziging 2019-1
- e) Begroting 2020
- f) Toelichting op de GREX per 1-1-2019 (geheim)
- g) GR Bleizo Controleverklaring 2018 Publieke Sector Accountants
- h) Accountantsverslag Bleizo 2018 Publieke Sector Accountants

Vergaderingen Rekeningcommissie Bleizo

Op 16 april 2019 is de Rekeningcommissie bijeen gekomen te Bleiswijk. Presentaties zijn verzorgd door de directeur van Bleizo, concerncontroller van Bleizo, planoloog van Bleizo en de (nieuwe) accountant. In deze presentaties werd een toelichting gegeven op de ontwikkelingen bij Bleizo en de verstrekte documenten. Tijdens de tweede vergadering van de rekeningcommissie op 14 mei heeft de beraadslaging plaatsgevonden. De directeur van Bleizo en de accountant waren tijdens deze bijeenkomst op afroep aanwezig om een nadere toelichting te kunnen geven op onderdelen.

Met een vriendelijke groet,
gemeente Lansingerland

J.P.A. Philippens

Voorzitter rekeningcommissie Bleizo

Vergadering van het: Algemeen Bestuur Bleizo

Vergadering van datum: 4 juli 2019

Agendapunt: 6

Onderwerp:

Begrotingswijziging 2019 # 1 en begroting 2020

Bijlage(n):

- a) Begrotingswijziging 2019 # 1
- b) Concept begroting 2020
- c) Brief gemeente Zoetermeer inzake zienswijze en gevoelens (opgenomen bij agendapunt 3b)
- d) Brief gemeente Lansingerland inzake zienswijze en gevoelens (opgenomen bij agendapunt 3c)

Toelichting:

Bijgaand treft u de concept begrotingswijziging 2019 # 1 en de begroting 2020 aan. De raad van de gemeente Zoetermeer en de raad van de gemeente Lansingerland hebben ten aanzien van de begrotingswijziging 2019 # 1 en de concept begroting 2020 een zienswijze toegestuurd, die inhouden dat de raden kunnen instemmen met de begrotingswijziging 2019 # 1 en de concept begroting 2020.

De raad van Lansingerland vraagt tevens aandacht voor de huidige lage rentestanden en het risico op stijgen van de rentestanden en verzoekt GR Bleizo om hiervoor een goede strategie te ontwikkelen om hierop voorbereid te zijn. Deze strategie zal door GR Bleizo in 2019 worden ontwikkeld en als uitgewerkte beheersmaatregel worden opgenomen in de risicoanalyse per 1 januari 2020.

Financiële consequenties:

n.v.t.

Risico's:

n.v.t.

Verdere procedures:

Voor 15 juli 2019 wordt de begrotingswijziging 2019 # 1 en de vastgestelde begroting 2020 naar de toezichthouder, de provincie Zuid Holland, verzonden. Tevens worden de raden geïnformeerd over dit besluit van het Algemeen Bestuur en het toezenden van de stukken aan de toezichthouder.

Gevraagde beslissing:

1. De begrotingswijziging 2019 # 1 en de begroting 2020 vast te stellen;
2. De raden van Lansingerland en Zoetermeer te informeren over het vaststellen van de begrotingswijziging 2019 # 1 en de begroting 2020;
3. De toezichthouder, de provincie Zuid Holland dit besluit en de vastgestelde begrotingswijziging 2019 # 1 en de begroting 2020 toe te zenden.

BEGROTINGSWIJZIGING 1 - 2019

Versie DB 04 april 2019

Bleiswijk, 28 maart 2019

© 2016, Gemeenschappelijke Regeling BLEIZO.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Gemeenschappelijke Regeling.

1 Inleiding

De in 2018 vastgestelde Begroting 2019 is gebaseerd op de grondexploitatie per 1-1-2018. Per 1-1-2019 is de grondexploitatie van de GR Bleizo geactualiseerd. Op basis van de geactualiseerde grondexploitatie dient de begroting 2019 aangepast worden.

De wijziging van de begroting 2019 bestaat uit:

Bedragen x € 1.000

	begroting 2019	Begrotings- wijziging nr. 1	begroting 2019 na wijziging
Lasten			
Aankoop van grond	0	0	0
Milieu	29	37	66
Bouwrijpmaken	2.070	-191	1.879
Woonrijpmaken	2.816	-228	2.587
VTA-lasten	1.361	-1.301	60
Rentelasten	1.897	-478	1.419
Exploitatiekosten	319	5	324
Overige lasten	14.441	990	15.430
** totaal lasten	22.932	-1.166	21.765
Baten			
Commerciële voorzieningen	1.664	-1.664	0
Bedrijven	703	-703	0
Overige gronduitgifte	14.557	-14.557	0
Subsidies	0	0	0
Mutatie voorziening	0	0	0
Overige inkomsten	92	-9	83
** totaal baten	17.016	-16.933	83
Mutatie Onderhandenwerk	5.915	15.767	21.682
Gerealiseerd resultaat	€ -	€ -	€ -

Voornaamste afwijkingen ten opzicht van de vastgestelde begroting 2019 betreft:

- aanpassing van de bijdrage vervoersknoop conform Realisatieovereenkomst Vervoersknoop Bleizo 2014;
- rentelasten zijn geactualiseerd op basis van de actuele gewogen gemiddelde rente van de leningportefeuille per 1-1-2019;
- de VTA-lasten (vanaf nu te noemen, plankosten) zijn geactualiseerd. De plankosten bedragen ca. € 485.000,- voor 2019. Hier gaat ca. € 425.000 vanaf omdat er in een eerder gesloten deal met een grootschalige leisure partij is afgesproken dat die partij een deel van de door GR Bleizo te maken plankosten, die betrekking hebben op die deal, compenseert of voor eigen rekening neemt.
- in verband met de lopende onderzoeken in relatie tot vaststelling van het bestemmingsplan worden er in 2019 geen verkopen verwacht.

PROGRAMMA BEGROTING 2020

Versie DB 04 april 2019

Bleiswijk, 28 maart 2019

© 2016, Gemeenschappelijke Regeling BLEIZO.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de Gemeenschappelijke Regeling.

INHOUD

1	Management samenvatting	2
2	Inleiding	3
3	Beleidsbegroting	5
3.1	Doelstelling/effect van beleid	5
3.2	Beleidskaders	5
3.3	Projectorganisatie	5
3.4	Geplande activiteiten 2020	6
3.5	Samenwerking	7
3.6	Beleidsindicatoren	8
4.	Paragrafen	9
4.1	Inleiding	9
4.2	Paragraaf lokale heffingen	9
4.3	Paragraaf Weerstandsvermogen	9
4.4	Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen	11
4.5	Financieringsparagraaf	11
4.6	Bedrijfsvoeringparagraaf	13
4.7	Paragraaf Verbonden Partijen	13
4.8	Paragraaf Grondbeleid	13
5	Financiële begroting	17
5.1	Overzicht van baten en lasten 2020	17
5.2	Omschrijving overzicht baten en lasten	17
6	Meerjarenoverzichten 2019 - 2023	20
6.1	Meerjarenraming 2019 - 2023	20
6.2	Investerings- en financieringsstaat	21
6.3	Overhead	21
6.4	Balansbegroting	22
Bijlage 1:	EMU saldo	23
Bijlage 2:	Overzicht taakvelden	24

1 Management samenvatting

Grondexploitatie 2019

De programmabegroting 2020 betreft de jaarschijf voor 2020 van de grondexploitatie per 01-01-2019, vastgesteld door het DB van de GR Bleizo per 04-04-2019. De grondexploitatie gaat uit van de invulling van het projectgebied op basis van het ontwikkelingsscenario vanuit rapport *Ontwikkeling Bleizo van plan naar strategie*. De grondexploitatie 2019 heeft een negatief saldo.

Begroting 2020

Voor 2019 staan enkele verkopen gepland, alle overige budgetten zijn gerelateerd aan deze verkopen en de actuele inzichten. De fasering in de verkoopprognose is afgestemd op het marktonderzoek van Buck Consultants International van 2018.

De begroting voor 2020 ziet er als volgt uit:

Bedragen x € 1.000

Lasten	Begroting 2020
Aankoop van grond	0
Milieu	29
Bouwrijpmaken	2.030
Woonrijpmaken	2.884
VTA-lasten	451
Rentelasten	1.661
Exploitatiekosten	332
Overige lasten	202
Overhead	0
Vennootschapsbelasting	0
Onvoorzien	0
** totaal lasten	7.591
Baten	
Commerciële voorzieningen	0
Bedrijven	4.826
Overige gronduitgifte	14.847
Subsidies	0
Overige inkomsten	85
** totaal baten	19.758
Mutatie onderhanden werk	-12.167
Saldo van baten en lasten	0

2 Inleiding

Dit is de begroting van de Gemeenschappelijke Regeling Bleizo (GR Bleizo) voor het jaar 2020 inclusief de meerjarenramingen (2021-2023). De concept begroting wordt in het Dagelijks Bestuur op 04 april 2019 vastgesteld. Vervolgens wordt het naar de raden van de deelnemende gemeenten gestuurd die een zienswijze kunnen indienen. Voor 1 augustus moet de begroting verzonden zijn naar de toezichthouder, de Provincie Zuid-Holland.

Bedragen zijn opgenomen in € 1.000 tenzij anders vermeld. De opzet van de begroting is conform de begroting uit voorgaande jaren.

GR Bleizo heeft tot doel het bevorderen van de realisatie van de Vervoersknoop Bleizo. Deze is deels in 2018 in gebruik genomen en wordt in 2019 opgeleverd en geopend. In 2020 zal dit project financieel worden afgesloten.

De gebiedsontwikkeling van Bleizo vindt plaats conform de in 2013 door de raden van Lansingerland en Zoetermeer vastgestelde ontwikkelingsaanpak "Ontwikkeling Bleizo Van plan naar Strategie". Deze strategie richt zich op een ontwikkeling van een hoogwaardig gebied met vervoerswaarde, rondom het nieuwe OV Knooppunt Bleizo. In 2020 wordt deze ontwikkelingsaanpak gecontinueerd.

Het Besluit Begroting & Verantwoording (BBV) heeft als uitgangspunt gediend voor het opstellen van de begroting. In afwijking van de regelgeving is geen aparte productenraming opgenomen aangezien de financiële begroting kan volstaan als productenraming.

De juridische structuur van GR Bleizo omvat de volgende organen:

- **Algemeen Bestuur (AB)**

Het AB bestaat uit acht leden, als volgt aan te wijzen. De raad van elke deelnemende gemeente wijst uit het college van burgemeester en wethouders van de betreffende gemeente twee leden aan, tevens wijst de raad voor elke deelnemende gemeente uit zijn leden eveneens twee leden aan.

- **Dagelijks Bestuur (DB)**

Het DB kent een samenstelling van vier leden, te weten de leden van het Algemeen bestuur die zijn aangewezen uit de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten.

- **Voorzitter**

De voorzitter is gekozen door en uit het AB uit hen die tevens zijn aangewezen als lid van het DB. De plaatsvervangende voorzitter wordt door en uit het AB gekozen uit hen die tevens zijn aangewezen als lid van het DB en niet zijn aangewezen als voorzitter. De voorzitter vertegenwoordigt GR Bleizo in en buiten rechte.

- **Secretaris**

De secretaris van het Algemeen Bestuur en van het Dagelijks Bestuur, die geen lid van het Algemeen Bestuur kan zijn, wordt door het Algemeen Bestuur benoemd, geschorst en ontslagen. Door de secretaris worden alle stukken die van het

Algemeen en van het Dagelijks Bestuur uitgaan, mede ondertekend conform art. 23 lid 3 van de gemeenschappelijke regeling.

- **Directeur**

De directeur wordt door het Algemeen Bestuur benoemd, geschorst en ontslagen. Onder verantwoordelijkheid van de directeur is een administrateur en een controller belast met het zorg dragen voor de administratie, het beheer van de vermogenswaarden en het jaarlijks opmaken van de rekening.

3 Beleidsbegroting

3.1 Doelstelling/effect van beleid

De ontwikkeling van Bleizo vindt plaats conform de in 2014 door de raden van Lansingerland en Zoetermeer vastgestelde ontwikkelingsaanpak “Ontwikkeling Bleizo Van plan naar Strategie”. Deze ontwikkelingsaanpak biedt voor initiatiefnemers vanuit de markt kansen, maar ook een toekomstgericht beslissings- en handelingskader voor de GR Bleizo voor de ontwikkeling van het gebied. Omdat de aanpak zich niet richt op een vastgesteld eindbeeld, maar zich kenmerkt door de oriëntatie op (markt)kansen en flexibiliteit, is hiermee een koers bepaald die voor een langere termijn bruikbaar is. De ontwikkeling van het gebied richt zich onder andere op functies die goed passen bij met het OV knooppunt Bleizo, een aansprekende ruimtelijke kwaliteit en versterking van de economie, met name in de logistieke sector.

3.2 Beleidskaders

Het rapport ‘*Ontwikkeling Bleizo – van plan naar strategie*’, dat door de raden van Lansingerland en Zoetermeer in 2014 is vastgesteld geldt als leidend beleidskader voor de ontwikkeling van Bleizo.

Conditie:

- Uitvoering van de Bedieningsovereenkomst Station Bleizo 2014 en de Realisatieovereenkomst Vervoersknoop Bleizo 2014 door de contractspartijen ProRail, MRDH, gemeente Zoetermeer en GR Bleizo;
- Beschikkingmacht over de benodigde gronden door GR Bleizo;
- Vaststelling van het bestemmingsplan Hoefweg-Zuid door de gemeenteraad van Lansingerland, dat de planologische condities verschaft voor de ontwikkeling en verkoop van gronden;
- Economische ontwikkeling die zodanig is dat ondernemers en projectontwikkelaars/beleggers gaan investeren.

In 2018 en 2019 zijn in regionaal verband overeenkomsten gesloten voor de ontwikkeling van de Logistieke hotspot A12 corridor, waarin het gebied van GR Bleizo zich ook richt op de versterking als vestigingslocatie voor logistieke bedrijven.

3.3 Projectorganisatie

De projectorganisatie bestaat in 2020 uit een projectbureau met een projectdirecteur, met een secretaris, secretaresse/office manager, controller, administrateur, projectleiders, een planeconoom, een markerteer en aangevuld met specialisten diverse terreinen. De projectorganisatie staat onder leiding van de directeur van de gemeenschappelijke regeling. In 2020 functioneren naar verwachting verschillende werkgroepen, in een gevarieerde samenstelling waarbij tevens medewerkers van de gemeenten Lansingerland en Zoetermeer en partijen waarmee wordt samengewerkt (zoals Prisma). Voor het uitvoeren van de (deel)opdrachten worden separate integrale teams gevormd.

Zo zijn onder andere werkgroepen actief met:

- marketing en communicatie
- ontwikkeling
- financiën/belastingen/planeconomie
- planologische conditionering/vergunningen
- bouw- en woonrijpmaken
- Regionale samenwerking Logistieke Hotspot A12 corridor

3.4 Geplande activiteiten 2020

Voor het jaar 2020 zijn de volgende activiteiten voorzien in de begroting:

- algemene activiteiten van de projectorganisatie;
- activiteiten in het kader van marketing en acquisitie
- de activiteiten in het kader van de ontwikkeling;

Ad Algemene activiteiten van de projectorganisatie

1. *Vorbereiden besluitvorming door het Dagelijks en Algemeen Bestuur.* Jaarlijks wordt ten minste uitgegaan van 4 DB- en 2 AB-vergaderingen.
2. *Opstellen jaarrekening 2018, begroting 2020 en mogelijk begrotingswijziging 2019.*
3. *Plan economische activiteiten.* Deze zijn als volgt onder te verdelen:
  - A. In de grondexploitatie dienen de beleidsmatige en planologische ontwikkelingen verwerkt te worden, voor zover van toepassing als gevolg van het nieuwe bestemmingsplan voor Bleizo-west, provinciaal beleid en beleid van de gemeenten Lansingerland en Zoetermeer.
  - B. In de grondexploitatie moeten majeure ontwikkelingen zichtbaar zijn. Zodra marktinitiatieven als de verkoop van gronden aan grootschalige leisure initiatieven doorgang vinden, dienen deze in de grondexploitatie en risicoanalyse verwerkt te worden.
  - C. *Concreter maken van grondexploitatie.* De grondexploitatie bestond voor 2019 grotendeels uit aannames en normbedragen. Omdat GR Bleizo steeds meer naar de uitvoering gaat, worden deze normbedragen nu steeds vaker vervangen door onderbouwde berekening. Diverse grondbiedingen zullen worden opgesteld en onderhandelingsprocessen financieel begeleid met als doel om verkoopopbrengsten te realiseren.
  - D. Monitoring en rapportage. Ieder half jaar wordt een update gemaakt van de grondexploitatie en risicoanalyse waarin de feiten en de actuele inzichten voor de toekomst worden verwerkt. Hiervoor worden boekwaarden doorgevoerd, de grondexploitatie opnieuw doorgerekend en er wordt iedere periode gerapporteerd. Budgetbewaking ten opzichte van de uitvoering vindt voortdurend plaats.
  - E. Analyse en advisering bij grondtransacties. Indien sprake is van de verkoop van gronden die geen standaard bouwrijpe kavels betreffen, maar bijvoorbeeld de verkoop van niet bouwrijpe grond of waarbij afspraken worden gemaakt over kostenverdelingen tussen GR Bleizo en de initiatiefnemer voor bijvoorbeeld de inrichting van de openbare ruimte of

parkeermaatregelen, dan vindt hierop planeconomische analyse en advisering plaats.

4. *Treasury-activiteiten*. Monitoren liquiditeitenbehoefte. Indien financiering of herfinanciering aan de orde is in 2020 (*afhankelijk van uitgaven en inkomsten door grondverkoop*) zal hiervoor nieuwe financiering worden aangetrokken. Dit vindt plaats op basis van actuele analyses, gericht op van de economisch meest voordelige financierswijze, binnen de daarvoor geldende wet- en regelgeving.
5. *Bijwerken planning*. Ieder half jaar wordt de planning bijgewerkt en vindt bijstellen van de detailplanningen per deelproject plaats. Daarbij worden eveneens de belangrijkste tijdsrisico's in beeld gebracht en het effect daarvan op de projectplanningen. Ieder kwartaal wordt dit opgenomen in de voortgangsrapportage. De planning wordt gehanteerd als beheersinstrument.
6. *Communicatie-activiteiten*. Gebruik wordt gemaakt van diverse communicatie instrumenten: website, nieuwsflits GR Bleizo en publicaties in diverse magazines als vaste pijlers voor de communicatie. Verder worden evenementen rondom mijlpalen aangegrepen voor publiciteit in de pers.

Ad Activiteiten in het kader van marketing en acquisitie

Marktbenadering. Ten behoeve van marketing en acquisitie worden marktpartijen (bedrijven, ontwikkelaars, investeerders, intermediairs) benaderd met als doel zich te vestigen op Bleizo en grond af te nemen. Waar mogelijk en passend wordt dit uitgevoerd in samenwerking met het Bedrijvenschap Hoefweg.

Promotie. Ten behoeve van de marketing en promotie van de Logistieke Hotspot A12 corridor levert GR Bleizo een bijdrage in activiteiten en middelen aan de gezamenlijke inspanningen van regionale partijen, bestaande uit overheden, ontwikkelaars en beleggers.

Ad Activiteiten ontwikkeling Bleizo

Bouwrijp en woonrijp maken. Waar GR Bleizo grond verkoopt voor de vestiging van bedrijven op het grondgebied van Bleizo worden gronden bouwrijp gemaakt, volgens de just-in-time benadering. Uitgangspunt is dat kosten worden gemaakt indien noodzakelijk voor grondverkoop en zo laat mogelijk gekoppeld aan verwachte grondverkoop in 2020 zal ook het betreffende deel van Bleizo gebied bouwrijp worden gemaakt.

3.5 Samenwerking

De samenwerking tussen de GR Bleizo en het Bedrijvenschap Hoefweg respectievelijk het Bedrijvenpark Prisma heeft geleid tot verdere afstemming in de planontwikkeling, marketing en acquisitie. De betrokken partijen hebben in 2016 afgesproken de samenwerking te intensiveren, dit is ingezet in 2017 en zal naar verwachting continueren tot en met 2020.

Het gebied Bleizo maakt onderdeel uit van de Logistieke Hotspot A12 corridor. Verschillende overheden, de provincie Zuid-Holland, MRDH, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen werken voor de A12 corridor samen op het gebied van beleid en de uitvoering van projecten (investeringen).

3.6 Beleidsindicatoren

Vanuit de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) is het verplicht om in de begroting en jaarrekening over de volgende beleidsindicatoren te rapporteren, voor GR Bleizo zijn de beleidsindicatoren als volgt:

Nr.	Indicator	Eenheid	GR Bleizo*			Beschrijving
			R2018	B2019***	B2020	
1	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	0,00	0,00	0,00	De toegestane formatie in fte van het apparaat op peildatum januari; GR Bleizo heeft geen medewerkers in dienst
2	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	0,00	0,00	0,00	De werkelijke bezetting in fte van het apparaat op peildatum januari; GR Bleizo heeft geen medewerkers in dienst
3	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	1,70	1,74	1,79	De personele en materiele kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie
4	Externe inhuur**	Kosten als % van de totale loonsom + totale kosten inhuur externen	0,7%	1,7%	1,6%	De inhuur voor tijdelijke vervanging of voor inhuur specialisten met specialistische kennis die ontbreekt in de organisatie
5	Overhead	% van totale lasten	4,7%	0,5%	1,6%	De kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces

AD*) Bron is "eigen rekening" en "eigen begroting".

AD**) voor inhuur specialisten is de vaste bezetting niet meegerekend. De vaste bezetting bestaat uit extern ingehuurde medewerkers.

AD***) de beleidsindicatoren voor de begroting 2019 na wijziging zijn op basis van de grondexploitatie 2019 opnieuw berekend.

4. Paragrafen

4.1 Inleiding

Het Besluit Begroting & Verantwoording Provincies en Gemeenten (kortweg: BBV) schrijft de vorm en inhoud van de begroting en het jaarverslag voor. Hierin is een aantal paragrafen verplicht in zowel de begroting als het jaarverslag. In het hiernavolgende worden de paragrafen benoemd en uitgewerkt dan wel wordt gemotiveerd aangegeven waarom het bestuur de paragrafen niet van toepassing acht.

4.2 Paragraaf lokale heffingen

De GR Bleizo geniet geen inkomsten uit lokale heffingen aangezien het opleggen van lokale heffingen niet tot de taken van de gemeenschappelijke regeling behoort. Deze paragraaf is daarom niet van toepassing.

4.3 Paragraaf Weerstandsvermogen

Onder weerstandsvermogen wordt verstaan de mate waarin de GR Bleizo in staat is om financiële tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat dit betekent dat het beleid veranderd moet worden. GR Bleizo heeft, vanwege de nader uitgewerkte afspraken met betrekking tot de bijdrage vanuit de gemeente Zoetermeer ten behoeve van de het OV knooppunt, per ultimo 2018 een negatief eigen vermogen. De grondexploitatie is verlieslatend, beide deelnemende gemeenten voor 50% garant staan in geval van tegenvallers.

Risico analyse

De kansen en risico's worden middels de Monte Carlo analyse in kaart gebracht. De Monte Carlo analyse vormt een statistische benadering waarbij door middel van scenario's het risicoprofiel van de grondexploitatie inzichtelijk wordt gemaakt. Alle risicovariabelen krijgen een bandbreedte en een kansverdeling waarbinnen de onzekerheid zich bevindt. Voor de grondexploitatie zijn mogelijke (financiële) effecten (positief/negatief) ingeschat voor de elementen (nominale) kosten en opbrengsten, marktontwikkeling (indexering en rente) en de factor tijd (planning en fasering). Door simulatie van de grondexploitatie ontstaat een totaalperspectief van alle risicovariabelen in een normale verdeling. Het resultaat van de Monte Carlo analyse bestaat uit zekerheidspercentages op mogelijke saldi en het benoemen en ordenen van risico's en kansen. Voor nadere informatie inzake deze systematiek wordt u verwezen naar de paragraaf grondbeleid. De voornaamste risico's betreft de rentelasten en de indexering.

Weerstandsvermogen

Het saldo contante waarde van de grondexploitatie actualisatie 1-1-2019 bedraagt ca. € 2,4 mln. negatief. Op basis van de huidige inzichten is bij een zekerheidspercentage van 82,5% een risicovoorziening van € 5,3 mln. noodzakelijk om in 82,5% van de gevallen een resultaat van minimaal -/- € 2,4 mln. te behalen. Zowel de gemeente Lansingerland als Zoetermeer staan garant voor eventuele verliezen. Bij een verwacht negatief saldo van de grondexploitatie zullen beide gemeenten voor hun aandeel (50%) een voorziening treffen.

Het huidig benodigd weerstandsvermogen is circa € 5,3 mln. Dit bedrag kan als volgt afgedekt worden:

• Waarborg Zoetermeer	€ 2,65
• Waarborg Lansingerland	€ 2,65
Totaal	€ 5,30

Aanvullend hierop hebben beide gemeenten onderling afspraken gemaakt over de wijze waarop beide gemeenten, in het kader van de uitwerking van de garantstelling van de gemeente Zoetermeer aan GR Bleizo, hiervoor een voorziening treffen en invulling zullen geven aan de waarborgen.

Weerstandsratio

Aangezien de grondexploitatie verlieslatend is, is de ratio ook negatief. De berekening is als volgt:

Ratio weerstandsvermogen	Beschikbare weerstandscapaciteit	=	-2.400	=	-0,45
	Benodigde weerstandscapaciteit		5.300		

Kengetallen

Vanuit de BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) is het verplicht om over de volgende kengetallen te rapporteren. Aangezien de GR Bleizo een projectorganisatie is met één activiteit, zijnde het ontwikkelen van grond, en volledig gefinancierd is uit vreemd vermogen geven de kengetallen een vertekend beeld.

	R 2018	B 2019	B 2020	B 2021	B 2022	B 2023	Norm	Toelichting
1. Netto schuldquote: relateert de schuldpositie van de gemeente aan de inkomstenstroom	868%	316,0%	927,3%	1311,6%	1446,2%	1477,9%	100%-130%	De jaarlijkse inkomsten van GR Bleizo kunnen gezien de aard van de activiteiten, enorm afwijken.
1a. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	868%	316,0%	927,3%	1311,6%	1446,2%	1477,9%	100%-130%	
2. De solvabiliteitsratio: indicator om inzicht te krijgen in de mate waarin de onderneming in staat is aan zijn financiële verplichtingen te kunnen voldoen.	-4%	0,00	-0,03	-0,03	-0,03	-0,03	25%<40%	GR Bleizo is volledig vreemd vermogen gefinancierd, tevens is er sprake van een negatief eigen vermogen
3. Kengetal Grondexploitatie: in - en nog niet in exploitatie gronden / Totale baten voor bestemming	834%	316%	927%	1312%	1446%	1478%	>0	Gezien de aard van de activiteiten van de GR Bleizo kunnen de jaarlijkse inkomsten (baten voor bestemming) enorm afwijken.
4. Structurele exploitatieruimte	0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	>0	Bij de GR Bleizo is er geen sprake van structurele baten en lasten
5. Belastingcapaciteit	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	GR Bleizo heeft geen belastinginkomsten

Beoordeling kengetallen op onderlinge verhouding en in relatie tot de financiële positie

Bij GR Bleizo is uitsluitend sprake van externe financiering. De actuele grondexploitatie geeft een verwacht verlies waar een voorziening voor is gevormd.

4.4 Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Op de balans van de GR Bleizo komen geen kapitaalgoederen voor, aangezien de gronden welke tot ontwikkeling worden gebracht als onderhanden werk opgenomen worden bij de voorraden. Ze staan niet duurzaam ten dienste van de bedrijfsuitoefening van de gemeenschappelijke regeling.

4.5 Financieringsparagraaf

In 2009 heeft GR Bleizo eigen financiële- en controleverordening opgesteld alsmede een Treasurystatuut. In 2013 is het Treasurystatuut gewijzigd. In de Gemeenschappelijke Regeling is in artikel 33 bepaald dat de behoefte aan financiële middelen geregeld kan worden door middel van een door één van de deelnemende gemeenten aan te bieden rekening courant of bij een bancaire instelling. De GR Bleizo betreft de benodigde financiële middelen van de BNG.

Kasgeldlimiet

De GR Bleizo mag niet onbeperkt kort geld aantrekken. Om te voorkomen dat er teveel kortgeld wordt geleend waardoor teveel renterisico op korte termijn wordt gelopen, is de kasgeldlimiet ingesteld. De kasgeldlimiet is een percentage (8,2%) van het totaal van de begroting. Voor GR Bleizo komt dat uit op € 0,6 mln. (=8,2% van € 7,6 mln.) in 2020.

Onder kasgeld wordt in deze verstaan het saldo van alle kortlopende schulden (<1 jaar) plus alle variabele leningen, liquide middelen en de vorderingen op korte termijn. Vlottende middelen zijn alle vorderingen die binnen een jaar om te zetten zijn in geld. Naar verwachting zal GR Bleizo in 2020 binnen de kasgeldlimiet blijven.

Renterisiconorm

Naast kortlopende gelden heeft GR Bleizo ook langlopende gelden aangetrokken. Langlopende gelden zijn leningen met een looptijd langer dan 1 jaar. Medio maart 2019 is de financieringsstructuur als volgt:

Bedragen x € 1.000

Leningnr	Hoofdsom	Rente	ingangsdatum	looptijd	einde
40.105.314	7.000	3,635%	26-04-10	10 jaar	2020
40.405.919	10.000	2,99%	7-10-10	9 jaar	2019
40.11.1767	6.000	-0,17%	7-03-18	2 jr + 2 dgn	2020
40.112.586	8.000	-0,30%	7-02-19	5 jaar	2024
40.108.391	19.000	2,2%	12-06-13	8 jaar	2021
40.11.1700	8.000	-0,11%	7-02-19	2 jaar	2020
40.11.2079	2.500	-0,15%	19-07-18	2 jaar	2020
Totaal	60.500				

De renterisiconorm geeft de norm aan met betrekking tot de renterisico's over de vaste schulden. Deze norm bepaalt het maximale deel van de vaste schuld dat in aanmerking mag komen voor aflossing (al dan niet met herfinanciering) en/of renteherziening. Als gevolg van deze norm kan een rentestijging op de kapitaalmarkt slechts gedeeltelijk doorwerken in de te betalen rentelasten over de vaste schuld.

Voor decentrale overheden is deze norm vastgesteld op 20% van het begrotingstotaal van het betreffende jaar (met een minimum van € 2,5 miljoen). Gelet op de omvang van het begrotingstotaal 2020 van GR Bleizo (€ 7,6 miljoen) bedraagt de renterisiconorm in 2020 € 2,5 miljoen. Dat betekent dat in 2020 maximaal € 2,5 miljoen in aanmerking zou mogen komen voor aflossing (al dan niet met herfinanciering) en/of renteherziening. Gezien het specifieke verloop van uitgaven, inkomsten en financieringsbehoefte bij de gebiedsontwikkeling van GR Bleizo, alsmede de dynamiek die zich hierin voordoet, maakt het praktisch onuitvoerbaar om aan de renterisiconorm te voldoen zonder maatregelen die onlogisch zijn en ook op gespannen voet staan met het BBV en die bovendien financieel nadelig zijn voor het resultaat van de grondexploitaties. GR Bleizo heeft ontheffing gekregen van de provincie Zuid-Holland voor het voldoen aan de renterisiconorm.

Renteresultaat taakveld treasury

Bedragen x € 1.000

Renteschema	2020
Externe rentelasten kort- en langlopende geldleningen	1.661
Externe rentebaten kort- en langlopende geldleningen	0
Saldo rentelasten en rentebaten	1.661
Rente aan grondexploitaties	1.661
Rente projectfinanciering	0
Rente baten projectfinanciering	0
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente	0
Rente over eigen vermogen	0
Rente over voorzieningen	0
Aan taakvelden toe te rekenen rente	0
Aan taakvelden toegerekende rente	0
Verwacht renteresultaat op taakveld Treasury	0

4.6 Bedrijfsvoeringparagraaf

Bedrijfsvoering bestaat traditioneel uit de onderdelen personeel & organisatie, financiën en informatisering & automatisering. GR Bleizo heeft zelf geen personeel in dienst en gebruikt (tegen betaling) de computers, printers enz. van gemeente Zoetermeer. Voorts gebruikt zij de ruimte in het bestaande projectbureau en zijn alleen de bureaus en kasten haar eigendom.

De leden van het Algemeen en het Dagelijks Bestuur waaronder ook de Voorzitter, samengesteld uit de Colleges van B&W en de raden van de beide deelnemende gemeenten, ontvangen van GR Bleizo geen vergoeding (onbezoldigd).

Het Algemeen Bestuur heeft een directeur en een secretaris aangesteld. Voor de exploitatie van GR Bleizo worden nog de volgende kosten gemaakt:

- Huisvesting. Medio 2010 heeft de GR haar intrek genomen in het projectbureau VOHL waardoor GR Bleizo op locatie in het GR Bleizo-gebied gehuisvest is.
- Informatisering & automatisering. Gewerkt wordt op een eigen externe server.
- Er is voor 2020 budget geraamd voor directe communicatie en marketingkosten, niet zijnde personeelskosten. Te noemen zijn een bijdrage aan een stand voor een beurs alsmede indirecte marketing in allerlei bladen, website en nieuwsbrieven.

Om de directie te ondersteunen en om input te leveren aan de externe adviseurs worden in 2020 de volgende diensten van de gemeenten ingehuurd:

- Stedenbouwkundige, milieukundige en verkeerskundige ondersteuning, die incidentele vragen beantwoorden rond de vestiging van bedrijven.
- RO medewerkers die onder andere de relevante publiekrechtelijke kaders volgen en vragen rond (omgevings)vergunningen en MER-procedures afhandelen.
- Civieltechnische adviseurs die de voorbereiding en begeleiding van de uitvoering van diverse werken doen.

Voor de kosten is uitgegaan van wat gebruikelijk is inzake de uitleen van personeel in beide gemeenten. De diensten planeconomie, communicatie, contractvorming, marketing en acquisitie die jaarlijks diverse producties leveren, worden extern ingehuurd om voor GR Bleizo te werken. Beide gemeenten hebben onvoldoende capaciteit om dit aan GR Bleizo te kunnen leveren.

4.7 Paragraaf Verbonden Partijen

De GR Bleizo kan volgens de Regeling in andere rechtspersonen of samenwerkingsverbanden deelnemen. Dat is thans niet het geval. GR Bleizo werkt wel samen met MRDH en ProRail als opdrachtgevers voor de vervoersknoop Bleizo, maar deze samenwerking is gebaseerd op de hiervoor gesloten Bedieningsovereenkomst en Realisatieovereenkomst, waarbij geen sprake is van Verbonden Partijen.

4.8 Paragraaf Grondbeleid

Het beleid van GR Bleizo heeft tot doel het realiseren van de ruimtelijke plannen rond het stationsgebied Bleizo. De ontwikkeling is vooral gericht op de invulling van multifunctionele bedrijven, waaronder modern gemengd.

Wijze van uitvoering

GR Bleizo heeft alle gronden binnen het plangebied in eigendom. Deze gronden zullen in principe door GR Bleizo zelf worden bewerkt zodat deze als bouwrijpe grond kan worden verkocht aan geïnteresseerde ondernemers, ontwikkelaars etc. Waar dat commercieel interessant is voor GR Bleizo en kopers, kan ook niet bouwrijpe grond worden geleverd.

Grondexploitatie

De actuele grondexploitatie met peildatum 1 januari 2019 sluit met een negatief saldo van € 2,4 mln.

De grondexploitatie met prijspeil 1/1/2019 kent de volgende karakteristieken:

- looptijd tot en met 2042
- rentepercentage 2,0 % (alle rentepercentages per jaar)
- indexering kosten:
  - jaar 1 en 2: 2,5 %
  - jaar 3 t/m 10: 2,0 %
  - jaar 11 e.v. 0%
- indexering opbrengsten:
  - jaar 1 en 2: 2,0 %
  - jaar 3 t/m 10: 2,0 %
  - jaar 11 e.v. 0%

Een beknopt mutatieoverzicht van de grondexploitatie met peildatum 1/1/2019 inclusief de raming van kosten en opbrengsten tot het einde van de looptijd, ziet er als volgt uit:

Bedragen x € 1.000

	Boekwaarde 31-12-2017	Mutaties 2018	Boekwaarde 31-12-2018	Raming (reëel)	Saldo eind looptijd
Grondverwerving	32.813	2	32.815	297	33.112
Openbare Werken	4.343	560	4.903	34.107	39.010
Afdelings-/Overige kosten	38.369	631	39.000	27.448	66.448
Financieringslasten	12.426	1.262	13.688	19.418	33.106
Opbrengsten	-29.442	-91	-29.533	-138.314	-167.847
Winstneming	0	0	0	0	0
Totaal (reëel)	58.509	2.364	60.873	-57.044	3.829

Netto contant per 1-1-2019 (negatief bedrag is positief financieel saldo) € 2.380.000.

Er is een voorziening gevormd voor het verwachte verlies netto contant, waarbij er een discontovoet is gehanteerd conform BBV van 2%.

Beheersmaatregelen

De grondexploitatie van GR Bleizo kent een looptijd langer dan 10 jaar. Gezien de stellige uitspraak van de commissie BBV worden in het jaarverslag de getroffen beheersmaatregelen vermeld. Deze zijn als volgt:

- In de grondexploitatie wordt na jaar 10 en verder niet gerekend met indexatie voor de opbrengstenposten;
- Er is sprake van actief integraal risicomanagement uitgevoerd door het projectmanagementteam. Dit resulteert in een verslaglegging en actualisatie van de voortgang van de grondexploitatie en risicoanalyse;

- Het risicomanagement wordt ondersteund door een Monte Carlo risicoanalyse. De resultaten van deze risicoanalyse vormen de basis voor het bepalen van de benodigde risicovoorziening. In de Monte Carlo analyse wordt een zekerheidspercentage van 82,5% gehanteerd. Het saldo wat uit de risicoanalyse volgt wordt, indien dit resulteert in een negatief saldo, voor 50/50% gedekt door de gemeenten Lansingerland en Zoetermeer.

Bouwrijp maken

In 2017 is gestart met het bouwrijp maken van een deel van het plangebied Bleizo Business Park. De Laan van Mathenesse is in 2016 aangelegd.

Woonrijp maken

In 2020 wordt een deel van het Bleizo Business Park woonrijp gemaakt d.m.v. de aanleg van wegen, groen en water.

VTA-Kosten

De VTA kosten hebben betrekking op het bouw- en woonrijp maken en zijn gekoppeld aan de realisatie van het bouw- en woonrijp maken. VTA kosten betreffen het opstellen van plannen, het voeren van overleg, het opstellen van ontwerpen en bestekken, het aanbesteden, het begeleiden van de uitvoering en de overdracht. Tevens hebben VTA kosten betrekking op de verkoop van gronden, o.a. voor werkzaamheden als overleg met prospects, onderhandelingen, het opstellen van overeenkomsten, de begeleiding van leveringen. In de grondexploitatie is een raming opgenomen van de VTA kosten.

Overige lasten

De oplevering van de vervoersknoop, alsmede de administratieve en financiële afhandeling is gepland voor het eerste halfjaar van 2019.

Exploitielasten

Conform voorgaande begrotingen worden er ook in 2020 personele kosten gemaakt voor de directeur, secretaris en administrateur, huisvesting e.d.

Risico's in de grondexploitatie

De grondexploitatie vormt het financieel kader van de ontwikkeling van Bleizo en is gebaseerd op verwachtingen en prognoses. Voor de berekening van de risico's op de grondexploitatie wordt een zogenoemde statistische Monte Carlo analyse uitgevoerd. Doelstelling van deze analyse is om een bepaalde zekerheid en robuustheid van de grondexploitatie te realiseren, afgestemd op een actueel risicoprofiel van de gebiedsontwikkeling.

De Monte Carlo Simulatie vormt een statistische benadering waarbij door middel van scenario's het risicoprofiel van de grondexploitatie inzichtelijk wordt gemaakt. Alle risicovariabelen krijgen een bandbreedte en een kansverdeling waarbinnen de onzekerheid zich bevindt. Voor de grondexploitatie zijn mogelijke (financiële) effecten (positief/negatief) ingeschat voor de elementen (nominale) kosten en opbrengsten, marktontwikkeling (indexering en rente) en de factor tijd (planning en fasering). Door simulatie van de grondexploitatie ontstaat een totaalperspectief van

alle risicovariabelen in een normale verdeling. Het resultaat van de Monte Carlo analyse bestaat uit zekerheidspercentages op mogelijke saldi en het benoemen en ordenen van risico's en kansen. Daarnaast kan op basis van de kansverdeling de hoogte van de risicovoorziening worden vastgesteld, uitgaande van het gewenste zekerheidspercentage en het resultaat. Uitgangspunt voor de risicoanalyse is het behalen van 82,5% zekerheid op het resultaat (saldo contante waarde 1-1-2019).

Op basis van dit risicoprofiel voor Bleizo is een risicovoorziening van € 5,3 mln. (nominale waarde per 1-1-2019) noodzakelijk om in 82,5% van de gevallen een resultaat van minimaal -/- € 2,4 mln. te behalen. Er is vooralsnog geen sprake van een mogelijke VPB afdracht.

Uitkomst van de risicoanalyse is tevens een gevoeligheidsanalyse. In de gevoeligheidsanalyse zijn de variabelen met het grootste effect op de totstandkoming van de bandbreedte van het resultaat gerangschikt. Op basis van de uitgevoerde analyse blijkt dat de rentelasten en de indexering het grootste risico vormen in de grondexploitatie.

5 Financiële begroting

5.1 Overzicht van baten en lasten 2020

Hieronder is het overzicht van baten en lasten voor 2020. De begroting 2020 is gebaseerd op de grondexploitatie per 1-1-2019.

(bedragen x € 1.000)

	rekening 2018	begroting 2019	begroting* 2019 na wijz.	begroting 2020
Lasten				
Aankoop van grond	2	0	0	0
Milieu	0	29	66	29
Bouwrijpmaken	560	2.070	1.879	2.030
Woonrijpmaken	0	2.816	2.587	2.884
VTA-lasten	315	1.361	60	451
Rentelasten	1.262	1.897	1.419	1.661
Exploitatiekosten	315	319	324	332
Overige lasten	0	14.441	15.430	202
Overhead	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
Mutatie voorziening	0	0	0	0
** totaal lasten	2.454	22.932	21.765	7.591
Baten				
Commerciële voorzieningen	0	1.664	0	0
Bedrijven	0	703	0	4.826
Overige gronduitgifte	0	14.557	0	14.847
Subsidies	0	0	0	0
Mutatie voorziening	4.559	0	0	0
Overige inkomsten	91	92	83	85
** totaal baten	4.650	17.016	83	19.758
Mutatie Onderhandenwerk	2.363	5.915	21.682	-12.167
Gerealiseerd resultaat	4.559	0	0	0

* inclusief begrotingswijziging nummer 1 van 2019

5.2 Omschrijving overzicht baten en lasten

Inleiding

De begroting is gebaseerd op de door het bestuur op 04 april 2019 vastgestelde grondexploitatie voor GR Bleizo per 1 januari 2019. De begroting voor 2020 bestaat uit de jaarschijf 2019 van deze grondexploitatie.

Lasten

Grondverwerving

Hieronder vallen kosten voor verwerving van grond. In 2020 worden geen grond-aankopen verwacht.

Milieu

Hieronder vallen alle kosten voor onderzoeken en schoonmaken van de gronden. Voor 2020 wordt rekening gehouden met onderzoeken naar Niet Gesprongen Explosieven en overige onderzoeken als archeologie.

Bouwrijp maken

Onder bouwrijp maken vallen de voorbereidingskosten voor het bouwrijp maken van het terrein (grondwerk). In de jaarschijf 2020 staan met name kosten begroot in verband met Bleizo Business Park en de infrastructuur van en naar het OV Knooppunt.

Woonrijp maken

Onder woonrijp maken vallen de inrichtingskosten van het gebied ten westen van de HSL.

VTA-kosten

Onder de VTA-kosten worden alle kosten verstaan voor het maken van plannen en de inzet van personen voor het begeleiden van de uitvoering. Hiervan zijn uitgezonderd de kosten van de directeur, de secretaris, de huisvesting, ICT en directe marketing kosten voor maquettes etc. Die vallen onder de exploitatielasten.

Rente- en indexeringkosten

Het saldo van rentekosten en renteopbrengsten en indexering. In 2020 betreft het rentekosten op de leningen. Er worden geen substantiële renteopbrengsten verwacht.

Exploitatiekosten

Exploitatiekosten betreffen kosten voor de directeur, secretaris, secretaresse / office manager, controller, administrateur, huisvesting, ICT e.d.

Overige lasten

Dit betreft overige veelal eenmalige kosten die niet direct zijn onder te brengen bij één van de voorgaande posten. Voor 2019 is hier onder andere de bijdrage aan de vervoersknoop begroot.

Baten

Commerciële voorzieningen

Opbrengsten betreffen de inkomsten uit grondverkoop ten behoeve van commerciële voorzieningen.

Bedrijven

Opbrengsten betreffen de inkomsten uit grondverkoop ten behoeve van de vestiging van bedrijven.

Overige gronduitgifte

Betreft de uitgifte aan een grote leisure klant.

Overige inkomsten

De overige inkomsten betreffen diverse overige inkomsten anders dan de reguliere verkoop van grond. Voor 2020 wordt hier onder andere rekening gehouden met doorbelasting van huisvestingslasten en een vergoeding voor een gevestigd opstalrecht.

Mutatie onderhanden werk

Alle bovenstaande lasten betreffen de kosten die leiden tot de vervaardiging van bouwrijpe grond. Na verrekening van de verkoopopbrengsten in enig jaar, blijft over de waardering van de grond die achter blijft. Dit betreft de waarde van het onderhanden werk.

6 Meerjarenoverzichten 2019 - 2023

6.1 Meerjarenraming 2019 - 2023

Hieronder is een overzicht opgenomen van de raming van de lasten en baten van GR Bleizo voor de periode vanaf 2019. Deze raming is gebaseerd op de verschillende jaarschijven van grondexploitatie, zoals die is vastgesteld door het DB van GR op 04 april 2019.

(bedragen x € 1.000)

	rekening 2018	begroting * 2019	begroting 2020	begroting 2021	begroting 2022	begroting 2023
Lasten						
Aankoop van grond	2	0	0	0	0	0
Milieu	0	66	29	22	54	6
Bouwrijpmaken	560	1.879	2.030	1.332	770	748
Woonrijpmaken	0	2.587	2.884	1.558	1.589	1.537
VTA-lasten	315	60	451	566	545	556
Rentelasten	1.262	1.419	1.661	1.398	1.405	1.412
Exploitatiekosten	315	324	332	339	345	352
Overige lasten	0	15.430	202	182	213	220
Overhead	0	0	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0
Mutatie voorziening	0	0	0	0	0	0
** totaal lasten	2.454	21.765	7.591	5.396	4.921	4.830
Baten						
Commerciele voorzieningen	0	0	0	0	0	0
Bedrijven	0	0	4.826	4.922	4.435	4.524
Overige gronduitgifte	0	0	14.847	0	0	0
Subsidies	0	0	0	0	0	0
Mutatie voorziening	4.559	0	0	0	0	0
Overige inkomsten	91	83	85	87	88	90
** totaal baten	4.650	83	19.758	5.009	4.524	4.614
Mutatie Onderhandenwerk	2.363	21.682	-12.167	387	398	216
Gerealiseerd resultaat	4.559	0	0	0	0	0
* inclusief begrotingswijziging nummer 1 van 2019						

6.2 Investerings- en financieringsstaat

In dit overzicht wordt het verloop van de investering weergegeven. De enige investering van GR Bleizo is de investering in gronden ofwel de grondexploitatie. Het saldo van Onderhanden Werk geeft het verloop van de investering weer.

Boekwaarde 1-1-2019		60.872
mutatie 2019	<u>21.682</u>	
Boekwaarde 31-12-2019 geprognoteerd		82.554
mutatie 2020	<u>-12.167</u>	
Boekwaarde 31-12-2020 geprognoteerd		70.387
mutatie 2021	<u>387</u>	
Boekwaarde 31-12-2021 geprognoteerd		70.775
mutatie 2022	<u>398</u>	
Boekwaarde 31-12-2022 geprognoteerd		71.172
mutatie 2023	<u>216</u>	
Boekwaarde 31-12-2023 geprognoteerd		71.388

6.3 Overhead

Alle bedrijfskosten moeten zo veel mogelijk direct worden toegerekend aan de betreffende activiteiten. Op bladzijde 10 van notitie Overhead Commissie BBV staat opgenomen 'het is mogelijk de overheadlasten die specifiek voor een project worden gemaakt geheel toe te rekenen aan het betreffende project. Omdat GR Bleizo slechts 1 project kent worden alle uitgaven van overhead gezien als projectuitgaven. De specificatie van de "eigen" overhead ziet er als volgt uit:

Bedragen x € 1.000

	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Personeel	89	89	89	89
Administratie	31	31	31	31
Grondexploitaties (dekking)	-120	-120	-120	-120
Saldo	0	0	0	0

6.4 Balansbegroting

De geprognostiseerde balans voor de jaren 2019 tot en met 2022 ziet er als volgt uit:

Bedragen x € 1.000

	Real. ultimo 2018	Begroot ultimo 2019	Begroot ultimo 2020	Begroot ultimo 2021	Begroot ultimo 2022	Begroot ultimo 2023
ACTIVA						
Vlottende activa						
Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	60.872	82.554	70.387	70.775	71.172	71.388
Kortlopende vorderingen	7.341	446	613	225	828	612
Totaal vlottende activa	68.213	83.000	71.000	71.000	72.000	72.000
Totaal generaal	68.213	83.000	71.000	71.000	72.000	72.000
PASSIVA	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Vaste passiva						
Eigen vermogen	-2.380	-2.380	-2.380	-2.380	-2.380	-2.380
Vorzieningen	2.380	2.380	2.380	2.380	2.380	2.380
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	59.000	79.000	67.000	67.000	67.000	67.000
Totaal vaste passiva	59.000	79.000	67.000	67.000	67.000	67.000
Vlottende passiva						
Kortlopende schulden	9.213	4.000	4.000	4.000	5.000	5.000
Totaal vlottende passiva	9.213	4.000	4.000	4.000	5.000	5.000
Totaal generaal	68.213	83.000	71.000	71.000	72.000	72.000

Bijlage 1: EMU saldo

EMU		2018	2019	2020	2021	2022	2023
		volgens realisatie rekening (* € 1.000)	volgens begroting (* € 1.000)	volgens meerjarenraming (* € 1.000)	volgens meerjarenraming (* € 1.000)	volgens meerjarenraming (* € 1.000)	volgens meerjarenraming (* € 1.000)
1	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c).	2.196	21.682	-12.167	387	398	216
2 +	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie.						
3 +	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie.						
4 -	Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd						
5 +	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4						
6 +	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), voorzover niet op exploitatie verantwoord						
7 -	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)						
8 +	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord						
9 -	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen	4.559					
10 -	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten						
11 -	Boekwinst bij verkoop van deelnemingen en aandelen.						
Berekend EMU-saldo		-2.363	21.682	-12.167	387	398	216

Bijlage 2: Overzicht taakvelden

De begrotingsposten zijn toe te delen aan 3 taakvelden, 0,4 Overhead, 0,5 Treasury en 3.2. Fysieke bedrijfsinfrastructuur. De begroting ziet er als volgt uit:

Taakveld	2020	2021	2022	2023
0.4 Overhead				
Lasten	120	120	120	120
Baten	120	120	120	120
0.5 Treasury				
Lasten	1.661	1.398	1.405	1.412
Baten	1.661	1.398	1.405	1.412
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur				
Lasten	5.930	3.998	3.516	3.419
Baten	5.930	3.998	3.516	3.419

Aan de leden van de gemeenteraad van de gemeente Lansingerland
Aan de leden van de gemeenteraad van de gemeente Zoetermeer

Onderwerp
Vaststellen Jaarstukken 2018, Begroting 2020 en
de 1^e herziening begroting 2019 GR Bleizo

Uw kenmerk

Datum
@@ juli 2019

Ons kenmerk
BSH-2019-@@

Geachte leden van de gemeenteraad,

Namens het Algemeen Bestuur van GR Bleizo informeren wij u over de vaststelling van de jaarstukken 2018, de begroting 2020 en de 1^e herziening begroting 2019. Tevens informeren u hierbij over de wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan het advies van de accountant, het advies van de Rekeningcommissie Bleizo, alsmede een specifiek verzoek van de raad van Lansingerland.

Vaststelling

Op 4 juli 2019 heeft het Algemeen Bestuur van GR Bleizo besloten tot vaststelling van de jaarstukken 2018, de begroting 2020 en de 1^e herziening begroting 2019. Dit besluit is genomen met inachtneming van de zienswijzen op de begroting 2020, de 1^e herziening begroting 2019 en het gevoel met betrekking tot de jaarstukken 2018 van de raden van de gemeenten Lansingerland en Zoetermeer. Tevens ligt aan dit besluit ten grondslag het door PSA Accountants uitgebrachte accountantsverslag en de controleverklaring.

PSA Accountants heeft de controleverklaring welke op 9 april 2019 is afgegeven, op 24 mei 2019 aangevuld op met een tweetal meldingen met betrekking tot de taken en verantwoordelijkheden van de accountant. Volledigheidshalve wordt de aangevulde controleverklaring, welke de eerder afgegeven verklaring vervangt, als bijlage bij deze brief aan u ter kennisname toegezonden.

Zienswijze raad gemeente Lansingerland

De raad van Lansingerland vraagt in haar zienswijze aandacht voor de huidige lage rentestanden en het risico op stijgen van de rentestanden en verzoekt GR Bleizo om hiervoor een goede strategie te ontwikkelen om hierop voorbereid te zijn. Deze strategie zal door GR Bleizo in 2019 worden ontwikkeld en als uitgewerkte beheersmaatregel worden opgenomen in de risicoanalyse bij de grondexploitatie per 1 januari 2020.

Uitvoering advies Rekeningcommissie Bleizo

De rekeningcommissie Bleizo heeft met betrekking tot vier punten advies uitgebracht, waarvan twee punten gericht zijn aan de gemeenten Lansingerland en Zoetermeer en twee punten aan GR Bleizo:

1. Het is aan de gemeenten Lansingerland en Zoetermeer om het advies met betrekking tot het betrachten van zorgvuldigheid bij de besluitvorming over de programmering van Bleizo West en daarbij ook de financiële, bestuurlijke en organisatorische risico's te betrekken, op te volgen;
2. Hetzelfde geldt voor het advies aan beide gemeenten om te onderzoeken of en op welke wijze de kosten van GR Bleizo met betrekking tot de Onroerende Zaak Belasting kunnen worden verrekend en of deze verrekening in afspraken kan worden vastgelegd;
3. Het advies om de opgestelde (fraude)risicoanalyse regelmatig -minimaal één keer per jaar- te actualiseren en de uitkomsten te bespreken met het bestuur en te delen met de rekeningcommissie, wordt door GR Bleizo opgevolgd. Ieder jaar wordt in het eerste kwartaal van het jaar de (fraude)risicoanalyse geactualiseerd en daarna verstrekt aan de rekeningcommissie Bleizo en geagendeerd voor de vergadering van het Dagelijks Bestuur en de vergadering van het Algemeen Bestuur;
4. Het advies om het Algemeen Bestuur van GR Bleizo te laten besluiten over de vaststelling van de grondexploitatie is opgevolgd. [tekst volgt, afhankelijk van het besluit van het Algemeen Bestuur]

Uitvoering advies accountant

PSA Accountants heeft in het accountantsverslag 2018 op enkele punten advies gegeven. Deze adviezen worden door GR Bleizo opgevolgd:

1. Aan advies om onderbouwde stukken direct aan te leveren aan de accountant, wordt invulling gegeven middels een werkinstructie aan de controller van GR Bleizo – en de uitvoering daarvan - om voorafgaand aan de controle de onderbouwende stukken te verzamelen en bij aanvang van de controle aan te leveren bij de accountant. Na afloop van de eerst volgende controle zal dit worden geëvalueerd door het management van GR Bleizo en de accountant.
2. Het advies om voorafgaande aan de accountants controle, alle kosten in de financiële administratie te controleren, wordt opgevolgd middels een werkinstructie – en de uitvoering hiervan - aan de administrateur en de controller om hieraan uitvoering te geven. Na afloop van de eerst volgende controle zal dit worden geëvalueerd door het management van GR Bleizo en de accountant.
3. PSA Accountants heeft geadviseerd om relevante processen vast te leggen en concreet te maken welke interne beheersingsmaatregelen in het proces aanwezig zijn. Gegeven de omstandigheid dat GR Bleizo een projectmatig karakter heeft en in de uitvoering van haar kernactiviteiten weinig repeterende processen kent, anders dan in de bedrijfsvoering, zullen relevante processen worden vastgelegd evenals de daarbij behorende beheersingsmaatregelen. Dit betreft een continuproces, waarbij bestaande procesbeschrijvingen zullen worden geactualiseerd. Dit is voorzien in 2019, het resultaat hiervan zal ook aan de accountant worden overlegd.
4. Het advies om periodiek, - jaarlijks – de (fraude)risico-analyse met het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur te bespreken komt tevens voor in het advies van de Rekeningcommissie Bleizo en wordt zoals eerder beschreven door GR Bleizo opgevolgd. Tevens zullen periodiek interne controles worden uitgevoerd, verbonden met de beheersmaatregelen uit de (fraude)risico-analyse. Deze interne controles zullen worden uitgevoerd door de controller en worden gerapporteerd aan de directeur van GR Bleizo.

Toesturen stukken aan de Toezichthouder

Na de vaststelling van de begroting 2020, de 1^e herziening begroting 2019 en de jaarstukken 2018 zijn deze verzonden aan de toezichthouder, de provincie Zuid-Holland. Dit heeft plaats gevonden overeenkomstig de hiervoor geldende regels zoals beschreven in de Begrotingscirculaire Gemeenschappelijke Regelingen 2020-2023.

Het Algemeen Bestuur van GR Bleizo verwacht u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

drs. A. Abee
Voorzitter Algemeen Bestuur

mr. M. L. Kalf-Simon
Secretaris

Bijlage: Aangevulde Controleverklaring PSA Accountants

Verslag fraude risico analyse GR Bleizo

Aanwezig

N. Zwiep – directeur

M. Kalf – bestuurssecretaris

B. Arslan - controller

Datum: 21 februari 2019

Locatie: Prismalaan West 1, Bleiswijk

Op 21 februari 2019 heeft er een inventarisatie sessie plaatsgevonden met als hoofddoelstelling het signaleren van mogelijke risico's op fraude. Bij het overleg zijn betrokken geweest de directeur, secretaris en de controller.

Fraude risico is in te delen naar de volgende categorieën:

1. Frauderisicofactoren met betrekking financiële verslaggeving;
2. Frauderisicofactoren met betrekking tot het onrechtmatig onttrekken van waarden aan de instelling;
3. Overig.

In onderstaande tabel zijn de categorieën nader uitgewerkt, waarbij tevens de maatregelen zijn benoemd om het risico te verkleinen.

Cat	Risico		Risico verhogende factoren			Toelichting	Maatregelen
			Organisatie	Medewerkers	Branche		
1	1 Window dressing	Bijvoorbeeld het onterecht toerekenen van baten en/of lasten aan een boekjaar, hoge waardering activa. Onjuiste memoriaal boekingen.	<p>a Druk bij bestuur of directie om begrotingsdoelstellingen te realiseren</p> <p>b Prestatie afhankelijke financiële prikkels</p> <p>c Leiding heeft belang bij een bepaald omvang van het vermogen</p> <p>d Streven naar lage belastingafdracht</p> <p>e Ontbreken toezichtsorgaan van eigen organisatie (naast provincie)</p> <p>f Zwakke of ondoelmatig governance-structuur (te weinig leden / weinig aandacht voor verslaggeving)</p> <p>h Druk bij bestuur of directie om risico op negatieve resultaten te beperken door het spreiden van meevallers over meerdere jaren</p>	<p>a Ethische waarden en normen worden onvoldoende door de leiding uitgedragen</p> <p>b Geen financiële expertise bij de leiding en/of personeel</p> <p>c Groot verloop binnen het bestuur, de leiding en/of de geraadpleegde adviseurs</p> <p>d Gespannen relatie tussen de leiding en de controlerende accountant</p>	<p>a Veranderende wet- en regelgeving</p> <p>b Complexe bedrijfsactiviteiten</p> <p>c Sprake van snelle veranderingen / kwetsbaarheid voor technologische ontwikkelingen</p> <p>d Is er sprake van grove schattingen</p> <p>e Zijn er belangrijke transacties met verbonden partijen</p> <p>f Kwetsbaarheid voor rente fluctuaties</p> <p>g Betalingen voor diensten en werken die deels betrekking hebben op het ene jaar, deels op een ander jaar</p>	<p>Er is geen sprake van financiële prikkels. Wel is er belang bij het halen van begrotings targets (<i>niet meer dan gebruikelijk bij gemeentelijke gebiedsontwikkelingen</i>)</p> <p>Er is een aantal verkoop-transacties die integraal vanuit de interne als de externe controle gecontroleerd worden</p> <p>Er is geen sprake van aandeelhouderswaarde</p> <p>Er is nauwelijks sprake van personeelsverloop en de organisatie is niet kwetsbaar voor technologische ontwikkelingen voor wat betreft het eigen product</p> <p>Uitkering van winst vindt pas plaats bij beëindiging regeling, niet tijdens bestuursperiodes daarvoor</p> <p>De financiële positie is uitstekend</p> <p>Er is een goede relatie met de accountant – discussie over capaciteit / planning</p> <p>Memoriaal / correctieboekingen worden geautoriseerd door de Controller (opgesteld door de administrateur)</p>	<p>1 Interne controle</p> <p>2 externe controle door accountant, gemeentelijke adviseurs, riskmanagers en planeconomen en toezichthouder provincie</p> <p>3 Functiescheiding</p> <p>4 Toezicht door leden Algemeen Bestuur</p>

Cat	Risico		Risico verhogende factoren			Toelichting	Maatregelen
			Organisatie	Medewerkers	Branche		
2	Waardering voorraad grond	Onjuiste waardering van grondpositie door manipulatie van grond- exploitatie berekening en/of winstneming	a Eventuele zwakke financiële positie			De financiële positie is uitstekend	1 Externe advisering door adviesbureau over uitgifte tempo en grondprijzen 2 Interne controle 3 Externe controle door accountant, accountant deelnemende gemeenten, gemeentelijke adviseurs, riskmanagers en planeconomen en toezichthouder provincie
3	Belastingfraude	Belastingontduiking	a Druk bij bestuur of directie om zo min mogelijk belasting te betalen	a Ondeskundigheid personeel m.b.t wet-regelgeving belastingen	a Veranderende wet- en regelgeving;	De vennootschapsbelasting is door een extern deskundige berekend, wordt verwerkt in de grondexploitatie en beoordeeld door de controller. Er is sprake van loonbelasting en voor de BTW is de GR aangemerkt als ondernemer	1 Externe advisering m.b.t VPB 2 Interne controle 3 Externe controle door accountant en accountants deelnemende gemeenten
4	Aanbestedings-fraude	Staatssteun, vriendjespolitiek, omkoping, onjuiste aanbestedingsvorm	a Tijdsdruk om snel diensten af te nemen of werken aan te laten leggen i.v.m. druk van klanten of deelnemende gemeenten	a Slechte persoonlijke financiële situatie van medewerkers en/of leiding b Ontevredenheid bij medewerkers en/of directie over organisatie, leiding of persoonlijke behandeling c Ondeskundigheid personeel m.b.t wet-regelgeving aanbestedingen d Persoonlijke relaties met opdrachtnemer en/of gemakszucht personeel	a Veranderende wet- en regelgeving; b Complexiteit wet- en regelgeving en/of aan te besteden werken/diensten	Bij een aanbesteding zijn meerdere personen betrokken (<i>selectie commissie</i>). Achteraf wordt er door financiën een crediteurenscan uitgevoerd.	1 Interne controle 2 Externe advisering/ begeleiding door regionaal Inkoopbureau 3 Functiescheiding 4 Externe controle

		Risico verhogende factoren					
Cat	Risico		Organisatie	Medewerkers	Branche	Toelichting	Maatregelen
2	1 Ontvreemden van liquide middelen	Bij aanwezigheid van contant geld en betalingen naar onjuiste rekeningnummers	a Kas aanwezig en/of waardevolle en snel te vervreemden en te verhandelen goederen (mobiele telefoons, obligaties etc)	a Slechte persoonlijke financiële situatie van medewerkers en/of leiding b Ontevredenheid bij medewerkers en/of directie over organisatie, leiding of persoonlijke behandeling		Betalingen worden door minimaal nog 1 persoon geautoriseerd en gecontroleerd. Er is geen contant geld aanwezig.	1 Functiescheiding
	2 Ontvreemden waardevolle goederen	Laptops, tablets etc.		a Slechte persoonlijke financiële situatie van medewerkers en/of leiding b Sprake van bepaalde verslavingen bij medewerkers en/of c Ontevredenheid bij medewerkers en/of directie over organisatie, leiding of persoonlijke behandeling		Er zijn geen waardevolle goederen aanwezig.	1 Toezicht 2 Leiding spreekt regelmatig met medewerkers over prive-situatie
3	1 Prijsstelling grondverkoop	Risico omkoping	a Onvoldoende toezicht door de leiding b Ontbreken antecedenten onderzoek in personeelsbeleid	a Slechte persoonlijke financiële situatie van medewerkers en/of leiding b Sprake van bepaalde verslavingen bij medewerkers en/of leiding c Ontevredenheid bij medewerkers en/of directie over organisatie, leiding of persoonlijke behandeling d Zijn er sleutelfunctionarissen die niet regelmatig verlof opnemen		1 Bij de prijsstelling wordt er altijd de gecheckt met de grondexploitatie. Tevens moet de projectdirecteur autorisatie geven voor de prijs. Dit wordt (nieuwe afspraak) vastgelegd. In bijzondere gevallen zal er een taxatie plaatsvinden door een onafhankelijk taxateur 2 Coordinator Uitgifte checkt prijsstelling grondverkoop i.r.t regionale grondverkoop (Regionaal Acquisitie Platform) 3 Verlof wordt regelmatig opgenomen	1 Functiescheiding 2 Bekendmaking grondverkoop aan regionale samenwerkingspartners (transparantie) 3 Leiding spreekt regelmatig met medewerkers over prive-situatie

Cat	Risico		Risico verhogende factoren			Toelichting	Maatregelen
			Organisatie	Medewerkers	Branche		
2	Prijsstelling grondaankopen	Duur aankopen om ergens ander gecompenseerd te worden Risico omkoping	a Tijdsdruk om snel te opereren i.v.m. druk van klanten, onvoldoende tijd voor zorgvuldig onderhandelingsproces	a Slechte persoonlijke financiële situatie van medewerkers en/of leiding b Sprake van bepaalde verlavingen bij medewerkers en/of leiding c Ontevredenheid bij medewerkers en/of directie over organisatie, leiding of persoonlijke behandeling		1 I.p. worden er geen grondaankopen gedaan. Als hier sprake van zou zijn, moet dit eerst geaccordeerd worden middels het vaststellen van een aangepaste grondexploitatie	1 Functie scheiding, beleidsafspraken
3	Autorisatie meerwerk	Zonder (aanvullende) prestatie een vergoeding	a Tijdsdruk om snel te opereren, geen tijd nemen voor controle b Door personele wisselingen gebrekkige overdracht c Fouten in opdrachtverlening en/of bestekken	a Tijdsdruk om snel te opereren, geen tijd nemen voor controle b Meerwerk als oplossing tekortkomingen in prestaties medewerkers	a Complexiteit en onvoorspelbaarheid bij uitvoering (onvoorziene omstandigheden)	1 Degenen die de noodzaak van het meerwerk vaststelt is niet budgetbevoegd 2 Er zijn geen/weinig personele wisselingen 3 Cultuur waarin fouten gemaakt mogen worden, zonder afrekening van medewerkers	1 Functiescheiding 2 Leiding stuurt op cultuur met vertrouwen en veiligheid
4	Prestatie check	Zonder prestatie een vergoeding	Wegens tijdsdruk geen tijd nemen voor controle	a Wegens tijdsdruk geen tijd nemen voor controle		1 Degenen die de geleverde prestatie vaststelt is niet budgetbevoegd.	1 Functie scheiding 2 Interne controle